

CUPRINS

Porunca Iubirii apare cu binecuvântarea **Arhiepiscopiei Sibiului**

C
A
L
E
A

A
D
E
V
Ă
R
U
L

V
I
A
T
A

Biserica – instituția care ne învață să privim în Sus	- ÎPS Laurentiu Streza	5
Sfântul Nicolae – unul dintre cei mai cinstiți sfinți	- Pr.Prof.Acad.Dr.Mircea Păcurariu	13
Curcubeu și lanț de aur	- P.S. Daniil Stoenescu	16
Doamne, unde ești?- Ierom. Rafail Noica		20
De la Archaeopteryx la... pupaza din tei	- Prof. Carmen Stănese ...	44
Lumina minții prin credință (Tinerii în fața examenelor)	- Horațiu Sasu	77
Nume din Cartea Vietii: Noemina	- Corneliu C.	83
Poezii	- Prof. Mariana Dima	86
Credința și cultura poporului român	- Stoia Sorin	88
Pomelnice la Sf. Munte Athos		97
Abonamente. Difuzare. Publicitate		98
Cartea ortodoxă prin poștă		99

Pace ție, cititorule!

C
R
E
D
I
N
T
A

N
Ă
D
E
J
D
E
A

D
R
A
G
O
S
T
E
A

BISERICA –

instituția care ne învață să privim în Sus

Predică ținută la Biserica Brâncoveanu, cu hramul „Sf. Nicolae” din
Făgăraș - 6 decembrie 2005

IPS Laurentiu Streza

Mitropolit al Ardealului și Arhiepiscop al Sibiului

Prea cucernici părinți, părinte protopop, iubiți credincioși,

Este pentru noi, astăzi, o mare bucurie de a prăznui sărbătoarea închinată Sfântului Ierarh Nicolae în această biserică istorică. E o rânduială a lui Dumnezeu și am dorit ca să fim împreună astăzi, mai ales pentru că această biserică îmi este dragă, o păstrez în sufletul meu din primele clipe ale preoției pentru că aici făceam conferințele preoțești. Ne-am întâlnit cu toți preoții aici și am simțit această unitate a credinței când eram tânăr. De aceea, alaltăieri, duminică, am serbat cu anticipare, am devansat sărbătoarea Sfântului Nicolae, la o altă biserică importantă pentru noi, la biserica Sfântul Nicolae din Scheii Brașovului, pentru ca astăzi să fim împreună. Se pare că suntem mulți, biserica este neîncăpătoare. Dar dragostea și bucuria pe care ne-o împărtășește praznicul, ne-o împărtășește Sfântul Nicolae, este nemărginită. L-am adus cu mine pe părintele profesor Mircea Păcurariu, membru al Academiei Române, pentru ca să întărim cuvântul; v-a vorbit așa de frumos despre Sfântul Nicolae! Dacă ar fi continuat să vorbească și despre ctitorii brâncoveni, despre sfinții brâncoveni, care ne-au lăsat această biserică, ar fi vorbit cu mai multă putere decât oricine altcineva.

Este astăzi, deci, o bucurie deosebită pe care o împărtășim sau de care ne împărtășim fiecare după puterea noastră, pentru că jertfa aceasta făcută de a sta la liturghie, în căldură, obositoare, este atât de benefică, atât de folositoare. Câte momente sau cât timp pierdem noi în altă parte!? Mi-aduc aminte de o așa-zisă reflecție a unor slujitori cărora

Înviearea, și după Înviere să facă Liturghie imediat. Mi-au spus că nu pot să stea atâta timp în biserică. În alte părți ne ducem și stăm până nu mai putem. Deci, noi mergem întâi cu „nu putem” pentru că vrăjmașul pune în cale acest „nu putem”. Iar în altă parte te duci (chiar dacă nu ești obligat) și stai până nu mai poți! Iată, că am putut să facem ceva și acest ceva este un lucru extraordinar de plăcut lui Dumnezeu.

Noi, care venim la biserică, mergem în casa lui Dumnezeu, sau - dacă vreți într-un termen mai modern -, mergem în audiență la Dumnezeu. Dumnezeu ne cunoaște în orice clipă a vieții. Dacă te duci la El numai când ești bolnav, dacă te duci numai atunci când ești în extremă, atunci ești supărat și strigi: *Unde ești, Doamne?* apoi începi să cârtești: *N-ai venit! M-am rugat, dar nu mi-ai dat!* Nu se poate doborî un copac cu o singură lovitură de secure, trebuie să lovești mult. Nu ne iese Dumnezeu înainte pentru că nu merităm totdeauna și pentru că nu suntem pregătiți. Pentru că întâlnirea cu Dumnezeu nu este o jucărie, nu este o întâlnire cu ceva care se derulează ca un spectacol. Noi la Liturghie nu suntem la un spectacol, ci suntem la o rugăciune profundă, la o rugăciune atât de măreață încât suntem copleșiți de dragostea dumnezeiască a Mântuitorului Iisus Hristos. El este prezent în noi.

Dumneavoastră ați adus de acasă niște daruri: ați adus pâine, ați adus vin. Noi ne-am rugat ca aceste materii - pe care Hristos Însuși le-a ales - să fie materiile care se vor transforma în Trupul și Sângele Său. Acestea au devenit o prezență reală: e Hristos prezent aici! Noi toți ne-am bucurat de prezența Lui spirituală prin cântări și rugăciuni. La fiecare în parte v-a ascultat Dumnezeu gândul, rugăciunea inimii. Dar, mai presus de toate, celor care s-au împărtășit, Hristos le-a dat mai mult decât orice: calitatea de purtători de Hristos; l-au luat pe Hristos în inima lor. Noi ne-am dezobișnuit să venim mai des la Sfânta Împărtășanie; facem Liturghii în fiecare duminică și sărbătoare și se întâmplă să nu se împărtășească nimeni, decât preotul sau preoții! Este o mare „scăpare”; imaginați-vă dumneavoastră că am fi chemați toți la o masă, dar din diferite motive nu îndrăznim, stăm numai și privim! Noi ne bucurăm de ambianța creată, de ospitalitatea celui

care ne cheamă la masă, dar nu ne așezăm pe scaun, nu luăm loc la masă, nu mâncăm din hrana Împărăției. E cel mai mare dar pe care ni-l lasă Hristos: de a pregusta din bunătățile pe care numai dincolo le vom primi, dacă vom merita! Deci, noi acum pregustăm din masa Împărăției, din bunătățile Cerului. Ce mare bucurie, ce mare dar! Și mereu sunteți chemați! Vă rog să vă amintiți de formula aceasta dinainte de Împărtășanie: „*Cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste, apropiați-vă!*” Oare să fie numai frica că stăm departe? Nu mă spovedesc și nu mă împărtășesc mai des că nu-i bine. Cel care spune: nu mănânc că nu-i bine să mănânc, acela moare de foame. Cine nu simte *foamea și setea după Dumnezeu*, e bolnav! În momentul în care sesizăm că un prunc de-al nostru nu mănâncă, îl ducem la doctor – n-are poftă de mâncare, este ceva patologic. Dar dacă pentru sufletul tău sau în sufletul tău nu simți *foamea și setea după Dumnezeu*? Și între preoți și între duhovnici a existat ideea de a îndepărta sau de a rări Împărtășania spunând că, de fapt, nu se poate împărtăși decât la 40 de zile. Ar fi bine și așa! Numai că o amânăm pentru Paști, unii mai adaugă și la Crăciun, alții, dacă sunt mai râvnitori, se împărtășesc și în postul Maicii Domnului; cei mai râvnitori o fac și în postul Sfinților Apostoli și, apoi, în tot timpul anului noi nu avem pe cine împărtăși. Și cântăm la sfârșitul Liturghiei: „*Am văzut lumina cea adevărată...*”. Cine a văzut lumina cea adevărată? Cine s-a împărtășit! Pentru că suntem în post (și am trecut de jumătatea postului, e un post mai lejer), vă îndemn, vă chem pe toți la bucuria cea mare. Nu putem să-L simțim pe Hristos că se naște în sufletul nostru, Hristos din peștera Betleemului, dacă nu-L sălășluim în noi, nu pregătim noi lăcașul pentru ca El să vină. Cum Îi pregătești locaș? Ajungând să treci prin baia lacrimilor și ajungând să te poți împărtăși cu Trupul și Sângele Mântuitorului Iisus Hristos.

Avem *chemarea bucuriei* pe care ne-o oferă Sfântul Nicolae. El este modelul de urmat în filantropie, în iubirea aproapelui. De ce credeți că și cei care au mai redus cinstirea sfinților, apusenii, toți îl au pe Nicolaus, pe Sfântul Nicolae, pe Moș Nicolae, indiferent cum îi spun. Cu ocazia aceasta fac daruri, dar darurile ar trebui

facute tot timpul. Sfântul Nicolae face daruri la ocazii deosebite. E adevărat, trei mari ocazii a găsit într-o familie: a salvat trei suflete, trei fete, împărțind nu ceva puțin, ci substanțial, în așa fel încât cele trei fecioare n-au fost date desfrânării.

În perioada aceasta a postului toate Evangheliile noastre din duminici sunt îndreptate spre bogăția aceasta pe care ne-o dă Dumnezeu în dar și, mai ales, spre a ne îndepărta de legarea de pământ: *bogatul căruia i-a rodit țarina* a fost acum câteva duminici. Câtă nebunie în mintea unuia care s-a crezut proprietar, stăpân a toate. Moșia lui a rodit cât n-a știut el, cât n-a contat el. În loc să lase ceea ce tot Dumnezeu i-a dat în plus și altora, și-a zis în nebunia lui: dacă n-am unde să pun bogăția mea voi strica hambarele mele și mai mari le voi zidi și voi zice sufletului meu că are multe bogății, să se odihnească, să mănânce, să bea și să se veselească! Exact ceea ce nu trebuie să facem noi în această perioadă sau cu ce trebuie să ne luptăm noi. El a auzit apoi sentința dumnezeiască: Om nebun, în noaptea aceasta îți vei da sufletul; ce ai făcut cu tot ce ai adunat!? Se poate oare ca sufletul să se odihnească (pentru că n-a zis trupul, ci sufletul). Credeți că în viața de dincolo este odihnă, somn de voie? Nu, dincolo este muncă plăcută lui Dumnezeu, e o preamărire continuă a lui Dumnezeu în rai și un chin puternic în infern, în iad. Dreptii Îl preamăresc pe Dumnezeu și se bucură de darurile cu care Dumnezeu îi împărtășește, îi face părtași și-I răspund prin lauda lor; e o permanentă liturghie cerească. Iată de ce și alte Evanghelii s-au îndreptat spre bunurile materiale: *tânărul bogat care a împlinit poruncile, dar nu s-a putut dezlipi de bogățiile lui*. A vrut ceva în plus, dar nu a primit nimic din momentul în care el a plecat supărat pentru că avea bogății. Mântuitorul i-a zis: *Dacă vrei să fii desăvârșit vinde toată averea, împarte-o săracilor și vino și-Mi urmează!* Acesta este un vot, e ceva care depășește porunca. Poruncile sunt necesare, sunt obligatorii, sunt legile pe care noi, respectându-le, câștigăm Împărăția lui Dumnezeu. Dar există și ceva în plus dacă vrei să fii desăvârșit; acestea sunt voturile monahale.

Avem posibilitatea, deci, să trăim împreună cu Hristos împărțind din puținul nostru material, dar din bogăția

imensă a sufletului nostru. Noi vedem cât sunt de rezistente bunurile materiale la intemperii sau la trecerea vremii: rugină distruge și fierul. Tot ceea ce credem noi că este statornic se concede la un moment dat. Nimeni nu poate distruge niciodată din noi ceea ce este mai bogat decât orice altă bogăție din lume: *dragostea noastră față de Dumnezeu întărită și dublată de dragostea față de semenii!* Nu putem trăi fără iubire, e un dar mare de la Dumnezeu. Ne cam jucăm cu iubirea. Credem că o folosim și suntem stăpâni pe ea atunci când o transformăm în altceva. Există, însă, acest sentiment puternic devenit virtute, virtutea de bază. Sunt trei mari virtuți cardinale: credința, nădejdea și iubirea. Credința este acceptarea lui Dumnezeu și lucrarea lui Dumnezeu, împreună-lucrare a lui Dumnezeu; nădejdea este acea forță care-ți întărește credința și nu te lasă în vreme de restriște, în vreme de ispită să cazi; dar iubirea le desăvârșește pe toate. Primele două se consumă aici în lume, dincolo nu mai este nevoie de credință pentru că-L vezi pe Dumnezeu. Numai dacă ești în iad nu te bucuri de darul Lui, dar știi că Dumnezeu e Cel care te pedepsește. Tu ți-ai căutat pedeapsa. Intenția se consumă aici. Dincolo se învechesc toate, nu mai e nădejde pentru nimic, ci aici nădăjduim. Nădejdea e o forță care leagă credința de iubire pentru că suntem încredințați că Dumnezeu nu rămâne niciodată dator, că Dumnezeu are atâta milă față de noi și-și împlinește promisiunile. Se întoarce pentru că nu vrea moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu.

Ați observat că Biserica (este o mare cinste pentru noi, dar și o mare sarcină, o mare răspundere) este cotate ca instituția cea mai de încredere a poporului român. E bine pentru că lucrează Dumnezeu. Am auzit lucruri frumoase și din partea stăpânirii, care dorește să ajungem la un parteneriat. Tot ceea ce aduceți sau primim din altă parte se dorește să fie împărțit de către Biserică, de către oamenii Bisericii, care *se uită în „Sus”*. Cel care privește numai în „jos” niciodată nu poate să meargă pe drumul cel adevărat. E o pildă frumoasă în care se spune că un om a vrut să meargă să fure într-o seară o căruță de fân undeva. Cu el a luat un copil; el se uita într-o parte și în alta. Când l-a întrebat copilul de ce se uită, i-a răspuns că se uită să vadă dacă nu-l vede cineva. La care

copilul nevinovat îi spune că a uitat să se uite și în „Sus”. S-a rușinat atunci și s-au întors acasă. Deci, uite-te la Cel ce te vede! Priviți în „Sus”, nu numai în „jos”! Să privim și alături și să vedem pe cei necăjiți. Nu vă îndemn să dați la cei care se agață de voi și care vă spun exact cât să le dați. Ei știu bine exact la ce nivel se află leul... Nu aceia sunt săracii. Săracii sunt lângă noi și poate noi nu-i știm. Priviți la vecini, priviți la oamenii care stau și au ajuns la bătrânețe și poate că au ce le trebuie, dar nu are cine să-i ajute! Poate că au bani, dar nu are cine să le cumpere câte ceva. Priviți spre vecini. Sunt oameni lângă noi care au nevoie de dragostea noastră. Am luat legătura cu toate protopopiatele și cu toate bisericile. Până la urmă se va ajunge să existe o persoană responsabilă cu așa ceva, un asistent social. Dar nu trebuie să așteptăm până vine cel rânduit de la asistența socială a satului, ci să ne ducem noi la apropiatii noștri, la semenii noștri, la cei necăjiți și să le dăm un semn al bucuriei.

Se apropie Crăciunul. Dacă vreți să aveți cu adevărat părtășie la bucuria deplină, împărțiți-o cu alții. Nu fiți egoiști, singuri! Am făcut experiența fiecare cu oaspeții care au venit la noi în vizită. Dar să nu ne limităm ca doar oaspeții noștri să fie prietenii noștri. Lărgiți inima și vă duceți între prietenii adevărați, căci aceștia sunt cei pe care vi-i trimite Hristos. Făcând o bucurie unui suflet ai deschis o rază de lumină spre inima ta; vom fi mai bogați dacă vom avea mai mulți prieteni pe care i-am ajutat. Dacă nu, suntem cu adevărat săraci.

Am fost acum câteva zile la Bruxelles, așa-zisa capitală a Europei; am văzut și acolo destule necazuri, destui oameni necăjiți care dormeau pe jos prin marile palate. Dar, am auzit și cuvinte frumoase pe care vreau să vi le spun. Străinii care au trecut și au stat pe la noi, acum ne laudă. A fost acolo un ambasador în România, din Brazilia, care acum era ambasador la Bruxelles. Susținea că cunoaște români și spunea despre ei că sunt mai bogați decât se crede. El a spus că românii nu se sperie de Europa, ci Europa trebuie să se sperie de bogăția lor spirituală, chiar dacă acum ei au nevoie de ajutor material. Ajutorul material pe care-l așteptăm noi poate să ne aducă și alte lucruri pe care noi nu le gândim. Nu o spun ca să ne temem, ci ca să fim cu adevărat responsabili și demni de ceea ce facem. Vor avea nevoie de noi, au nevoie

de forță de muncă, dar, mai ales, putem să aducem și contribuția noastră spirituală, omenia românească, ospitalitatea românească, dragostea pe care ne-a lăsat-o Hristos în suflet și a plămădit-o de la primii creștini de pe vremea Sfântului Andrei. Sfântul Apostol Andrei, întâiul chemat, a adus cuvântul lui Dumnezeu pe vremea apostolilor aici în părțile noastre. Nu ne-a evanghelizat nimeni, n-am fost sălbatici și alții ne-au încreștinat, ci ne-am născut creștini cu credința apostolică! Este cel mai mare dar. Și o spun aici în biserica Sfântului Constantin Brâncoveanu.

Rămâneți aproape de biserică, ca să prețuiți valoarea instituției dumnezeiești și omenești (e o instituție și dumnezeiască, și omenească)! E dumnezeiască pentru că Hristos este capul Bisericii, și este omenească pentru că toți facem parte din acest organism, din acest trup tainic; Sfântul Apostol Pavel îl numește Trupul lui Hristos, iar Sfântul Evanghelist Ioan îl consideră pe Hristos tulpina viței și noi mlădițele. Nu putem să dăm roade decât dacă rămânem în Hristos.

M-am bucurat aici de înfrumusețarea pe care părinții ostenitori și dumneavoastră împreună au făcut-o acestui locaș sfânt. Am binecuvântat din nou iconostasul care este nu numai de o valoare extraordinară ca vechime și ca artă brâncovenească, ci el a purtat și a păstrat rugăciunile tuturor celor care au intrat de atâtea secole în lăcașul acesta și s-au rugat Mântuitorului Hristos sau sfinților. În semn de prețuire am alcătuit un act pe care îl oferim părintelui, consiliului și adunării parohiale, pe care o să vi-l citesc:

„Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Sibiului, Cabinetul Mitropolitului,

Vrednic este lucrătorul de plata sa (I Tim. 5, 18).

Act de cinstire dat de Laurențiu Streza, Arhiepiscop al Sibiului și Mitropolitul Ardealului,

Văzând recomandarea prea cucernicului protopop Ioan Ciocan și constatând activitatea deosebită în slujba Bisericii a prea cucernicului părinte iconom stavrofor Dobrea Marcel, a consiliului și adunării parohiale din parohia Sfântul Nicolae din protopopiatul Făgăraș, conferim pentru adevărarea celor de mai sus acest act de cinstire, cu prilejul serbării hramului bisericii Brâncoveanu spre a fi pentru toți un imbold pentru o și mai mare râvnă creștinească în

slujirea și apărarea credinței noastre ortodoxe strămoșești.

Data în reședința noastră mitropolitană din Sibiu, astăzi 6 decembrie 2005". Acest lucru este un act istoric atât pentru dumneavoastră cât și pentru părinții (preoții) dumneavoastră.

...Ați auzit pe sărmanele acelea urlătoare; de 15 ani urlă pentru că le-a intrat în cap o idee. Au fost la mine, la Caransebeș, le-am primit în reședință, am stat de vorbă pentru că am crezut că sunt oameni serioși. La un moment dat, așa ca și cum ai apăsa pe buton, s-au uitat unul la altul și au început să strige ca și aici: „*Jos sinodul comunist în frunte cu Teoctist*!”. Au făcut aceasta numai ca să tulbure. Noi ne-am rugat și ele urlă. De aceea, nu numai că nu le încurajați, ci lăsați-le să stea afară. Dacă noi am aplica legea și am chema acum organele de drept, le pot aresta. Nimeni nu are voie să tulbure liniștea unei instituții, cu atât mai mult cu cât instituția aceasta este biserica. Dar noi trebuie să ne rugăm pentru ele, să ne rugăm și pentru noi când suntem în ispite pentru că nici noi nu suntem statornici. Trebuie să privim cât mai des spre Cer. Vedeți că de fiecare dată când privim spre cer ne umplem de bucurie. Dar, trebuie să avem grijă și pe unde călcăm, să privim deci și în „jos”. Cea mai grea lovitură pe care au vrut comuniștii să o dea omului a fost de *a rupe legătura lui cu Cerul* și, apoi, foarte ușor îl rupe și de legătura cu pământul, deci el să nu mai fie proprietar pe nimic.

Ne-a adus Dumnezeu pe pământ, ne-a dat destule, nu știm ce să facem cu ele, pentru că nu s-au terminat de 15 ani procesele pe împărțirea unui teren, pe când nouă, fiecăruia, ne trebuie doi metri pătrați. Luați-vă doar atât: doi metri pătrați sau dacă nu vi-i dau alții, nu aveți grijă. Mai mult nu ne trebuie. Suntem doar cei care ne folosim de darul pe care Dumnezeu ni-l dă. Dacă vom fi înțelepți ne vom folosi de darurile acestea, așa cum trebuie și ne vom îmbogăți. Dacă vom fi „nebuni” cum spune Scriptura și vom crede că noi împărțim lumea, mâine ni se ia sufletul și nu vom avea ce răspunde în fața lui Dumnezeu.

Dumnezeu să vă binecuvânteze! Vă îmbrățișăm pe toți și vă felicităm pentru preoții dumneavoastră! Îi cunoaștem și nu de acum. Pentru ca biserica să fie la mare cinste vă chemăm și pe dumneavoastră ca să vă rugați împreună, să ne rugăm cu toții pentru ca, într-adevăr, Țara Făgărașului să-și merite acest nume. Dumnezeu să vă ajute tuturor!

Sfântul Nicolae – unul dintre cei mai cinstiți sfinți

Pr. Prof. Acad. Dr. Mircea Păcuraru

predică rostită la biserica „Sf. Nicolae” din Făgăraș
cu ocazia sfințirii iconostasului – 6 decembrie 2005

Astăzi prăznuim pe unul din cei mai de seamă sfinți ai Bisericii noastre, și în același timp unul din cei mai populari sfinți pe care poporul nostru drept credincios român l-a cinstit întotdeauna cu multă venerație.

Se cunosc puține date biografice despre acest părinte al Bisericii. Tradiția a consemnat câteva dintre aceste date, arătându-ne că el s-a născut în jurul anului 270 în orașul Patara (care a dispărut demult de pe hartă) localitatea respectivă situându-se astăzi undeva în sudul Turciei. Tot din tradiție știm că părinții lui s-au numit Teofan și Nona, că a fost singur la părinți și că a moștenit o avere însemnată de la aceștia. Dar, spre deosebire de alți contemporani ai săi și chiar contemporani ai noștri, el nu a încercat să înmulțească această avere. Dimpotrivă, o parte din ea a oferit-o orfanilor, văduvelor sau oamenilor în vârstă, care nu mai aveau pe nimeni în jurul lor și care, poate, fără acest ajutor n-ar fi putut supraviețui. Era spre sfârșitul *perioadei* numită a *persecuțiilor*, persecuții dezlanțuite de împărații romani împotriva creștinilor care nu puteau să-și manifeste deschis sentimentele lor religioase, care nu aveau dreptul, nici curajul să mărturisească deschis că sunt adepți ai noii învățăături pe care a adus-o în lume Mântuitorul Iisus Hristos.

Cu toate acestea, Nicolae era cunoscut de toți prin faptele sale de milostenie, dar și prin viața lui virtuoasă, conformă cu principiile Evangheliei lui Iisus Hristos. S-a întâmplat să treacă la cele veșnice arhiepiscopul din Mira, localitate în care se mutase între timp, în provincia Lichia, tot în Turcia de astăzi. Erau dispute, erau discuții cu privire la alegerea unui succesor al celui mutat la Domnul. Și atunci, pentru că nu s-au putut uni, nu s-au putut pronunța pentru o anumită persoană, alegătorii au hotărât să fie ales, prin voia lui Dumnezeu, acela care în dimineața următoare va in-

tra primul în biserică pentru ca

să se roage. Iar cei încredințați cu paza bisericii au adus la cunoștință celor care aveau dreptul de a alege, pe acela care intrase în biserică primul pentru rugăciune: era tocmai acest Nicolae. Deși s-a împotrivit, fiindcă și înainte îi făcuseră propunerea de a fi hirotonit preot sau chiar episcop, totuși, în fața acestei voințe a lui Dumnezeu el s-a supus și a acceptat să fie hirotonit ca episcop pentru orașul Mira din provincia Lichia. Acolo și-a îndeplinit cu cinste îndatoririle care revin oricărui arhipăstor al Bisericii. Dar s-a dovedit a fi un mare sprijinitor al săracilor, al orfanilor și al celor necăjiți.

S-a întâmplat ca tocmai atunci să apară anumite controverse de natură teologică în Biserica lui Iisus Hristos, controverse care au afectat grav nu numai viața Bisericii, dar care din păcate afectează și unitatea statului roman de altădată. De aceea, cârmuitorii Bisericilor creștine de atunci, în înțelegere cu împăratul Constantin cel Mare – cel pe care Biserica îl va trece mai târziu în rândul sfinților – au hotărât să convoace un sinod ecumenic (am spune astăzi o adunare mondială) a tuturor ierarhilor din imperiul roman, care să stabilească adevărul despre persoana a doua a Sfintei Treimi, despre care un preot eretic cu numele Arie spunea că n-ar fi Fiul lui Dumnezeu, că nu merită să fie numit Dumnezeu și a doua persoană a Sfintei Treimi. La acest sinod, întrunit în orașul Niceea în anul 325, între cei 318 Sfinți Părinți participanți s-a numărat și ierarhul de care am pomenit, Sfântul Nicolae, care a avut o atitudine demnă, curajoasă, și l-a înfruntat deschis pe ereticul Arie care, de fapt, a și fost condamnat la exil de către membrii sinodului ecumenic.

În afară de această participare a lui la lucrările sinodului, Sfântul Nicolae a fost un sprijinitor al tuturor păstoriților săi. El a îndeplinit cu cinste cele nouă Fericiri pe care le-a rostit Mântuitorul nostru Iisus Hristos, consemnate în Sfânta Evanghelie de la Matei și, rezumativ sau pe scurt, chiar și de Sfântul Luca în pericopa pe care tocmai astăzi am auzit-o. S-a dovedit a fi smerit, blând, milostiv, curat cu inima, făcător de pace, prigonit pentru dreptate – pentru o vreme a și fost aruncat în închisoare de către dușmanii Bisericii – îndeplinind astfel cu cinste toate poruncile, toate îndrumările Bisericii date nu numai credincioșilor, ci și preoților și ierarhilor. S-a dovedit și acum că a fost milostiv, pentru că datorită lui localitatea Mira în care păstorea a fost aprovizionată cu grâu într-

o perioadă de mare secetă,

salvând astfel mii de vieți de la moarte, poate. De asemenea, este cunoscută intervenția sa pentru eliberarea a trei tineri care au fost aruncați pe nedrept în închisoare. Și după moarte s-a dovedit că avea darul facerii de minuni, pentru că mai mulți marinari aflați pe o corabie gata să se scufunde în largul mării i-au adresat rugăciuni și prin mijlocirea lui către Părintele ceresc ei au fost salvați.

A trecut la cele veșnice într-o zi de 6 decembrie, fie în anul 340, fie în 341. Moaștele sale au stat multă vreme în cetatea în care a păstorit. În timpul unor războaie neașteptate ele au fost mutate în orașul Bari din Italia pentru a fi ferite de năvălitori.

Iubiți credincioși, Sfântul Nicolae se bucură de o aleasă cinstire în rândul credincioșilor ortodocși români. După Sfântul Ioan Botezătorul, este cel mai cinstit. Această cinstire se vedește în faptul că o serie de *biserici* – cum este și această ctitorie brâncovenească – *i-au fost închinat*e, deci îl au drept patron spiritual. Se mândrește și prin aceea că chipul lui luminos - era blând și smerit cu inima - este *zugrăvit în biserici*, dar *pe iconostas*, și este zugrăvit în icoanele care se găsesc în casele credincioșilor. El este, însă, și un fel de *patron spiritual al copiilor*, un părinte bun al acestora, pentru că ei întotdeauna, cu ocazia acestei sărbători de 6 decembrie, așteaptă daruri de la Sfântul Nicolae sau Moș Nicolae. Rămâne, însă, și ca un model de viață aleasă, ca un model de ierarh și de creștin al Bisericii, care a știut întotdeauna să ajute pe cei sărmani. De aceea, de regulă, Biserica a făcut întotdeauna apel către bunii ei fii sufletești, către credincioșii ei în această ocazie, ca din prisosul avuției lor să ofere câte ceva și pentru cei sărmani, pentru cei aflați în suferință, fie că sunt în aziluri de bătrâni, fie că sunt în case speciale de orfani sau de handicapați; este vorba de credincioși din jurul nostru, din vecinătatea noastră, care nu mai au pe nimeni și care așteaptă un cuvânt de mângâiere, o vizită prietenească sau un ajutor de la fiecare.

Să ne rugăm, dar, Sfântului Nicolae, ocrotitorul bisericii dumneavoastră, ca prin mijlocirile lui, prin rugăciunile lui, să dobândească din partea lui Dumnezeu Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt darurile sale cele bogate pe care fiecare dintre noi le așteptăm.

Fie ca acest praznic să fie dătătorul de lumină, de bucurie și de har dumnezeiesc. Amin.

Curcubeu și lanț de aur

„Iată pun curcubeul Meu în nori...” (Facere 9,13)

P.S. Danil Stoenescu

Episcop - Locțiitor

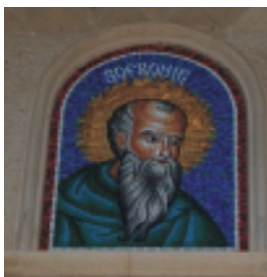
Făgăraș, 4 septembrie 2005

*Prea Sfințite Părinte Episcop,
Prea cucernici și preacuvioși părinți,
Iubiți credincioși și credincioase,*

Ne aflăm astăzi 4 septembrie, din darul și cu binecuvântarea lui Dumnezeu, în Duminica a XI-a după Sfintele Rusalii sau Pogorârea Duhului Sfânt, Duminică în care s-a citit Evanghelia datornicului cu zece mii de talanți, aici în sfânta biserică ortodoxă română **Adormirea Maicii Domnului** din Făgăraș, o nouă și adevărată minune a Maicii Domnului, cu prilejul binecuvântat al sfințirii sau târnosirii acestei sfinte și dumnezeiești biserici, ca locaș de cult, altar de Liturghie și candelă de rugăciune. Totodată ne aflăm în primele zile de la începutul noului an bisericesc, care își are răsăritul luminos de fiecare dată în ziua de 1 septembrie, zi în care se face pomenirea și prăznuirea marelui ascet, nevoitor și pustnic, sfântul Simeon Stâlpnicul. Suntem încă uimiți de strălucirea luminii stâlpului de foc a rugăciunii și vieții sfântului, părintelui nostru Simeon Stâlpnicul, care s-a nevoit la începutul secolului al V-lea după Hristos, în părțile Siriei și a cărui viață este cuprinsă în Sinaxarul zilei de 1 septembrie. La începutul cuvântului nostru arhieresc am ales un verset din cartea Facerii, unde ni se vorbește despre curcubeul pe care Dumnezeu l-a pus în nori ca semn al legământului dintre El și pământ, după potopul de pe vremea lui Noe. Poate vă întrebați, pe bună dreptate, ce legătură simbolică poate fi în ziua de azi, între curcubeul legământului și această sfântă și smerită biserică din Făgăraș?

Prin slujba sfințirii sau târnosirii acestei sfinte biserici, un **curcubeu** nevăzut de har dumnezeiesc și de lumină a Duhului Sfânt, leagă de acum pe veci această sfântă biserică de sfântul Mormântul al Domnului nostru Iisus Hristos pe de o parte, de Templul din Ierusalim de pe vremea lui Solomon pe de altă parte și de Cortul Mărturie

de pe vremea lui Moise, nu în ultimul rând. De asemenea, prin slujba de târnosire sau sfințire, care este una din cele mai importante ierurgii ale sfintei noastre Biserici Ortodoxe, nevăzute raze de lumină cerească se revarsă cu îmbelșugare peste noi și peste acest sfânt locaș, care ȧes nedezlegate legături duhovnicești între sfintele noastre altare ortodoxe și toate sfintele altare ale Bibliei sau ale Sfintei Scripturi, ca icoane, expresii și reflexe ale Altarului și Tronului ceresc (cf. Isaia 6,1; Amos 9,1; Apocalipsă 4,2). Prin urmare, un curcubeu nevăzut pleacă astăzi de aici, din sfânta biserică de la Făgăraș, legând-o, dimpreună cu dumneavoastră, bunii credincioși ortodocși, de Cortul Mărturiei lui Moise și de Templul lui Solomon din Ierusalim, unde avea să fie primit și întâmpinat Domnul și Dumnezeu și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, la patruzeci de zile după Naștere.

Ne spune Sfânta și dumnezeiasca Scriptură că atunci când împăratul Solomon a săvârșit slujba de sfințire a Templului din Ierusalim și a sfârșit rugăciunea lui de laudă, cerere și mulțumire, norul Duhului Sfânt a umplut Casa Domnului sau Templul sfânt, încât preoții nu puteau ca să intre în templul Domnului datorită strălucirii luminii dumnezeiești din norul Duhului Sfânt (II Cronici 7,1-2), care avea să se arate și la Schimbarea la Față a Domnului nostru Iisus Hristos pe Muntele Tabor, ca și la Înălțarea Sa la Cer, când un nor L-a ascuns de dinaintea ochilor sfinților Săi ucenici și apostoli (Faptele Apostolilor 1,9).

Dar, iubiți credincioși și credincioase, un curcubeu nevăzut, duhovnicesc și veșnic se naște și ia ființă ca o legătură a păcii, a dragostei și a împreunei-bunelucrări între Țara Făgărașului pe de o parte și Țara Hațegului pe de altă parte. Ca fiu al Țării Hațegului,

simt, contemplan și văd un curcubeu binecuvântat care leagă în mod deosebit aceste două spații românești și ortodoxe din sudul Ardealului. Ca și mine, și dumneavoastră știți prin cine și de către cine s-a făcut această legătură în urmă cu mai bine de o jumătate de veac. Pentru că după ani de rodnică activitate, misiune și lucrare duhovnicească și pastorală, neîntrecută, ca nimeni altul în istoria Bisericii noastre Ortodoxe Române, Părintele nostru Arsenie, a fost mutat de către Dumnezeu de la sfânta Mănăstire Sâmbăta de Sus la sfânta Mănăstire Prislop din Țara Hațegului, unde și-a continuat lucrarea și unde-și are și mormântul, așteptând Învierea cea de Apoi.

Sunt fiu natural al Țării Hațegului, dintr-un sat de sub streășina Prislopului, dar și fiu duhovnicesc al Țării Făgărașului, prin scurta ședere la sfânta Mănăstire Brâncoveanu. De aceea, îndrăznesc să vă aduc dragostea și binecuvântarea și dorul Părintelui Arsenie de la Prislop, pentru dumneavoastră făgărășenii, pe care Părintele Arsenie v-a iubit atât de mult, avându-vă în rugăciuni și în sfintele-i mijlociri înaintea lui Dumnezeu. Unul dintre cuvintele minunate și puternice rostite de către omul lui Dumnezeu, Părintele Arsenie, este și această expresie: „*Făgărășenii, poporul meu în picioare!*” De aceea, simt că într-un fel Părintele Arsenie unește Sâmbăta și Prislopul, Prislopul și Sâmbăta, Țara Hațegului și Țara Făgărașului, prin prezența fizică și duhovnicească, binecuvântată și harismatică a Sfinției sale și aici la Sâmbăta de Sus și acolo la Prislop.

Mi-aduc aminte din istoria Bisericii noastre, mai precis din Viețile Sfinților, de un caz mai puțin cunoscut și mai puțin obișnuit întâlnit în viața sfântului Părintelui nostru Ilarion cel Mare, un ctitor al monahismului creștin în părțile Palestinei din veacul al IV-lea de după Hristos. Sfântul Ilarion cel Mare a trăit în Palestina, a ctitorit mănăstiri și a avut o mulțime de ucenici, fiind prieten și frate întru Hristos și cu sfântul Epifanie, episcopul de Salamina, păstor al Insulei Cipru. Sfântul Epifanie l-a chemat și l-a invitat pe sfântul părinte Ilarion cel Mare ca să vină din Palestina pentru o vreme în Cipru, spre folos duhovnicesc creștinilor ortodocși de acolo. A mers sfântul Ilarion în Cipru, stând o vreme acolo și lăsând o deosebit de puternică impresie duhovnicească. Întorcându-se în Palestina a adormit în Domnul, fiind cinstit

ca sfânt, fapt pentru care creștinii din Palestina spuneau: „*Noi avem trupul lui*”, la care ciprioții au replicat: „*Iar noi avem duhul lui!*”

Astfel mi se pare mie că aud dialogul nerostit dintre Țara Făgărașului și Țara Hațegului. La sfânta Mănăstire a Prislopului din Țara Hațegului se află trupul și mormântul Părintelui Arsenie, iar aici în Țara Făgărașului și la Mănăstirea Sâmbăta este încă duhul Părintelui Arsenie, deopotrivă spre folos duhovnicesc. Spun aceste lucruri și pentru că, aflându-ne la începutul anului bisericesc, ne putem aduce aminte de una din nevoințele deosebite ale sfântului Simeon Stâlpcnicul.

Astfel, scrie în viața sfântului Simeon că, în timp ce se afla într-o pustietate în apropierea unui munte din Siria și mai înainte de a se urca și nevoi pe stâlpul de 40 de coți unde avea să strălucească ca o făclie în sfeșnic, sfântul Simeon Stâlpcnicul s-a legat pe sine cu un lanț de fier de 20 de coți de o stâncă a muntelui aceluia, pentru ca să nu poată face mai mulți pași decât îi îngăduia lanțul de fier, care îl lega pe sfânt de munte și pe munte de sfânt. Mă gândesc și văd la fel **un lanț de aur** nevăzut care leagă pentru totdeauna Munții Făgărașului de Părintele Arsenie și pe Părintele Arsenie de Munții Făgărașului și de sfânta Mănăstire Sâmbăta. Un capăt al lanțului îl văd la chilia Părintelui Arsenie de sub Fereastra Sâmbetei, iar celălalt capăt îl simt la piciorul crucii de lemn de la mormântul Sfinției sale, unde veniți de ani și ani ca să luați dar și binecuvântare. Fiecare dintre voi sunteți legați cu un lanț nevăzut de Munții Făgărașului, de Sfânta Mănăstire de la Sâmbăta și, într-un mod deosebit, de Părintele Arsenie și prin Părintele Arsenie de Hristos Dumnezeu, pentru că „*minunat este Dumnezeu întru sfinții Lui*”. Am spus-o și o repet că Părintele Arsenie este și va fi pentru neamul românesc, ceea ce este sfântul Serafim de Sarov pentru poporul pravoslavnic rus, sau ceea ce este sfântul Grigorie Palama pentru poporul ortodox grec. „*Aduceți-vă aminte de lanțurile mele!*” (Coloseni 4,18)

Dumnezeu să binecuvânteze această zi, această lucrare de sfințire a bisericii Lui de aici din Făgăraș. Dumnezeu să vă binecuvânteze pe voi pe toți cu al Său har și cu a Sa iubire de oameni, totdeauna acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Doamne, unde ești?

Jerom. Rafail Noica

întrebări și răspunsuri la conferința de la Alba-Iulia

15 decembrie 2005

Dacă prin botez ni se șterg toate păcatele, de ce se spune că părinții mănâncă aguridă iar copiilor li se străpezesc dinții?

Ce e păcatul? Tot ce este înclinare în om, dar ca înclinare nu o găsești în Dumnezeu. Așa aș defini eu păcatul. Și, iarăși, ca strămoșul Adam, din pricina unei moșteniri, a unei slăbiciuni, deși avem energia creată de Botez, totuși, cădem în păcatele noastre. În sensul acesta nu pentru păcatul strămoșului nostru plătim, ci pentru propriile noastre gustări din a muri ni se strepezesc dinții, căci *înainte să conștientizeze omul binele și răul se trezește deja făcând răul*. Există, însă, în Scriptură, la Isaia proorocul, o proorocie: că *încă înainte ca pruncul să deslușească binele de rău, va lepăda răul ca să aleagă binele*. E proorocie, în orice caz pentru Hristos, poate o putem aplica și Maicii Domnului. Ce este această alegere, ce este această lepădare a răului și alegere a binelui? Este ceva așa de tainic că până la urmă numai Dumnezeu știe. Observăm că Sfântul Ioan Botezătorul la numai șase luni după zămislirea lui în pântecul maicii, încă nenăscut, în glasul de închinare al Maicii Domnului (cum zice Scriptura despre închinăciunea Elisabetei), deslușește prezența lui Hristos, a lui Dumnezeu, Făcătorului lui, care era zămislit în pântecul Maicii Domnului. Tresaltă de bucurie și din tresăltarea pruncului în pântecul maicii, maica se face proorociță, și îi spune Maicii Domnului lucruri pe care ea, ca om, nu le știa: „Fericită cea care a crezut că se va face acel lucru pe care i l-a spus Domnul”. Sau zice: „Ce este mie, că Maica Domnului meu vine către mine?”. De unde știa ea? Din tresăltarea pruncului!

Când începe omul să păcătuiască? Socotesc că dacă Ioan Botezătorul n-ar fi tresăltat era deja un semn de păcat, de

păcătoșenie, de moarte a sufletului, o manifestare a lumii păcatului. Alt prunc, în păcătoșenia lui, poate n-ar fi săltat în pânțele. Să ne uităm și la alt aspect: de ce pruncul Ioan Botezătorul *saltă* de bucurie când în glasul Maicii Domnului vestește prezența Făcătorului lui? Și dracii se sperie și fug de Hristos. Faci semnul crucii sau zici numele lui Hristos și dracii fug. De același Hristos! Este, iarăși, taina aceea a alegerii; Sfântul Ioan Botezătorul s-a născut din rugăciunea și credința unor părinți deosebit de sfinți. Mult i s-a dat, mult i s-a cerut, mult a făcut. Dar, între altele, înainte de naștere a făcut din maica sa o proorociță.

Când începe păcatul nu știi. Apa botezului șterge, poate, și păcatele din pânțele maicii, dacă putem vorbi de asta. Dar, totuși, până când ne refacem alcătuirea noastră duhovnicească, sufletească, trupească, până atunci riscăm să nu putem desluși între bine și rău, cum vroia Adam în rai. Cu siguranță că deslușirea binelui și a răului era prima treaptă la care era chemat Adam, doar că aceea deslușire avea să se săvârșească prin ascultarea cuvântului lui Dumnezeu și nu prin ascultarea „celuilalt”. Acum noi deslușim răul de bine, dar de multe ori ne lăsăm amăgiți de lucruri care ni se par bune, și după aceea, ceea ce credeam că era miere ne trezim că fusese aguridă și ni se strepezesc dinții, și atunci prin pocăință ne întoarcem înapoi la ale vieții.

Observăm că în zilele noastre nevoințele pe care le făceau Părinții Bisericii și nevoitorii în general, mult mai greu își găsesc aplicabilitatea, unele dintre acestea fiind, pentru mulți oameni, greu sau chiar imposibil de săvârșit. Părinte Rafail, vă rugăm să ne spuneți care este cea mai potrivită nevoie pentru generația aceasta? Care este gândul de care omul de astăzi are urgentă nevoie de a-l purta în mintea sa?

Trebuie să înțelegem nevoința, cu precădere, ca lucrare a minții de a descoperi și de a-și însuși gândul lui Dumnezeu. Iar dacă vorbim de nevoie, ca fapte trupești (metanii, post, privegheri și alte lucruri), trebuie să înțelegem că asta nu este decât suportul material al lucrării minții. Părintele Sofronie cita, cred,

pe Sfântul Simeon Noul Teolog, care zicea: „*Dă trupului nevoință pe măsura lui și tot restul dă minții*”. Trebuie să ajungem la dreapta viziune și când zic dreaptă viziune sau dreaptă înțelegere, cuvintele astea ar putea fi o bună traducere a cuvântului ortodox Ortodoxia (deși „doxa” în greacă înseamnă „slavă”, vine de la cuvântul „docheo” care înseamnă că am opinia, că gândesc în felul acesta, cred în felul acesta). Deci, dacă avem dreapta înțelegere, dreapta opinie, ajungem și la dreapta slăvire a lui Dumnezeu. Cum slăvim drept pe Dumnezeu? Iată că în psalmi se spune: „*Oare sângele de țapi și sângele de boi o să Mă preaslăvească?*”. Izbucnirea unei recunoștințe, a unei laude, trebuie să fie ca cea a lui Zaharia, când, în ascultare, a pus proorocului numele Ioan și nu Zaharia, și i s-a dezlegat gura și a început să vorbească și a laudat pe Dumnezeu. Asta este jertfă bine primită lui Dumnezeu. Cum să slăvim pe Dumnezeu? Când prin alegerile noastre înfăptuite dobândim har și izbucnește inima noastră într-un cânt de laudă. Astea sunt jertfele drept slăvitoare, ortodoxe. Nu se bucură Dumnezeu de sânge de țapi și sânge de oi. Transpunând în vremea noastră, nu se bucură Dumnezeu că ne chinuim și înțelegem de multe ori greșit nevoința, făcând tot felul de lucruri prin care nu dobândim nimic. Dacă nu ai dobândit pace, dacă nu ai dobândit o bucurie, o liniștire, o împăciuire cu Dumnezeu, atunci ți-a fost inutilă nevoința! Deci, lucrarea nevoinței este lucrarea, în primul rând, a drepte înțelegeri. Dacă Adam, drept ar fi înțeles cuvântul lui Dumnezeu și nu ca pe o interdicție, nu ca frica lui Dumnezeu că n-o să ajungă Adam ca Dumnezeu, că nu e ca Dumnezeu, ci ca o poruncă mântuitoare, ca un prim pas în calea vieții (deci dreapta înțelegere), Adam ar fi ascultat de glasul lui Dumnezeu și nu de glasul străinului. Eventual, ar fi răspuns șarpelui: „*Dumnezeu nu a zis așa, tu cine ești?*”. Sau poate nu i-ar fi zis nimic. Al treilea lucru este că, înțelegând nevoința greșit, bineînțeles că, fiind și nelucrătoare, este și peste măsura noastră.

Deci, trebuie să înțelegem că *nevoința trupului* este și ceea ce trebuie să susțină *efortul minții*. Asta pentru că rugăciunea (apropierea de Dumnezeu, în general) cu o burtă îmbuibată nu prea merge. Și atunci mâncăm ceva mai puțin. Dacă mâncăm ceva

mai puțin pentru rugăciune, asta deja se numește post. Propriu-zis nu-i post. Post e ceea ce a făcut Hristos, ce-a făcut Ilie, ce-a făcut Moise, că n-a mâncat nimic 40 de zile. Acesta-i post! Iar postul pe care ni-l dă biserica (asta o știu și de la niște doctori) e genial! Este un regim genial! Ce înseamnă un regim? Să dăm ca pildă pe tinerele care vor să-și păstreze silueta: câtă nevoință fac ele, studiază mâncarea... De ce? Ele au un obiectiv și postesc pentru acel obiectiv: vor să-și păstreze silueta. Și Biserica ne-a dat o dietă; dacă o ținem inteligent, e genială. O franțuzoaică ortodoxă, medic, spunea că mai ales postul de Paști (primăvara) e genial, ținut chiar și numai din punct de vedere medical. Aceasta pentru că atunci se schimbă metabolismul trupului de la iarnă la vară și ficatul nu trebuie încărcat cu grăsimi; e exact ce trebuie! Însă Dumnezeu nu ne învață să gândim medical, ci „*Sus să avem inimile*”, Sus să avem și mințile, la gândul lui Dumnezeu, pentru ca rugăciunea să-și afle loc, pentru ca sufletul, duhul în noi să fie ceva mai ușor și să se poată înălța. Deci nu sub influența modei și pentru silueta trupească, ca fetițele ce-și fac posturile lor de înfometare cruntă și chiar dăunătoare uneori (ferească-ne Domnul).

Părintele Siluan ne spunea că asceții nu născociau tot felul de chinuri cu care să-și chinuiască trupurile pentru că asta, chipurile, ar fi plăcut lui Dumnezeu. Sfântul Simeon spunea: „Dă trupului pe măsura lui!” Regimul sau dieta pe care ne-o oferă posturile bisericești, sunt o nevoință la îndemână și în puterea a tot omul, dacă-i cât de cât sănătos. Dacă omul e slab, dacă omul e bolnav, dacă are muncă deosebit de grea, dacă face călătorii, în toate aceste cazuri se dezleagă și postul acesta. Căci vorba este că sâmbăta e pentru om și nu omul pentru sâmbătă. Nevoința este pentru om și mântuirea lui, nu omul este făcut pentru nevoință. Dacă înțelegem nevoința așa, pornim la drum cu restricțiile Bisericii, care sunt, pentru orice trup sănătos, nu numai posibile, ci și foarte binefăcătoare, mai ales dacă o ții în duhul Bisericii. Îți ține și silueta trupească, îți ține și silueta lăuntrică și obții o mai mare ușurare pentru cele ale duhului, pentru rugăciune; mintea e liberă să gândească, să cugete mai adânc și mai deplin, e mai

vioaie. Și așa cu toate cele trupești.

Alt lucru pe care trebuie să-l avem în vedere, potrivit cuvântului: „Dă trupului pe măsura lui” este că *alta este măsura strămoșilor și alta a noastră*. Ne-am hodorogit. Sfântul Antonie nu a băut băuturi cu E-uri în ele și nu mânca tot felul de McDonald’s și alte chestii în cel mai bun caz nu prea hrănitoare, în cel mai rău caz otrăvitoare și cu elemente identic naturale. Bineînțeles că acești strămoși ai noștri, până la strălucita noastră modernitate, erau oameni mai solizi decât noi și trebuie să avem lucrul acesta în vedere. Mai este un lucru: *să începem cu ceva pe măsura noastră*. Atunci rugăciunea noastră prinde aripi așa cum a prins aripi în cei pe care-i admirăm că au făcut lucruri minunate. De exemplu, unul a trăit 20 de ani într-o chilie și nici nu a observat că era un pat acolo, a dormit în picioare acei 20 de ani. Cum e cu puțință? Părintele Sofronie a cunoscut un diacon la Muntele Athos care 15 ani nu s-a culcat pe pat, ci a dormit rezemat de perete. Deci, se poate și în zilele noastre. E cu puțință, dar ce se întâmplă? Pocăința ia așa un avânt încât cerințele se schimbă. Nevoitorii n-au născocit chinuri ca să placă mai mult lui Dumnezeu. Nu asta-i place lui Dumnezeu, nici sânge de țapi, nici de om. Sângele Lui ni l-a dat nouă ca să ne mântuim. Când rugăciunea ia aripi, cerințele duhului se schimbă, duhul are nevoie de altceva și acest altceva începe să fie ce numesc troparele noastre „*nevoință mai presus de fire*”. În asta să nu ne angajăm decât când firea rugăciunii și a duhului încep să se manifeste ca o cerință, căci sunt mai presus de fire și să nu încercăm să imităm exterior cele 1000 de zile ale Sfântului Serafim îngenuncheat pe piatră zicând: „Doamne, milostiv fii mie, păcătosului”. Asta a fost pentru el, nevoia lui, dar Siluan nu s-a rugat în felul acesta și nici Antonie cel Mare.

Deci, sunt de reținut aceste lucruri:

- Primul: *dreapta înțelegere*, care începe cu gânduri, cu înțelegerea noastră – aceasta trebuie să o cultivăm;
- Al doilea: *trupul cu măsura lui*;
- Al treilea: *alta este măsura trupezască obișnuită și alta măsura care începe să fie* dacă rugăciunea ia mai mult

avânt.

Ce pot face eu, care este partea mea ca să trec de la nesimțire duhovnicească la simțire?

Rugăciunea o putem socoti ca lucrare a devenirii noastre duhovnicești întru ființă. Este făurirea cea mai grea a omului. Mult mai ușor zidești o civilizație întreagă decât propriul tău suflet. Însă rugăciunea are avantajul să fie și lucrul cel mai ușor. De ce? Ca să vorbești cu duhovnicul tău, pentru că ai nevoie de un sfat, trebuie să te duci la el sau măcar să-i dai un telefon. Dar dacă vrei să vorbești cu Dumnezeu, deja ai vorbit, Dumnezeu deja a auzit că ai nevoie de El! Unde e Dumnezeu, cât de departe? Cât de departe este Cel despre care în rugăciunea noastră de la început am zis că „pretutindeni ești și toate plinești”?! Înaltul Antonie de Suroj, care a fost arhiepiscop la Londra al Bisericii Ruse, scrie într-un articol că noi ne închipuim neființa văzând pe Dumnezeu stând pe un tron și înconjurat de neființă, dar mitropolitul zice că nu-i așa. Tot ce poate fi, este Dumnezeu, căci „plin este cerul și pământul de slava Ta”, cântăm în liturghie. Slava Lui e El Însuși. Unde e acum Dumnezeu de nu-L simțim? Pretutindeni, dar noi suntem morți. Dar, hai să profităm că e pretutindeni! Vede și aude și nădăjduiesc că El îmi călăuzește cuvântul pentru mântuirea voastră, dar și a mea. Să profităm că nu avem nevoie nici măcar să întindem mâna după un telefon și să tastăm niște butoane, ci doar să zicem: „Doamne...”.

Începe deci prin a spune cuvântul către Dumnezeu și eu rog pe Dumnezeu să-ți răspundă, și cred că acesta-i cel mai bun început.

Poate fi lupta patriarhului Iacob cu Dumnezeu un chip al nevoinței noastre?

Da, chiar este un chip. Poate nu dintr-un prim început, deși cine știe? Fiecare începe în felul lui. Iacob se luptă cu îngerul și îi zice: „Nu te las până nu mă vei binecuvânta!”. Este lupta sufletului pentru a primi binecuvântarea lui Dumnezeu. Și lupta asta ia forma unei judecăți. Părintele Sofronie zicea că toată viața omului care se nevoiește din credință și pentru mântuire, toată viața noastră ne-o supunem judecății lui Dumnezeu, dar și suntem

chemați să judecăm pe Dumnezeu! Sfântul Siluan zice că, la judecata de apoi, întrebarea care a pus-o Hristos lui Petru va fi întrebarea către noi: „Mă iubești, Simone, fiule al lui Iona?” Tot sufletul care va putea zice: „Da, Doamne, te iubesc”, va fi cu Dumnezeu în rai. Dar când Hristos zice lui Petru „Mă iubești?”, nu numai că îi dă șansa să repare cele trei lepădări de care se făcuse vinovat Petru, ci și El se supune judecății lui Petru, pentru că dacă Petru zice „Te iubesc”, judecata este pozitivă. Petru putea să spună: „Nu Te mai iubesc, nu mi-ai plăcut”. Eu știu de ce-L putem acuza pe Dumnezeu și, într-adevăr, omul, în general, Îl acuză pe Dumnezeu: dacă Tu n-ai fi făcut lumea n-ar fi atâta suferință în lume. Iar Hristos a primit această acuzare și și-a luat asupra Lui suferința și a suferit până la sânge și până la moarte și a ispășit, ca să zicem așa, canonul, dacă era cazul să-și ispășească El un canon. Al nostru canon l-a ispășit, din dragostea Lui.

Vin momente în viața noastră în care, ori ne supărăm cu Dumnezeu, ori, sub diferite forme, Dumnezeu ne spune: „Frate, soră, Mă iubești?”. Ție îți spune! Dacă depistați un așa moment în durerile voastre și dacă vă puteți nevoi atunci să spuneți: „Totuși, Te iubesc”, măcar așa în silă, dacă nu poți altfel. O să vedeți deja prezența divină, chiar de atunci. Și părintele Sofronie a avut *lupte cu Dumnezeu*, gândindu-se la toată suferința lumii acesteia, în al doilea război mondial. Era nedumerit nu atât de silnicia celor brutali ai lumii acesteia, care cu o nemilă de neînchipuit, drăcească, fac orișice cu omul, cât de cum sunt supuși nevinovați atâția oameni, numai pentru că sunt mai slabi. Știți despre chinurile suferite în închisori: Jilava, Pitești etc. Părintele Sofronie, la un moment dat, se gândea îngrozit de ce se întâmplă și cum de Dumnezeu lasă asta, și izbucnește zicând: „*Dar Tu unde ești?*” (apare despre asta în cartea lui despre rugăciune) Adică cum poți să privești asupra acestei priveliști? Tu atotputernic fiind și nu faci nimic?! Dar îi vine un răspuns blând în inimă: „*Oare tu te-ai răstignit pentru ei?*”. În contextul vieții părintelui Sofronie, el a înțeles cu mult mai mult decât înțeleg eu și, bănuiesc, majoritatea dintre voi, a înțeles că răstignirea este pe de o parte și ispășirea tuturor păcatelor și mântuirea tuturor celor pe nedrept năpăstuiți. Și într-

adevăr, în partea întâi a cărții Sfântului Siluan (viața și învățăturile) povestește de un monah nevoitor, rugător pentru întreaga lume, care suferea, și care, nu știu dacă aieva sau în vis, a văzut așa un nor de sânge deasupra capului lui și a știut că acesta-i tot sângele nevinovat care s-a vărsat de-a lungul istoriei. Și vine un răspuns: „Nici un strop din acest sânge nu va pieri!” Așa că judecata între Dumnezeu și om poate să ia câteodată forme chiar dramatice, și Dumnezeu se supune judecății și dă răspunsuri mântuitoare omului. Nu putem artificial să ne certăm cu Dumnezeu, dar vin momente și izbucniri uneori care pot fi o ceartă cu El. Nu este nici o ceartă cu Dumnezeu care nu-i fără primejdie, însă unele din aceste certuri pot fi cu adevărat un moment măreț, unde Îl dăm noi șansa lui Dumnezeu să răspundă pentru El Însuși, spre mântuirea noastră și a semenilor.

Cum să ne raportăm la lupta până la sânge cu păcatul, despre care vorbește Sfântul Apostol Pavel, și care este echilibrul între acest lucru și recunoașterea limitelor?

Cred că, așa cum pe un prunc nou-născut nu-l poți face să alerge un maraton, dar te bucuri când a făcut trei pași și cade în fund, cu toate că plânge (dar peste trec trei-patru zile trebuie să fugi după el!), tot așa-i și cu nevoința: trebuie să ne cunoaștem limitele. Pentru a ne cunoaște limitele trebuie să avem deja o oarecare viziune bine întemeiată. Câtă vreme n-o avem, ne ținem de duhovnic și prin duhovnic, prin toată lucrarea Bisericii, prin citirea Scripturilor și a scrierilor Sfinților Părinți. Trebuie să căutăm, printre altele, să ajungem să deslușim unde suntem. Iar când începem să deslușim unde suntem, „ține-ți șapca bine și nu deznădăjdui în momentul acela”. Că atunci când Dumnezeu începe să lase ca ochiul minții noastre să vadă urâciunea în care suntem noi, nu-i momentul de a deznădăjdui. Ar fi momentul deja de a triumfa, doar că numai de triumf nu ne arde atunci. Numai că vă spun ca să știți cum să faceți, în răbdare, fiindcă momentele dureroase ale noastre de multe ori sunt momente unde poate începe o nouă linie a mântuirii noastre, iar lupta până la sânge cred că, într-o oarecare măsură, este de la început (în sensul că, așa

cum pentru pruncul nou născut căderea în fund după trei pași este o tragedie și plânge, mai târziu îi trebuie mult mai mult ca să-l aducă să plângă, poate nu mai plânge niciodată plânsul acesta al slăbiciunii fiindcă a devenit acum bărbat, chiar dacă este femeie – bărbat duhovnicește –, tot așa și cu cele duhovnicești). Când suntem slabi, un mic efort ni se consideră ca o luptă până la sânge, mai târziu însă este nevoie de un efort mult mai mare.

Trebuie să începem printr-o legătură cu duhovnicul, să încercăm să ne dibuim măsura noastră, să o descoperim și să o ținem. Culminarea noțiunii acesteia de „luptă până la sânge”, crucea, este puterea dragostei pe care o vom fi dobândit. Când părintele Sofronie îi spune părintelui Siluan: „Părinte Siluan, dar e greu să te rogi pentru oameni, pentru lume”, părintele Siluan i-a spus: „Bineînțeles că-i greu; a te ruga pentru lume este a-ți vărsa sângele pentru lume”. Nu-l verși fizic, numai că dragostea pentru lume e așa cum, în cearta părintelui Sofronie cu Dumnezeu, dragostea lui pentru om l-a pus aproape în vrajbă cu Dumnezeu. E primejdie, căci dracul ne poate lua în primire în momente dintr-alea. Pe părintele Sofronie nu a putut să-l ia în primire, adică să-l pună împotriva lui Dumnezeu. Părintele Sofronie pe Dumnezeu Îl iubea întotdeauna și nu se putea pune împotriva Lui, se certa ca și cu un prieten. Rugăciunea lui pentru lume, dragostea lui pentru semenii care trebuiau să sufere atâtea strigă și către Dumnezeu, strigă în deznădejde numele lor. Și acesta este rodul vărsării sângelui în rugăciune și rodul dragostei pentru lume.

Este vărsarea sângelui și medical vorbind. Orice efort fizic constă într-un consum de sânge. Și să ridici mâna te costă sânge și sângele se înnoiește și ne întreține viața. Dacă zicem „înnoiește” înseamnă că se și consumă, iar efortul rugăciunii poate deveni așa de mare că într-adevăr istovește. Era un nevoitor care, deși nu se nevoia deosebit de mult cu mâncarea, era totuși slab. Cineva l-a întrebat cum se face că deși nu îl vede nevoindu-se deosebit cu mâncarea, cu postul, este așa slab. El i-a răspuns că și bățul cu care învârți cărbunii în foc, se arde, se consumă. Vroia să spună că, în rugăciunea lui către Dumnezeu, el se mistuia de focul iubirii dumnezeiești.

Două întrebări descriu două stări de deznădejde cumplite:

1. Brusc, pe neașteptate, Dumnezeu mi-a luat de lângă mine singura persoană pe care o aveam alături, rațiunea mea de a fi. Din această cumplită încercare tot universul meu de valori a fost clătinat, iar credința mea zdruncinată. Cum să înțeleg această traumă prin care trec, cum să o accept și, mai ales, ce să fac ca să-mi recapăt echilibrul?

2. Sunt studentă și vin la biserică de când eram mică, dar, de câțiva ani și acum foarte pregnant, am stări de deznădejde atât de mari încât simt în piept o apăsare ca și cum cineva mi-ar apăsa pe piept cu piciorul. De ce atâta suferință? În viața de zi cu zi văd lucrurile foarte pesimist, câteodată nu-mi rămâne decât credința, nu mai am altceva de ce să mă leg; îmi zic să am răbdare, dar nici asta nu mai este. Ce să fac? Aștept să se întâmple ceva și nu se întâmplă! Aș vrea să știu care este voia lui Dumnezeu? Nu știu în ce direcție mă îndrept!? Țin și am ținut poruncile, dar văd că nu am ajuns foarte departe, ci în iadul deznădejdii. E groaznic!

Te cred! Domnul să vă audă durerea ca pe un strigăt. Câte scrisori ca astea n-am primit de la oameni?! Și, credeți-mă, că unul din motivele pentru care trăiesc în retragere și nu ies mai mult să vă ajut, este pentru că nu pot să o fac – o zic spre rușinea mea. Dar, dacă aș face-o de capul meu, din inițiativa mea, aș risca boacăne. Dacă Dumnezeu nu cheamă pe om, încredințez pe acele suflete lui Dumnezeu, iar El va arăta-o, cu rugăciunea.

În general, să știți că încercările cu cât sunt mai cumplite cu atât mai mult ascund o comoară, pe care, deocamdată nu o știți, comoara unei apropieri de Dumnezeu. Este deja o judecată în care dacă noi trăim drept acea criză, mai curând sau mai târziu, vom putea izbucni într-un cânt de laudă. Domnul să vă aducă la asta pe amândoi și pe toți ceilalți de care știu și de care nu știu. Nu vorbesc acum de păcat pentru că oamenii, în general, zic că vede Dumnezeu păcatul și de aceea pedepsește. Nu o iau în linia asta pentru că e o linie care de multe ori este negativistă și dacă e negativistă

nu e glasul lui Dumnezeu, e glasul diavolului, e iadul, și el ne osândește! Să avem urechi surde pentru iad și pentru draci. Noi ne primim osândirea și îndreptățirea numai de la Dumnezeu. Iar glasul lui Dumnezeu, ori este mângâietor, ori bucurător, ori cel puțin tainic mângâietor.

Cu cât este mai cumplită suferința (deci uităm de linia păcatului deocamdată) cu atât mai mult trădează sau vădește încrederea pe care Dumnezeu o are în tine. Eu îți ofer gândul acesta ca prim sprijin, ca prim ajutor duhovnicesc. Mai mult nu știu ce să zic. Când văd și aud asemenea lucruri îmi permit să mă închin înaintea celor care suferă lucruri dintr-astea. Cu cât e mai mare chinul și durerea, cu atât mai mare puteți socoti că este încrederea pe care Dumnezeu o arată în tine acum. Să vă dea Dumnezeu bărbăția, curajul de a trece prin încercările astea și veți vedea ce va ieși dintr-astea, ce prunc se va naște duhovnicește în tine, pentru ca să-ți fie bucuria mai deplină decât a fost până acum. Cred că fiecare criză, fie când se întâmplă în exterior prin pierderea unui suflet iubit, fie printr-o judecată lăuntrică în care ajungem la deznădejde, chiar sinucigașă, cred că fiecare din crizele astea nu sunt altceva decât un prag, pe care, cu ajutorul Domnului, trebuie să-l trecem. Dumnezeu să vă dea putere, Dumnezeu să vă dea bucuria și lumina, dar deocamdată faceți ca marinarul în furtună: țineți-vă de ceva și nădărduiți în Dumnezeu și El vă va arăta lumina mântuirii!

Cum pot afla rolul meu în viață? De câțiva ani mă macină această întrebare. Cum pot scăpa de ea?

În primul rând, însușindu-ne, asumându-ne anumite greutăți, scăpăm de ele, fiindcă fiecare criză este o nevoie care trebuie să se împlinească. Iată că medicina homeopatică înțelege mai bine cele ale bolii. Nu este cazul să te scapi de un simptom (durere, temperatură, leșin sau altele); e vorba că prin acel simptom boala în trup manifestă felul prin care trebuie să se vindece. Iar leacul pe care îl găsește homeopatul, printr-o asemănare cu simptomele, declanșează, îmi vine să zic, o reacție în trup care face ca simptomul să fie lucrător. Lucrător făcându-se se săvârșește acea vindecare sau doză de vindecare pentru care simptomul dispare. Și dispare mai repede dacă leacul

e bine citit și bine găsit. Mai repede și mai ușor decât cu alte medicamente puternice, dar mai ales într-un mod mai adevărat.

Așa și în cele dumnezeiești. Cere-i lui Dumnezeu de fiecare dată când îți vine gândul „Care mi-e rolul în viață?”, strigă către Dumnezeu, cere-i lui Dumnezeu, spune-i în orice fel de cuvinte cât de simple. Profită că Dumnezeu e pretutindeni și-i zi Domnului, căci Dumnezeu te așteaptă. Zice Hristos în Apocalipsă: „*Iată stau la ușa și bat!*” (Apoc. 3, 20). Și poate că criza prin care treci că nu știi cine ești, poate că este pur și simplu efectul faptului că Hristos bate la ușa ta. Răspunde, cheamă-L înăuntru! Cheamă-L până când vei găsi o întrebare la care Dumnezeu îți va răspunde real, sau vei avea o experiență a vieții, sau vei citi răspunsul undeva, sau cine știe ce va face Dumnezeu?! Și să facă Dumnezeu curând și să-ți „pice fisa” și să te bucuri!

Părinte, ne vorbeai despre dragoste de Domnul și de aproapele. Ce să facem pentru că, deși știm ce avem de împlinit, putere nu avem în noi. Ce putem face ca să se sălășluiască în noi dragostea și să piară închipuirea? Cu ce să începem?

Zici că, deși știind, nu facem. Poate să te îmbucur cu observația că nici nu știi ce trebuie să faci. Dacă ai înțelege cuvântul acesta chiar te-ar mângâia într-o măsură. Că dacă nu știu ce să fac, poate de aceea nu fac, nu că-s chiar așa de rău. De ce zic că nu-s chiar așa de rău? Iată, la înmormântare se zice prin gura cântărețului: „Chipul slavei Tale celei negrăite sunt...”. Părintele Sofronie spunea un lucru uimitor pe care acum îl înțeleg mai bine, anume că *nici un om nu vrea să păcătuiască*. Cuuum? M-a mângâiat. Eu credeam că noi toți vrem să păcătuim, dar e interzis! Poftim mentalitate!

Am înțeles că omul nu vrea să păcătuiască, omul vrea să trăiască și noi înțelegem cele ale păcatului, cele ale devenirii în ale păcatului, ca o intrare în viață, faptul de a deveni și ne trezim cu... „buzele umflate”. Primul lucru care trebuie făcut este să înțeleg că nici măcar nu știu ce trebuie să fac. Adică, a ști *teoretic* este un fel sofisticat de a nu ști. Dacă am ști la un nivel mai deplin, dacă am cunoaște pe Dumnezeu, n-am putea să nu tânjim către Dumnezeu. Cei care s-au nevoit peste măsura firii au făcut-o pentru că au fost

(întrebuințez aceleași cuvinte ca în ispită) așa de puternic ademiniți de frumusețea, de dulceața, de bunătatea de a fi în Dumnezeu, de a fi cu Dumnezeu, încât păcatul își pierde puterea asupra lui.

Așa că, nevoiește-te să înțelegi, iar când zic: nevoiește-te, zic: cere Domnului. Cere Domnului să înțelegi ce este acel lucru pe care trebuie să-l faci fiindcă *trebuie să-l înțelegi în alt duh* decât în duhul acesta care zice: „Știi ce ar trebui, dar nu pot!” Energia pe care ți-o dă o înțelegere mai duhovnicească, deja să te facă să poți mai mult.

Vorbeam de poruncile lui Dumnezeu. Vă spuneam mai devreme că începeam să înțeleg ce înseamnă poruncă din partea unui Dumnezeu așa de iubitor. Și am înțeles cu timpul că noi, oamenii (noi, omul, așa zice) numim poruncă cuvântul lui Dumnezeu în sensul că, cuvânt fiind de la Dumnezeu, descoperire de la Dumnezeu, este de ultimă autoritate. „*Fericiți cei care...*”, nu este un cuvânt relativ, că-l putem pune în paralel cu Budha, cu Confucius, cu Socrate sau cu orice înțelept al lumii. Este ultima autoritate și în sensul acesta este poruncă. Părintele Sofronie zicea că Dumnezeu când dă o poruncă înseamnă că *lucrul poruncit nu trăiește în mine, altfel nu mi-ar da poruncă*. Dacă am iubi pe Dumnezeu nu ne-ar da porunca să iubești pe Dumnezeu. Nu ne dă porunca: dacă ți-e foame, să mănânci, căci așa și facem. Porunca arată că nu este în noi lucrul acela poruncit. Însă, poruncind un lucru, Dumnezeu nu se așteaptă să-l și facem fiindcă toată porunca dumnezeiască, este descoperirea, spovedania lui Dumnezeu așa cum este El. El care este Dumnezeu nemărginit nu așteaptă de la noi, trupuri, să putem face mare lucru. Dar este lumina de descoperire. Ce descoperă? Rugându-ne, să zicem: iubește pe Dumnezeu, iubește pe aproapele. Da, ai dreptate frate sau soră, acum *știm ce să facem, dar nu putem*. Ascultă, asta este revelație! Te-a luminat Dumnezeu că n-o ai și că nu poți. E începutul! Iar de acum ce așteaptă Dumnezeu? Părintele Sofronie, în aceeași carte despre rugăciune, zice către Dumnezeu: „Poruncile Tale, cuvintele Tale le iubesc, sufletul meu tânjește către ele, dar Tu vezi că eu sunt trup și sânge, nu ajung, nu pot să le trăiesc. *Vino Tu și Te sălășluiești în*

mine și Tu să lucrezi în mine toate cele bine plăcute Ție!” Iată un chip de rugăciune. Spuneți cuvintele astea sau spuneți-le în cuvintele voastre, e același lucru.

Dumnezeu poruncind nu este ca ofițerul în armată (păzea dacă nu faci!); Dumnezeu nici nu așteaptă să faci, așteaptă întâi să vezi, așteaptă întâi ca omul să descopere ce nu este, ce nu este în el și încotro să tânjească. Și așteaptă ca răspuns de la om: „*Doamne, Tu miluiește. Eu sunt țărană, eu sunt neputință, eu sunt neînțelegere; arată-mi Tu cum să fac, vino Tu și lucrează în mine*”. Până unde? Sfântul Pavel zice: „*Viez, dar nu eu, ci Hristos în mine*”. La care vreau să mai adaug un lucru: ce înseamnă că nu eu, ci Hristos în mine? De ce când un demonizat face tot felul de năzdrăvăanii zicem că este posedat? De ce când un sfânt trăiește, nu el, ci Hristos în el, nu zicem că este posedat? Diferența între drac și Dumnezeu este că dracul acaparează ca să-și facă ale lui prin om și să distrugă pe acel suflet și pe ceilalți. Posedează, ține cu sila și nu dă drumul. Dumnezeu Făcătorul, care iubește, pătrunde în om numai fiindcă omul strigă, și-L cheamă pe Dumnezeu, și-L dorește. Numai fiindcă omul Îl iubește pe Dumnezeu și-L poartă, dar nu poate. Bietul om e conștient de neputința lui. Dumnezeu vine și lucrează în așa fel încât, când harul este cu omul toate devin ușoare. Același om, dintr-o dată, poate să se roage, îi place să se roage, aleargă către biserică cu prima ocazie, se mângâie când lucrează păcatul în el, se bucură când împlinește ceva bine și nu știe. Este ceea ce numea părintele Sofronie, după evanghelia sfântului Luca: „*mamonă nedreaptă*”, adică este bogăție dumnezeiască pe care pe nedrept o primește. Dovada este că, va veni ziua, dacă este începutul nevoinței lui, când o va pierde și atunci iarăși îi va fi greu să facă cele plăcute lui Dumnezeu. Însă Dumnezeu lucrează în noi dacă-L iubim și noi, spunând: „*Asta sunt, asta-i ce vreau să fiu!*”. Dumnezeu Făcătorul, locuind în om, locuiește așa încât, nesilind bucuria omului, ci răspunzând la rugăciunea lui, îl face să fie ceea ce dorește să fie și nu poate.

Așa că, diferența între a fi posedat și a viețui de acum, nu eu, ci Hristos în mine, este un cuvânt al smereniei. Bineînțeles că de acum eu viez și părintele Sofronie are îndrăzneala să

spună: „*De acum, prin harul Tău, eu sunt*”. Omul își poate însuși cuvântul și numele lui Dumnezeu: Nu e nevoie de mine, prin lucrarea Ta, prin harul Tău. Și atunci ce înseamnă: ”Eu sunt?”. Înseamnă că eu nu mai sunt cele ale slăbiciunii și păcătoșeniei mele, care mă amărau zi și noapte, care trăiesc în mine, ci Însuși Dumnezeu trăiește în mine... numai iată voința mea păcătoasă... Însă dacă sunt un Pavel, dacă sunt un Petru s-au dus și la cruce pentru a proslăvi pe Dumnezeu prin credința lor. Sau, cum zicea Hristos către Petru: „*Când erai mai tânăr, te încingeai singur și umblai unde voiai; dar când vei îmbătrâni vei întinde mâinile tale și altul te va încinge și te va duce unde nu voiești*” (Ioan 21,18). Nu înseamnă că nu vreau, dar totuși trebuie. Însăși voirea omului îl duce acum. Dar știe omul că n-ar putea vrea lucrul acesta dacă n-ar fi harul lui Dumnezeu. Ce-i harul lui Dumnezeu? Însuși Dumnezeu. Zicem, după Sfântul Grigorie Palama, energia lui Dumnezeu, Dumnezeu ca energie care trăiește în mine. Dacă nu El ar trăi în mine n-aș putea nici s-o vreau. Deci zic: nu eu, ci Dumnezeu în mine. Părintele Sofronie zicea că la judecata de apoi omul, în uimire, va zice: „Doamne, Tu ești mântuirea mea, Tu ești cel care m-ai mântuit”, va atribui toată mântuirea lui Dumnezeu, ca și „oile”: „Când te-am văzut și am făcut ceva bun?”. Dar Dumnezeu va zice: „Nu, tu ți-ai făcut mântuirea fiindcă tu a trebuit să suferi”. Și ne atribuie nouă mântuirea pentru că noi suntem aceia care trebuit să suferim. Așa omul, atribuie mântuirea lui Dumnezeu și zice: ”Via tu în tine și viezi tu în mine și nu eu”. Și, totuși, în conștiința noastră Dumnezeu ne spune nouă: „Tu ești cel care viezi prin alegerea ta, deși puterea este de la Mine”.

Nădăjduiesc că ți-am dat și v-am dat puțin dintr-o linie directoare, zic puțin pentru că mai adânc și mai mult nu știu, dar din câte știu vă împărtășesc. Nu e cazul ca în armată sau ca în morală, unde ni se poruncește ceva și trebuie să ținem. Morala e încă un nivel mai accesibil omului: dacă vrei poți să nu mai fumezi sau ceva de genul acesta. Însă, adevărata frumusețe e ceea ce este cu *omul ca chip al lui Dumnezeu*. Dumnezeu nu așteaptă deloc să putem să săvârșim ceva, nici chiar lăsatul de tutun sau de

alte chestii, dacă nu zicem un pic de „Doamne”; altfel e posibil ca numai să ne amăgim. În primul rând, trebuie să știm în alt duh, cu altă plinătate, în altă perspectivă, ce trebuie să facem. Și dacă știm, ne va ademeni și vom avea altă energie. În al doilea rând, să știm că porunca dumnezeiască o putem înțelege și ca moralitate, ca comportament. Numai că în spatele comportamentului meu e nevoie de o energie pe care observ că nu o am. Deci, *în porunca dumnezeiască este mai întâi o lumină care-mi arată ce nu sunt și ce nu am și ce nu pot*. Întrebarea aceasta trădează lumina care lucrează. Dacă știi lucrul acesta poate altfel îți va fi viața și alta biruința.

Părinte, există mântuire pentru fumători?

Dintre toate patimile cu care ne încurcăm, eu cel mai mult urăsc fumatul pentru că omucide. Am văzut ceea ce a trebuit să pătimească biata mama, care din cauza aortei a trebuit să se lase de tutun (fuma 20 pe zi). Eram încă în România, la începutul comunismului. Medicul, prieten al familiei, i-a spus că dacă nu vrea să-și lase doi copii orfani va trebui să se lase de tutun. Tare s-a muncit un an de zile; în zilele acelea m-am hotărât că eu niciodată n-o să fumez, fiindcă eu mă știam deja slab că dacă mă apucă o patimă n-o să mai am putere ca să mă lepăd de ea. Mama, înțeleaptă, nu mi-a interzis țigara, ci mi-a zis: „Fumează unde vrei, cât vrei, nu te ascunde în wc, cum am făcut și eu în copilărie. Dar dacă vrei sfatul meu: nu fuma până când nu ai ajuns la maturitate. Mai bine să nu fumezi deloc, dacă poți, dar nu te ascunde, eu îți dau voie”. Dar m-a prins așa o ură pentru țigară, mai ales pentru că, efectiv, e inutilă. Eu vă mărturisesc că în crizele mele cele mai amare, numai la tutun nu mi-e gândul. Că e ciocolată, că e înghețată, că mai știu eu ce, că te dai cu capul de pereți, asta poate m-ar mai mângâia, dar tutunul... este o pacoste inutilă; în sensul acesta o urăsc mai mult decât pe altele.

Îmi amintesc de o doctoriță franțuzoaică venită la Ortodoxie. Când era la noi la mănăstire îi rugam pe toți să nu fumeze în casă pentru a nu se îmbâcsi casa de mirosul de tutun. Și ieșea și ea afară și câteodată mai fuma o țigară, dar îmi

spunea: „Mă simt ca o curvă, mă simt ca o curvă... căci nu pot să mă scap de tutun!”. Ea însăși vroia. I-am zis eu și cred că și părintele Sofronie: „Nu-i vorba de asta acum, ai alte greutăți”. Trecea prin tot felul de sfâșieri și nu era primul pas acela de a se lăsa de fumat, era o povară în plus, dar ea însăși vroia să se scape. Așa și cu alții: mulți s-au lăsat de tutun, dar acesta nu trebuie să fie neapărat primul pas. Primul pas este apropierea și dorirea de Dumnezeu, și dacă știi că Dumnezeu te iubește, poate că într-o zi o să-ți vină o *sfântă rușine*, nu o rușine dintr-asta omenească, ci o să lase *scârbă sfântă și mântuitoare* cu adevărat.

Între altele cunosc un basarabean, care de multe ori merge în Rusia din diferite motive medicale, și-mi spune că cunoaște acolo un om care este doctor și are 24 de copii cu o singură soție, și poate pentru că nu erau destui a mai înfiat încă 4! Și merge de multe ori la mănăstire la lavra Sfintei Troițe, dacă nu mă înșel, în Moscova. Acolo călugării îl cunosc și îi păstrează o chilie pentru el. Când merge acolo, câteodată stă în chilie închis până la 4 zile, nu mănâncă nimic și nu bea și nu știe nimeni ce face, dar când iese i se pare că au trecut 10 minute. Biserica îl iubește și vrea să-l facă preot, dar el nu vrea. Are o rugăciune așa de puternică încât a făcut niște exorcisme cu rugăciuni simple pe care mulți preoți nu au putut să le facă, și de aceea vor să-l facă preot. Dar după ce face exorcismele se duce afară și fumează o țigară! Spun asta nu ca să-i încurajez pe cei care fumează să fumeze în continuare, dar totuși să avem dreptul echilibrului: întâi dragostea lui Dumnezeu, întâi dreapta înțelegere și multe dintre acestea au să vină de la sine, în timp.

Cum ne putem feri de ispitele care ne vin de la cel rău? Să ne dați, cumva, un medicament duhovnicesc spontan și foarte puternic, care ar putea îndepărta cât mai repede ispita sau gândul rău, care ne vine de la noi sau de la cel rău?

Cred că pentru a ajunge să putem în fiecare moment să biruim ispita, și nu să fugim de ea sau să o ocolim, ne trebuie o pregătire. Ispita trebuie să vină ca o alifie pe un picior de lemn. Observați că Scriptura vorbește de a via lui Dumnezeu și a fi morți păcatului sau a via

păcatului și a fi morți lui

Dumnezeu. Moartea, până la urmă, ca și viața, are și o reciprocitate, nu este doar o chestie în sine. Trăiești, dar cui? A mânca nu-i un păcat, dar îmbuibarea devine păcat. De ce? Fiindcă nu este numai efectul fizic, este prea multă dragoste pentru ceva nevrednic de acea dragoste. Hristos zice: „...nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu orice cuvânt al lui Dumnezeu” (Luca 4, 4). Deci lacomul, undeva în sufletul lui, este un căutător al cuvântului lui Dumnezeu și nu-l înțelege și nu-l dibuie. Sfântul Pavel zice: „Să nu vă îmbătați cu vin că asta e preacurvie, ci fiți plini de Duh”. Înseamnă că este o analogie între alcool (alcoolism) și Duh. Într-adevăr, știți că un tip de alcool este numit în românește *spirt*; e o deformare a cuvântului *spirit*. În franceză și engleză *alcoolului* i se zice *spirit*. Prin știința alchimiei, care făcea tot felul de legături între cele duhovnicești și materialitate, vedem că există o oarecare afinitate (alcool mi se pare că înseamnă în arabă tot ceva legat de spirit, duh). Sfinții Părinți, care cunosc adevărul pentru că sunt minți de Dumnezeu văzătoare, vorbesc de „beția trează a Duhului”. Pe mulți dacă îi întrebi de ce beau spun că pentru a uita de amarul vieții acesteia. Și când ești în acea „beție a Duhului”, ce zic sfinții? Că uiți de pământ și de trup și de toate cele de aici, căci ești în altă lume. Deci vedeți niște analogii prin care trebuie să înțelegem mai mult sensul și limita lucrurilor pământești. Cu ajutorul lui Dumnezeu și nevoița noastră, să ne îndreptăm privirea launtrică și pașii noștri către *echivalentul duhovnicesc*.

Deci, trebuie să înțelegem ca Hristos, când zice diavolul că vede în pietrele acestea pâine, iar El îi răspunde că nu numai cu pâine va trăi omul. Deci nu-i vorba numai de poftă și de haleală, este vorba de acea poftă de a mânca, este legată de viață. De ce este bună mâncarea? Uitați-vă ce gust are mâncarea când îți e foame și cum se prezintă când nu ți-e foame deloc sau ți-e greață. Deci e foarte relativă plăcerea mâncării ca tot ce este trupesc, relativ. Însă prin trup să deslușim ceva al duhului, căci *tot ce este trupesc îngână ceva duhovnicesc* și pe acela să-l căutăm.

Cred că dacă ne nevoim în felul acesta atunci și ispita va fi ca o alifie pe un picior de lemn, adică vom fi morți păcatului pentru că

viază în noi cele dumnezeiești, cele cu adevărat vrednice, cele care sunt cu adevărat firea noastră, chiar dacă este o fire pe care trebuie să ne-o însușim și nu o avem din naștere. Și prin nevoință, care este apropierea de Dumnezeu, prin puterea lui Dumnezeu, vom dobândi această fire.

Ce șanse avem să ne mântuim fără un părinte duhovnic stabil și cum să îl recunoaștem atunci când îl întâlnim?

Încep cu recunoașterea. Cere-i lui Dumnezeu: „Dă-mi să îl recunosc și el să mă recunoască, adică să mă primească”. Dacă suntem integri în căutarea noastră, dacă suntem adevărați în a dori pe Dumnezeu (și fac o paranteză: dacă nu vezi în tine destul adevăr, îl poți dobândi, adică poți să-i spui lui Dumnezeu: „Tu vezi că nici nu pot să vreau binele, vreau să vreau, Tu dă-mi”), dacă suntem adevărați în căutarea noastră atunci vom găsi. Hristos, Cuvântul lui Dumnezeu, zice: „*Cereți și vi se va da; căutați și veți afla, bateți și vi se va deschide*” (Matei 7, 7). Însă Sfântul Siluan zice că e foarte greu ca cel fără duhovnic să se mântuiască. Foarte greu nu înseamnă că nu se va mântui. Sfinții Părinți zic că dacă Dumnezeu ne poruncește un lucru înseamnă că e cu putință!

Pentru înțelegerea noastră modernă, analitică (îmi vine să zic – dobitoacă, și știu despre ce vorbesc) o să zic lucrul acesta: un lucru pe care El ni-l poruncește și tu simți că este greu să-l obții, el nu este greu, ci este total cu neputință! Și vorbesc obiectiv. *Să îți mintea în iad... și acum urmează: și nu deznădăjdui!* De la un Dumnezeu ca al nostru să știți că numai cele cu neputință le așteptăm. Auzi, Doamne, ce zic!? Cele cu putință le poate face și omul. Iată niște chestii de care s-ar uimi strămoșii noștri; ce a inventat omul: toată electronica apărută în ultimul timp (cu o cutie de chibrituri să poți vorbi cu unul din Australia, e cu neputință). Și, totuși, dacă a fost cu putință ca omul să nască ceea ce era inimaginabil cândva, nu asta trebuie să-i cerem lui Dumnezeu. *Lui Dumnezeu trebuie să-i cerem și să nădăjduim de la El ceea ce e absolut cu neputință.* De ce spun asta? Atunci când Părinții zic că Dumnezeu nu ne-ar porunci dacă nu era cu putință, trebuie să înțelegem că dacă Dumnezeu a poruncit înseamnă că „cele cu neputință omului, sunt cu putință lui Dumnezeu” – zice

Hristos, și „le voi vedea” (preiau cuvântul lui Iov): „Cred că le voi vedea cu ochii mei, eu și nu altul, ci eu cu ochii mei” (citiți cartea lui Iov măcar primele câteva capitole și ultimele două).

Ce înseamnă tăcerea duhovnicului ca răspuns la spovedanie?

Aici se spune un lucru mare. Dacă știi să iei acea tăcere, ea poate să-ți fie mântuitoare, acela poate să-ți fie cuvântul. În primul rând, înaintea spovedaniei, în timpul spovedaniei și după, să fii în dialog cu Dumnezeu: „Doamne, dă-mi cuvânt de spovedanie”. Dumnezeu se spovedește nouă, oare noi nu trebuie să ne spovedim lui Dumnezeu?! Cereți cuvânt de la Dumnezeu, ca Domnul să dea duhovnicului cuvânt. Părintele Sofronie spune că dacă poți să percepi prima mișcare a inimii duhovnicului, pe aceea să o însușești chiar dacă pare imposibil (fiindcă cu imposibilul avem de-a face acum, când e vorba de mântuire). Și acum o să văd cum o să mă descurc. Și nu continua legătura cu duhovnicul ca om, nu-i cere sfat ca om, ci deocamdată descurcă-te cu ce ai înțeles și cu ce ai putut primi, fie și tăcerea, dar asigură-te întâi ce înseamnă cuvântul acesta sau ce înseamnă tăcerea asta.

Tăcerea poate să însemne mai multe lucruri. Poate să însemne și că tu ai venit cu inima care se numește în Scriptură „vicleană”; asta nu-i ceea ce înțelegem noi neapărat prin viclenie; dar poate ai o inimă îndoită, atunci când nu ești capabil încă să te hotărăști să primești primul cuvânt și să ți-l faci al tău și să te descurci după aceea cu Dumnezeu, El să-ți arate. Încercând tu să trăiești cuvântul, o să descoperi că e dialogul tău intim cu Dumnezeu. Dacă n-ai duhul acela de hotărâre încă, fiindcă nădăjduiesc că ni-l va da Dumnezeu, s-ar putea ca de aceea să tacă duhovnicul pentru că Dumnezeu nu-i dă cuvânt.

S-ar putea câteodată ca cuvântul să fie prea mare și duhovnicului să-i fie frică să-l pronunțe. Avem un chip minunat în cartea proorocului Daniel când, către sfârșitul vieții împăratului Nabucodonosor, îi cere lui Daniel să-i interpreteze un vis și Daniel tace un ceas. Nabucodonosor simte că Daniel nu îndrăznește să spună și insistă. Daniel atunci își deschide gura și zice:

„Împărate, fie visul acesta vrăjmașilor tăi și nu ție!” . Apoi îi spune că avea să înnebunească 7 ani și să fie ca fiarele câmpului sub roua cerului, dar că după cei 7 ani va reveni la împărăția lui. Citiți mai în amănunt cartea lui Daniel, unde apare *Daniel în rolul de duhovnic*; nu îndrăznește să spună împăratului, pentru că se mâhnea împreună cu el pentru ce avea să pățească. Cine știe câte altele poate să însemne tăcerea!? Numai că în clipa aceea tăcerea duhovnicului poate să fie un cuvânt pentru tine și las-o așa, cere blagoslovenie duhovnicului, termină cu spovedania și după aia ciorovăiește-te cu Dumnezeu: „Doamne, ce înseamnă asta, Doamne, spune-mi, Doamne, nu mă lăsa!”

Dacă glasul conștiinței îmi spune altceva decât duhovnicul, ce să fac? Merită să-ți asumi riscul ascultării până la capăt, ascultare oarbă, fără să iei în seamă eventualele semnale de neliniște, de împotrivire lăuntrică? E mai bine să mă las cu totul în voia lui Dumnezeu cu credința că dacă drumul e undeva greșit Domnul îl va corecta pe cale? Nu este posibil ca din această tăiere să se ciuntească și un firav glas al lui Dumnezeu în noi?

O întrebare plină de primejdii, dar foarte importantă. Sfântul Ioan Scărarul în capitolul IV din *Scară* - despre ascultare (vorbește specific pentru monahi, dar se aplică tuturor celor care caută un duhovnic), spune că în mănăstirea în care te duci pentru duhovnic să încerci să vezi dacă este un cârmaci sau dacă este un marinar, dacă este un despățimit sau dacă este încă împățimit. Întotdeauna m-am întrebat: de unde se vede acest discernământ în începător, când merge la biserică să știe dacă este un cârmaci sau un marinar? M-am vădit mie însămi că eu nu aveam acest discernământ. Bănuiesc că era altă umilire pe vremea Sfântului Ioan Scărarul în veacul al VI-lea și că era mult mai mult discernământ pentru că era mai multă lumină și mai mult har.

Ascultarea oarbă o faci după ce ai cercat pe duhovnic. Dacă ai văzut că este un cârmaci și nu un marinar, dacă ai văzut că este un despățimit și nu un împățimit, atunci îți pui sufletul în mâinile lui și nu-l mai judeci fiindcă poți să faci ascultare oarbă. Care este diferența între cârmaci și marinar? Bineînțeles că e greu

de deslușit, dar când e cazul, Dumnezeu o să vă arate. Diferența esențială este că un despățimit, un cârmaci, este acela care are sufletul tău, dar inima lui. Și nu, de exemplu, ceea ce ar putea obține el de la tine sau să scoată din tine un om așa și pe dincolo, moral, corect... ci mântuirea ta, sufletul tău, durerea ta, bucuria ta. Dacă vezi asta și dacă simți asta în duhovnicul tău, acesta este poate unul din semnele cele mai convingătoare. Și tot așa dacă simți că spovedindu-te total nu se smintește. Dacă simți că căderea ta este a lui și bucuria ta este a lui și te simți liber în prezența lui, atunci poți să-ți pui sufletul și mântuirea în mâinile lui, și poate că tu însuși o să simți ca un fel de crimă să nu-i faci ascultare unui astfel de om.

Acum vorbesc dintr-o extremă, pentru că întotdeauna eu am judecat prin extreme; iau extrema dreaptă și extrema stângă și încerc să văd unde mă aflu între cele două, dar ca criteriu, ca un fel de identificare. Ceva la nivelul vieții obișnuite este ceea ce ține de simț, de încredere deplină în duhovnicul tău, pentru că te-ai rugat, pentru că Dumnezeu a lucrat în inima ta, acesta e un semn că te poți încrede și deschide. Părinții zic că cel care vrea cu adevărat să afle voia lui Dumnezeu și printr-un prunc o poate afla. Este iarăși integritatea aceea a căutării, omul care-L caută pe Dumnezeu. Îmi vine să zic că fiul risipitor din pilda lui Hristos avea o integritate de căutare; el vroia, hai să o numim, fericirea. Credea că fericirea este să trăiască destrăbălat și-i zice tatălui să-i dea moștenirea, o primește și o risipește. Când se trezește cu toată agonisirea risipită și pe deasupra i se face și foame, pentru că în țara aceea îndepărtată a trebuit să-i slujească unuia care nu-i păsa de el, ci-i păsa mai mult de porcii lui, își vine în fire. Parafralez gândul lui, zicând: *asta-i ce-am vrut, asta-i ce-am căutat?* Am cerut tatălui meu moștenirea și acum ce-o să fac? Și-a amintit că argații tatălui său trăiau bine, dar ce să facă pentru că nu mai este vrednic să se numească fiu al tatălui său. Mă duc și-i spun tatălui meu: „Nu mai sunt vrednic să mă numesc fiu, dar fă-mă ca pe unul din argați”. Deci acum vroia să muncească ca unul din argați, cinstit. Și tatăl îl primește și îl înalță mai mult decât era înainte. Tatăl este chipul lui Dumnezeu, nu e prostul care s-a fript așa cum zicem noi, ci e însuși Dumnezeu care s-a „fript” cu Adam. Din

dragoste se lasă „fript” ca să dea libertate făpturii.

Deci, dacă ai într-adevăr o dorire deplină și adevărată ca să afli voia lui Dumnezeu, o poți afla, dar nu neapărat printr-o ascultare oarbă. Îndoiala că dacă să faci sau nu acea ascultare oarbă poate să fie din necredința ta sau poate să fie o informație duhovnicească sau din primejdie. Poate nu e destul de despățimit cel de la care ceri sfaturi duhovnicești... nu ca să-l judeci pe el, ci ca să judeci ce poți și ce nu poți face. Cere-i lui Dumnezeu, strigă către Dumnezeu și încearcă tu să fii despățimit; mergi iarăși la duhovnic și cere-i lui Dumnezeu de acum să-ți vorbească. Dar să știi că atâta vreme cât nu simți în tine ură pentru voia ta pătimasă, cât nu te poți lepăda de tot ești în risc. Nu numai că ne retragem în neputința înduhovnicirii, dar poți să nu primești încă cuvânt de la Dumnezeu. În cartea lui Iezechiel o să găsiți că vin niște bărbați la Iezechiel și Dumnezeu îi spune lui Iezechiel: „Vezi pe acești bărbați? Ei vin cu inima îndoită la Mine”. Nu-i zice: „O să le spun Eu ceva să le spui”, ci: „O să le dau după inima lor!”. Într-o notă de subsol părintele Stăniloae explică taina asta că *Dumnezeu vorbește omului după inima lui*. Poate că și aici se arată Dumnezeu care, după capul meu, știind că deocamdată nu mă poate scoate, zice: „*Iată, facă-se voia ta!*” și atunci îmi dă după voia mea. Aparent mă justifică și eu liniștit mă duc și-mi fac voia mea. Cred că gândul lui Dumnezeu este că doar-doar simțim ceva, și ne ocrotește Dumnezeu ca să nu cădem chiar în fundul iadului din prima, dar pătim ceva ca să ne dăm seama, și să încep să-mi urăsc voia mea și să mă întorc către Dumnezeu.

E greu de dat un răspuns concret la întrebarea aceasta plină de primejdii. Să știți că sunt primejdii, dar să știți că Dumnezeu este mai tare decât toate primejdiile. Să învățăm să ne nevoim ca să dăm puțința lui Dumnezeu - cum ziceau apostolii – să înmulțească credința noastră. Iar pentru duhovnic, atenție, să nu-l judecați, căci noi, pătimiți fiind, nu știm real dacă e vorba despre nevrednicia lui sau a mea. Și dacă nu știm să deslușim între cârmaci și marinari sau dacă nu găsești cârmaciul pe care-l vrei nu judeca pe marinari, ci roagă-te pentru el.

Profit de momentul acesta ca să spun și asta:

biserica, așa cum am văzut-o în evenimentele recente, trece prin crize multe și grave. Și nu numai Biserica noastră română, ci tot ce este Biserică, fiindcă astăzi sunt cernerile, încep sau poate au început deja, ultimele cernerii de care vorbea Hristos când zicea că în seceriș va trimite Dumnezeu pe îngerii Săi. Să nu-i judecăm pe mai marii Bisericii, ci să ne rugăm pentru ei. Judecând după mintea noastră proastă, riscăm să fie judecata proastă, și chiar dacă este judecata bună nu asta mă mântuiește nici pe mine, nici pe el. Rugați-vă! Și rugați-vă pentru Biserică, pentru duhovnici, pentru preoți.

Astăzi una din crizele Bisericii este că nu mai avem „bătrâni”. Tuturor preoților și duhovnicilor care au venit la mine și cu care am avut conversație și le-am spus că noi (mă adaug și eu, deși la vârsta mea ar trebui să fiu un cârmaci, dar spre rușinea mea nu sunt, dar măcar o știu, măcar o văd acum) nu suntem cârmaci, suntem împreună-călători cu cei pe care-i duhovnicim. Dar dacă ne smerim și ținem adevărul acesta și lucrăm cu el în conștiință, am nădejdea că, cu ajutorul lui Hristos și prin Hristos, duhovnicul va putea să te călăuzească pe tine. Dacă duhovnicul înțelege și se smerește și dacă tu te smerești, iată și Dumnezeu se smerește prin duhovnicul tău și va veni la tine. Dar ce înseamnă: orb călăuzește pe orb? Dacă ești cu un pas înaintea celui duhovnicit de tine e ca orbul care încearcă cu bastonul sau cu piciorul terenul și dacă a călcat într-o gaură spune: nu călca aici pentru că m-am poticnit, aici e o gaură. Dacă simți unde e terenul bun și ai făcut un pas bun, trage-l un pas către tine. Deci, o parte din criza Bisericii este că lipsesc „bătrânii”, și parte din această criză este lucrarea duhului modernității care ne-a rupt de „bătrânii” noștri și de la tradiția Bisericii. Și acum cei mai mulți din cei care povățuiesc în Biserică sunt tineri.

Eu sunt, iertați, un bătrân neîmplinit, m-a convins Dumnezeu cu vârf și îndesat că nu pot să duhovnicesc, deși am făcut-o. Eu fac pocăința nădăjduind că asta va ajuta pe cei cărora am greșit să și-o facă pe-a lor. Mi-a venit vremea să mă retrag și singurul lucru pe care încerc să-l fac este, mai ales, să traduc din cărțile părintelui Sofronie cuvântul cu care eu am trăit atâția ani și într-o măsură să-l dau, ca și în seara asta, și să vă împărtășesc din cele pe care le port în „traista mea”.

De la Archaeopteryx la... pupaza din tei

Prof. Carmen Stănescu

Mileniul trei, 2006

„...Mama, astăzi ne mai lași la calculator?”

Mâhnită de verva cu care copiii mei trepidează după întâlnirea cu calculatorul, mă înspăimânt de ropotul strivitor al modernității care a pătruns și în casa noastră. Port încă în suflet amprenta anilor copilăriei petrecuți pe lângă case bătrânești de bârne, cu busuioc în grădinuță, în vechi acorduri de doine și învârtite cântate sau jucate la horă-n sat. Pe atunci generația mea nu cunoștea Internetul, trepida după altceva, după întâlnirea cu cartea, carte care dintotdeauna a îmbogățit sufletul și nu a creat dependență maladivă. În schimb, „minunea” numită calculator poate da o dependență pentru care astăzi se investesc sume mari, se construiesc clinici de dezintoxicare și care necesită consulting psihologic pentru a scăpa de ea. Chemarea caldă a cărții mă face să intru într-o librărie, cu speranța că voi găsi aici acea carte salvatoare pe care cei mici să o citească cu interes și care să-i smulgă din spațiul realității virtuale, care-i îndepărtează nociv și prematur de inocența copilăriei. Nu-mi este ușor să „radiografiez” oferta generoasă. O enciclopedie științifică mă trage de mânecă. Un minunat atlas cu dinozauri îmi atrage privirea. Un altul, frumos colorat,

despre apariția și evoluția vieții îmi aține calea. Resimt o furnicătură ciudată. Îmi aduc aminte ... E același straniu disconfort pe care îl resimt de fiecare dată când trebuie să predau lecțiile de evoluționism la școală. E o revoltă interioară, organică, revoltă care m-a tulburat dintotdeauna, fără ca ea să fie neapărat ancorată într-o credință tare ca stânca. Nu de puține ori m-am întrebat: „De ce aceasta?”. Răsfoiesc câteva pagini și regăsesc ideea că:

Întregul univers a început cu un „**Big-Bang**” inițial, cu o minge de foc ce concentra o cantitate gigantică de materie care a explodat cu aproximativ 15 sau 20 de miliarde de ani în urmă. Această minge s-ar fi dilatat de 10^{50} ori (*măi, cum știu ei cum s-a dilatat Universul!*) ajungând până la dimensiunea unei portocale de circa 10 cm diametru. Acest Univers ar fi prezentat numeroase striuri și neregularități, care s-ar fi dezvoltat mai târziu și ar fi dat naștere la galaxii, planete și stele. Universul se organizează după legi perfecte și rigide. Dar cum au apărut și unde sunt înscrise ele? Einstein împărtășește opinia multor specialiști, indicând că „*gradul înalt de ordine (din Univers) este aproape un miracol*”.

Comparând părerile documentate științific cu cele ale marilor mistici, realitatea despre Big-Bang arată altfel. Într-„Un dialog despre Originile lumii”, părintele Ghelasie Gheorghe încearcă să descifreze tainele Originilor, spulberând nedumeririle științei, apropiindu-se paradoxal de aceasta, ajungând chiar la o comuniune de idei: „*La început era Cuvântul și Dumnezeu era Cuvântul, Care a făcut Cerul și Pământul*” (Ioan 1, 1-3, Fac 1,1). Înainte de Big-Bang se pregătea marea explozie în „Oceanul de inteligență”, în oceanul de energie primordială a cărei forță n-o putem concepe. Întregul algoritm al evoluției Cosmosului, legile perfecte și rigide ale desfășurării evoluției au fost înscrise într-un „Cod genetic” al Cosmosului care nu putea să fie conceput decât de Inteligența Divină. Momentul exploziei primordiale este momentul de Taină, este momentul începutului Creației:

„Să fie lumină!”

Iată rostirea glasului lui Dumnezeu care provoacă explozia. Cuvintele se însămânțează și fac să „crească Lumea”. El vorbește și ceva ia ființă. La început cer și pământ; spațiu, materie, energie, timp. Dumnezeu, inteligența „infini creatoare” poate face ca din nimic să apară ceva.

„Prin credință, înțelegem că Universul a fost întocmit prin Cuvântul lui Dumnezeu, așa că ceea ce este văzut n-a fost făcut din cele ce se arată” (Evrei 11, 1-3)

Negăsindu-L pe Dumnezeu în explicarea Big-Bang-ului pe înțelesul copiilor, dau pagina și mă amuză să constat că „Supa Instant” nu este o invenție a secolului nostru. O supă instant primordială, cu ingrediente de fulgere și trăsnete (dar fără E-uri!) ar fi făcut să apară, zic evoluționiștii, viața (după teoria lui Oparin!)

Mă adâncesc în lectură și constat cu amărăciune că otrava evoluționistă smintește tacticos și metodic și această tânără generație, insinuându-i ideea ateistă despre apariția vieții din neviu, de la sine, fără intervenție divină:

*„... într-o **supă chimică** primară au apărut, sub influența radiațiilor solare și a descărcărilor electrice, materiile prime de construcție a vieții. Acestea s-au lipit unele de altele, astfel că a apărut prima celulă vie. Din ea au luat ființă grupuri de celule și s-au format organisme vegetale și animale pluricelulare ...”*

Mă revăd predând elevilor teoria originii abiotice a vieții, formulată pentru prima dată de Charles Darwin, o „altă piatră neșlefuită care se încapățânează să strice netezimea căilor biologiei materialiste”. Îmi imaginez fotogramă cu fotogramă, desfășurarea filmului științific al originii abiotice a vieții și în paralel demontarea scenariului evoluționist, bazându-mă pe ~~argumente științifice valide~~:

– atmosfera primitivă a Pământului avea un caracter oxidant și nu reducător (condiție absolut necesară desfășurării reacțiilor de sinteză organică abiotică) așa cum susțin partizanii teoriei abiotice: Sagan, Ponnamperna, Schramm, Fox&Co;

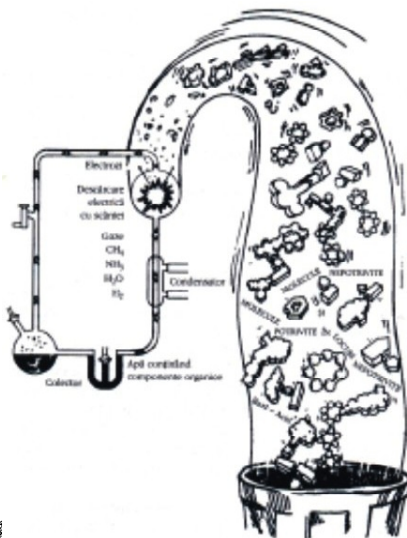
– unele reacții presupuse a se desfășura în același mediu de reacție „prebiotic” se inhibă una pe alta și deci sunt incompatibile (sinteza zaharurilor blochează reacția de sinteză a bazelor azotate);

– zaharurile necesare obținerii nucleotidelor nu s-ar fi putut acumula niciodată în cantități suficiente, întrucât degradarea lor competiționează acerb cu sinteza – se descompun aproape la fel de rapid pe cât se sintetizează;

- în mediul acvatic tendința aminoacizilor nu este de polimerizare, ci de descompunere ș.a.

Americanul Stanley L. Miller a adus, în anii '50, o susținere experimentală evoluției chimice. El a imitat în laborator, în celebra cameră cu scânteie, o presupusă atmosferă primitivă a Pământului și a reușit ca, la o anumită temperatură și în prezența descărcărilor electrice, din metan, amoniac, hidrogen și vapori de apă să producă aminoacizi și alți acizi simpli, așa numitele „cărămizi ale vieții”. Unele ziare au anunțat că „Miller a creat practic «viață în eprubetă»”. Dar ... moleculele create de Miller nu erau numai aminoacizi necesari vieții; erau în aceeași eprubetă cantități mari de alți aminoacizi care ar fi distrus orice fel de viață. Chiar și moleculele „corecte” din camera cu scânteie au reacționat mai mult în sens negativ decât pozitiv.

Cu alte cuvinte, lăsate la discreția timpului, întâmplării și proprietăților lor chimice

intrinseci, moleculele lui Miller vor reacționa în așa fel încât vor distruge orice speranță de a produce viață (vezi Parker, 1979; Bliss și Parker, 1984; Wilder-Smith, 1981; Thaxton, Bradley și Olsen, 1984 pentru detalii).

Chimia nu este, așadar, strămoșul nostru; este problema noastră. Meritul lui Miller s-a mărginit însă la a demonstra că sinteza unor compuși organici este posibilă, în prezența unor surse de energie. Nimic viu nu s-a găsit la finele experimentului său, ci niște molecule cu nimic deosebite de cele ce se obțin printr-o schemă clasică de sinteză organică, dintre cele care se aplică zilnic în mii de laboratoare sau întreprinderi chimice. Jignitor de simplist modelul lui Miller.

„Definiția materialistă înțelege foarte puțin din ceea ce este **viața** și deloc de unde, de ce sau pentru ce este ea. Ce a stârnit în materia nevie dorința irepresibilă de a se organiza „superior”? (...) Într-un univers care visează la calmul prin dezordine, la stări entropice joase și confortabile, ce imbold neștiut a făcut să se răzvrătească o fărâamă de materie, făcând-o să pornească invers către un tip aparte de ordine neliniștită? (...) Ceva adună, modelează și împinge materia la viață, dându-i poruncă și ajutor ca să o păstreze ca pe un lucru de mare preț (...) Viața este o încăpățănare. Ea reprezintă un efort uriaș, pe care materia „mută și nesimțitoare” pur și simplu nu are cum să-l facă singură” (Iftime Oana)

Faimosul astronom evoluționist Fred Hoyle (1981) a ajuns pe primele pagini ale presei prin afirmația „Trebuie să existe un Dumnezeu” împreună cu colegul său Chandra Wickramasinghe, după ce analizele lor matematice le-au arătat că a crede că *viața* poate să se nască în timp din întâmplare și pe baza proprietăților materiei neînsuflețite (probabilitatea este de $10^{40.000}$) este a și cum ai crede că „... o tornadă care trece peste un cimitir de mașini poate să asambleze din piesele existente acolo un Boeing 747!”

Evoluționismul beneficiază în programele școlare actuale, elaborate într-o societate democratică, pornită să ia în serios libertatea conștiinței, de o prezentare atât de detaliată încât l-ar plictisi probabil și pe Darwin.

În urma unui sondaj național organizat de Associated Press și NBC s-a constatat că:

- 86% dintre americani doreau ca preceptele creaționiste să fie predate în școli alături de teoria evoluționistă
- doar 8% doreau să fie predat doar evoluționismul
- iar 6% nu s-au putut pronunța

Dacă un număr atât de mare de oameni susțin predarea creaționismului în școală, de ce atunci manualele conțin doar „ceea ce este din punct de vedere științific imposibil?”

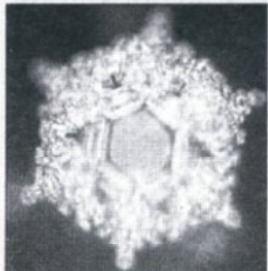
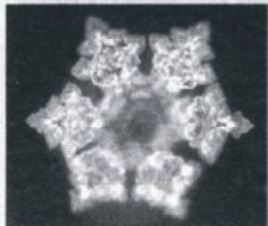
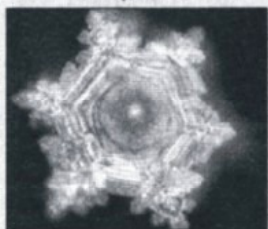
„Greșeala de **a nu lua poziție** va continua să aibă consecințe tragice asupra minților impresionabile ale elevilor. Dacă vor învăța în continuare că nu sunt decât niște „replicatori apăruiți în mocirlă”, să ne mai surprindă faptul că ei vor deveni depresivi, dependenți de droguri și cu tendințe sinucigașe? Dacă vom îngădui în continuare ca evoluționismul, așa lipsit de substanță cum e, să fie predat în școli, să mai fim uimiți când vom descoperi o generație marcată de avorturi, boli cu transmitere sexuală și adolescente însărcinate? Dacă li se spune că nu există Dumnezeu, nici adevăruri morale absolute, hotărâri bune sau rele, să mai fim șocați când ei vor alege o viață de apatie, necinste sau egoism? Viitorul poate arăta și altfel. Trebuie să pretindem ca adevărul să fie spus în fiecare casă, școală, universitate.” (Iftime Oana)

Privirea-mi cade pe o imagine a Pământului văzut din satelit, planetă binecuvântată cu darul vieții. Frumoasă analogie între organismul uman care este 75% apă și aceeași pondere a apei pe Terra. Apa, ca leagăn al vieții ... Mi-amintesc de „apa vie” din basmele copilăriei, dar și de descoperirile științifice senzaționale care confirmă că apa e vie, că are memorie și inteligență.

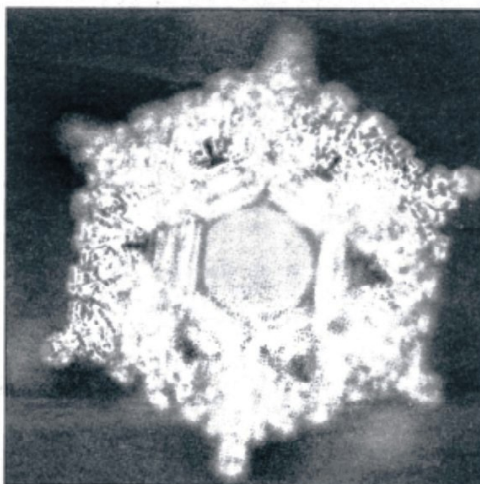
Când este pusă să înghețe, ea formează cristale cu forme influențate de gândurile și sentimentele omenești. Apa cristalizează (vezi experimentele savantului japonez dr. Masaru Emoto de

**Cristale de gheață formate
sub influența cuvântului
MULTUMESC**

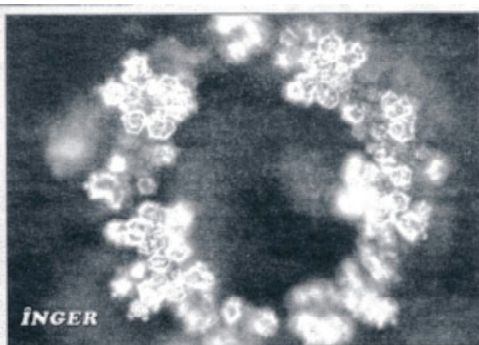

(În chineză, franceză,
italiană)

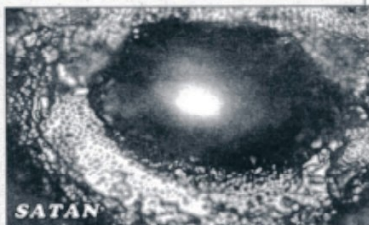
IUBIRE și RECUNOȘȚINȚĂ

Cristal format sub influența cuvintelor de mai sus
așternute pe o hârtie băgată într-o sticlă cu apă.
Cristalul este perfect, o dovadă că iubirea
și recunoștința sunt elemente fundamentale
ale vieții, în toată natura

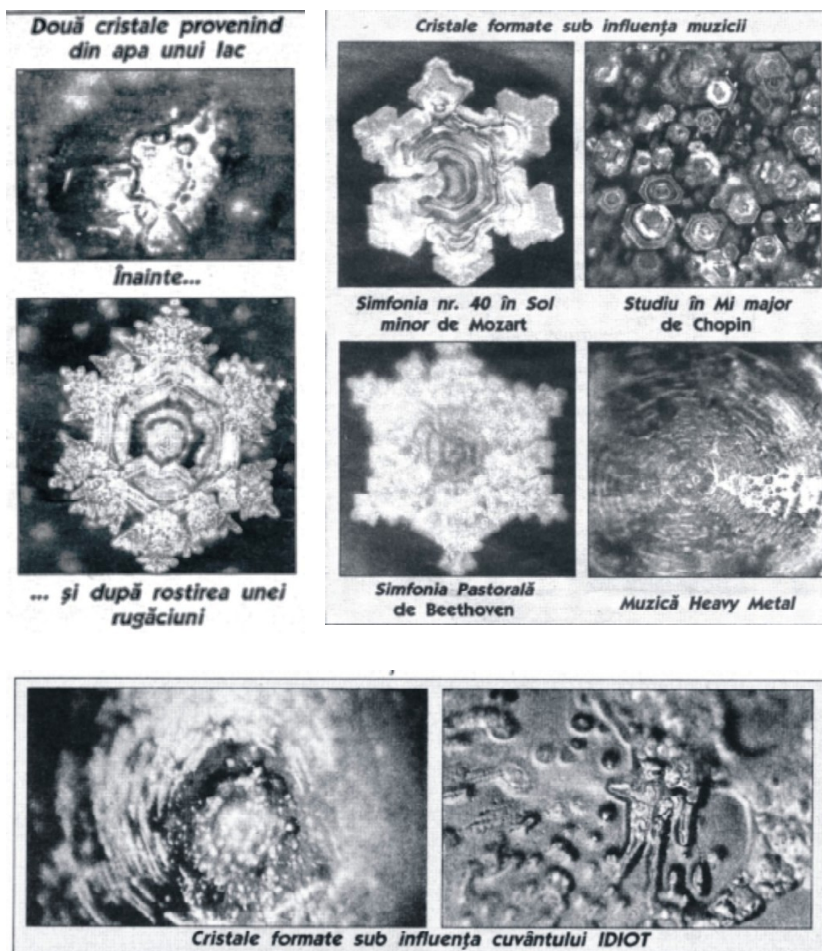
ÎNGER

Cuvântul ÎNGER
a provocat
un inel de
cristale legate
între ele,
în vreme
ce SATAN
a format un
cristal
ca un ochi
amenințător
de fiară

SATAN

fotografiere ultrarapidă la temperaturi foarte joase) formând figuri regulate și clare, de o frumusețe incomparabilă, pe un fond de muzică armonioasă, sub influența rugăciunii, a cuvintelor de dragoste sau grațitudine, în vreme ce cuvintele agresive, muzica violentă și asurzitoare le produce cristalelor de gheață repulsie și o neplăcere vizibile, ele devenind urâte, informe și tulburi. (Imaginile foto constituie, în acest sens, un material de meditație pentru dezvoltarea unor capacități superioare de înțelegere a naturii).

Apa este un tipar comun pentru tot ce a creat Dumnezeu prin Cuvânt. Interpretarea lui Emoto este că „*Verbul a creat viața*”. Interesantă suprapunere cu viziunea mistică a apei. Părintele Ghelasie ne explicitează că Dumnezeu, „*Constituind Lumea, face mai întâi Materialul – Apa Primordială. Este „Apa vie”, este Chipul Logosului, care „Naște Lumea Creată”. „Cuvântul” s-a înscris în Apă și prin noi în tot ce e viu! Apa este o „antena” ce primește „Șoapta” lui Dumnezeu, Care o face „vie” în noi. Inclusiv prin apă ne racordăm la energia divină*”

Cercetările lui Lucaci, Abrudan și Mânzatu ne arată că apa de izvor și apa pe care o bem, nu este doar apă neutrală (apă propriu-zisă, H_2O din punct de vedere chimic), ci un amestec extraordinar de bine proporționat între apa antagonică (identică cu apa vie, dar dextrogiră, care anihilează viața) și apa vie biologică (polimoleculă levogiră, care întreține viața și chiar este capabilă să pulseze în ritmul inimii!!). Dacă apa ar fi doar un compus chimic, am găsi numai apă neutrală în structura ei. Din moment ce apa se leagă în polimolecule ce se opun entropiei, este justificată concluzia că ceva este determinat. Viața n-a putut să apară în apă neutrală, ci într-o „chimie” care deja prefigura organicul, care era însământată cu „inteligența” de a zămislă organicul. Taina Creației lui Dumnezeu nu e ușor epuizabilă de mintea umană. Fără îndoială că mai sunt necunoscute în explicarea creaționismului, însă de departe creaționismul este cel care explică cel mai mult și mai cuprinzător misterul apariției vieții.

Fălci de dinozauri sunt gata să mă muște de mână când dau pagina. Acolo aflu că:

dinozaurii au trăit cu peste 70 de milioane de ani în urmă și că au dispărut cu cel puțin 60 de milioane de ani înainte de apariția omului ...

Pe de altă parte, fapte stânjenitoare - și de aceea puțin mediatizate, arată că:

- În peșterile din Canionul Hava Gupai în Arizona și în 30 de alte locuri din lumea întreagă, au fost

descoperite desene rupestre și încrustații în piatră care îi înfățișează pe locuitorii peșterilor alături de dinozauri.

- Urme fosilizate de picioare umane și urme de picior de dinozaur au fost găsite în același strat geologic în New Mexico, Arizona, Mexico, Kentucky, Missouri, Rusia, Illinois, Texas și în alte locuri.
- Mulți cred că „monștrii” pomeniți în Biblie de cel puțin 25 de ori sunt dinozaurii din paleontologie. Aceasta ar indica existența în același timp a dinozaurilor și a ființelor umane.

Numeroase fosile de dinozauri care au rămas neatinse milioane de ani, mi se desfășoară prin fața ochilor. Imaginile nu se sfiesc în a-mi relata ingeniozitatea cu care, anumitor reptile arboricole le-a venit ideea de a se lansa din copaci, transformându-și solzii în pene, iar picioarele din față în aripi, devenind_păsări (firește, în milioane de ani!). La loc de cinste tronează (ca și în manualele de liceu) Archaeopteryx, pasărea reptilă, veriga intermediară dintre cele două clase de vertebrate. Mă întreb oare cât va mai dura până când autorii de manuale, redactorii de cărți, consultanții științifici etc. vor ține seama de cea mai serioasă și mai vădită obiecție care poate fi ridicată împotriva teoriei lui Darwin (pe care el însuși a mărturisit-o) și care pune sub semnul întrebării propria-i teorie: inexistența suficientelor dovezi paleontologice în sprijinul evoluției.

Se știe că fosilele sunt rămășițe, urme conservate în depozite sedimentare ale unor plante și animale. Ele reprezintă maximul de detalii pe care îl putem obține privitor la dovezile istorice ale originilor, așa că sunt de o importanță majoră în discutarea chestiunii creației și evoluției.

Ce fel de dovezi	din primele cordate ⇨
încercăm să găsim cu ajutorul fosilelor?	amfibieni , proveniți din pești ⇨ reptile , descinse din amfibieni ⇨ păsările și mamiferele , evolute din reptile
Teoria evoluționistă susține că:	Teoria creaționistă susține că:
a) Cele mai vechi dintre rocile care conțin urme de viață vor cuprinde cele mai vechi forme de viață care au putut fi fosilizate	a) Nu a avut loc nici un fel de evoluție de la forme de viață simple la cele complexe
b) Rocile mai noi vor conține dovezi ale unor forme de viață mai complexe	b) Dovezile paleontologice vor demonstra apariția bruscă și explozivă a unor forme de viață foarte complexe și extrem de vari-
c) S-a produs o evoluție treptată, de la formele de viață simple, la cele mai complexe: procariote ⇨ eucariote apărute din procariote ⇨ metazoare apărute din protozoare ⇨ peștii proveniți	

ate

c) Nu se vor descoperi forme de tranziție, deoarece acestea nu au existat

Marea bucurie a evoluționiștilor a fost descoperirea **Ar-**

Archaeopteryx fosil (stânga) și reconstrucție (dreapta)

chaopteryx-ului, o așa zisă verigă intermediară între reptile și păsări. Sărmanei ființe, zice-se că solzii i s-au transformat în pene, ciocul mai avea dinți, aripile gheare, iar coada, deși penată, avea coloană vertebrală. Dar, ceea ce părea de nezdruccinat pentru evoluționiști, la o analiză atentă, s-a dovedit că:

- Archaeopteryx nu numai că avea pene complete și complexe, pe deplin dezvoltate și funcționale, ci avea pene de câteva tipuri, pene asimetrice, specifice zburătorilor vigoeroși.

- Nu există nici un indiciu despre felul în care solzii reptilienii s-au transformat în pene.

- Nimic nu ne arată cum picioarele s-au dezvoltat în aripi (când se găsesc aripi fosile, ele sunt aripi pe deplin funcționale).

- Atât maxilarul superior, cât și mandibula, erau mobile, asemenea păsărilor, în timp ce la majoritatea reptilelor, doar aceasta din urmă este mobilă.

- Aripile sale aveau formă eliptică exact ca cele ale păsărilor cântătoare de azi.

- Unele reptile au dinți, altele nu au, așa că prezența sau absența dinților nu este în mod particular importantă în separarea celor două grupuri.

Morrel explică astfel lucrurile, în periodicul „Science”: *„Paleontologii au încercat să prezinte Archaeopteryx ca pe un dinozaur terestru cu pene. Dar nici vorbă de așa ceva. Este o pasăre, o pasăre arboricolă. Nici un fel de „paleovrăjeală” nu va schimba acest fapt”*.

Imaginația a fost întotdeauna haina de paradă a evoluției. Evoluționiștii care acceptă Archaeopteryx-ul ca pasăre trebuie desigur să caute strămoșii păsărilor altundeva. Noul candidat se numește „proavis”. John Ostrom de la Universitatea Yale (1979) se zdrobește să deseneze și să găsească ipoteze asupra apariției acestei ființe. Concluzia lui este că *„Nu există vreo dovadă fosilă pentru nici un pro-avis. Este o pre-pasăre pur ipotetică, dar una care trebuie să fi existat...”*. Dar această argumentație pentru evoluție se bazează pe credință, nu pe fapte.

Descoperirea recentă a numeroase alte forme de

trecere între reptile și păsări părea să sprijine ideea provenienței din reptile a păsărilor. Însă:

- în mod straniu, unele forme mai avansate către pasăre (*Archaeopteryx*) sunt de vârstă jurasică, fiind mai vechi decât altele, care prezintă caractere mai arhaice (*Unenlagia*, *Candipteryx*, *Protoarchaeopteryx*), dar sunt de vârstă cretacică, deci mai recente.

- înșiși dinozaurii din care se presupune că au evoluat păsările (*Celurosauri*, din grupul din care face parte cunoscutul *Velociraptor*) apar în straturi fosiliere mai recente decât presupușii lor descendenți.

- ca să complice și mai mult lucrurile, unele din fosilele din această serie, deși au caractere clare de păsări nu au claviculele fuzionate într-un „iadeș”, ci unite cu coracoidul (ex. *Eoalulavis*) și trebuie excluse dintre strămoșii păsărilor moderne.

- haosul se mărește atunci când intervin falsuri, ca așa-numitul *Archaeopteryx liaoningensis*, mediatizat ca o nouă fosilă de legătură, în realitate un fals obținut lipind fragmente fosile de origini diferite (Iftime Oana).

„Nu există adevărate forme tranziționale (ex. jumătate picioare-jumătate aripi sau jumătate solzi-jumătate pene) niciunde între miliardele de fosile cunoscute (...); evoluția cere forme intermediare între specii și paleontologia nu le scoate la iveală” (1974 – David Kitts).

Pentru a explica prezența „urmașului înaintea strămoșului”, unii paleontologi susțin că au existat forme ancestrale mai vechi, dar nu au lăsat fosile. După criteriul acesta, întreaga succesiune „evolutivă” a fosilelor nu mai e un argument pentru darwinism, căci orice putea să fi existat oricând și să nu fi lăsat fosile.

O altă piatră de poticnire pentru evoluționiști o constituie cea mai simplă comunitate de fosile abundente, „**mările cu trilobiți**” (din cambrian) care conțin aproape toate grupele majore de ființe acvatice, inclusiv cele mai complete nevertebrate, nautiloizii și foarte complexii trilobiți.

Comparând ceea ce înota cu voioșie în oceanul cambrian cu ceea ce vedem astăzi în oceane vom constata că extincția, nu

evoluția este regula care rezultă la o analiză atentă a speciilor marine fosile și a speciilor marine nevertrebate de azi, că majoritatea grupelor animale sunt mai variate și mai complexe ca fosile decât ca forme actuale. Și nu în ultimul rând, nu vom avea nici o șansă de a găsi „sepiomelci” și „melcosepii” și „sepiolobiți” sau orice altă formă intermediară, sau un strămoș comun. „Verigile lipsă” dintre aceste grupuri lipsesc încă.

În capitolul dedicat dovezilor fosile și intitulat „Asupra imperfecțiunii arhivei geologice”, Darwin a scris următoarele: „... *verigi intermediare? Cu certitudine, geologia nu a scos la iveală nici măcar o singură formă cu treceri organice fin gradate*”. Deci, Darwin se găsea în fața unui conflict. Teoria (evoluția) și

faptele (fosilele) nu se potriveau! La ce avea să renunțe el, la fapte sau la teorie? Darwin a ales să arunce la gunoi faptele. Desigur, un om de știință **nu** face în mod normal așa ceva. Dar Darwin avea o rațiune, chiar o speranță când a procedat așa. El a t r e c u t responsabilitatea „conflictului” în seama „imperfecțiunii arhivei geologice”. Pe vremea lui, paleontologia abia se naștea. El spera că pe

Marea cu trilobiți

măsură ce noile fosile aveau să fie descoperite în întreaga lume, se vor găsi „verigile-lipsă” care să confirme teoria lui. Ne găsim la 140 de ani de când a afirmat Darwin aceste lucruri și între timp au fost colectate mii de tone de fosile din întreaga lume. Paleontologii faimoși n-au găsit nici măcar un singur exemplar de tranziție evoluționistă (concluzie a celui mai de seamă paleontolog evoluționist al lumii, George Gaylord Simpson, formulată în lucrarea sa „Tempo and Mode in Evolution” – „Ritmul și manifestările evoluției”), n-au găsit „verigile lipsă” care să confirme teoria evoluției, ci doar dovezi ale variației în interiorul tipurilor create.

Nu numai Darwin n-a putut cita nici un exemplu de specie nouă născându-se, dar nimeni altcineva, de-a lungul unui întreg secol de cercetări evoluționiste! Varietăți noi se dezvoltă cu ușurință. Fluturile își schimbă culoarea, populații întregi de insecte pot deveni rezistente la DDT, iar muștele *Drosophila* trec prin multe mutații. Dar fluturile este în continuare aceeași specie de fluture, iar musca aceeași specie de muscă. Nimeni **nu** a putut înregistra vreodată dezvoltarea unei specii mai complexe, ca să nu mai vorbim despre noi genuri sau chiar familii. Ceea ce vedem sunt întotdeauna schimbări orizontale în cadrul acelorași tipuri și goluri „neastupate” între tipuri, exact așa cum anticipează modelul creaționist.

Nu trebuie să rămânem cu vreun soi de aversiune față de știință. Nu știința minte, ci oamenii ei. Oamenii ei vâra marelui public pe gât niște teorii a căror argumentație suferă de serioase lipsuri logice și științifice, în virtutea principiului non-principial ăștia și așa nu pricep nimic din știință. Pe asta se și bazează adeseori evoluționiștii (vezi documentarele TV, Discovery, etc.): pe copleșirea auditoriului sub un torent de informații, cu exprimări ultra-specializate, din care trag ce concluzie vor fiindcă nimeni n-are răbdare să-i urmărească.

*Zămbesc la vederea **arborelui genealogic** al vieții (riguros completat cu ere, perioade, epoci) și constat încă o dată ușurința cu care „specialiștii” jonglează cu milioanele de ani, atribuind vârste matusalemice unor fosile atunci când e vorba de*

a demonstra evoluția, ducând logica aproape de limita absurdului. Încerc să-i îndreptățesc, dar nu reușesc ...

Pentru ca teoria evoluției să fie confirmată era necesară existența unei planete locuibile, cu o vechime de „miliarde de ani” (de fapt mai multe trilioane de ani), astfel încât viața să fi avut timp să apară și să se dezvolte. Dacă vechimea Pământului ar fi mai mică, evoluționismul n-ar mai avea nici o bază.

Metodele de datare sunt bune, dar au limitările lor. Willard F. Libby (laureat al Premiului Nobel pentru chimie) a afirmat că datarea cu Carbon 14 nu este precisă decât pentru intervale de timp de aproximativ 4000 de ani. În cazul unor perioade de timp mai mari procedura își pierde acuratețea. În ciuda limitelor sale, specialiștii au folosit-o cu deplină încredere pentru roci în care se conservă fosile și pentru multe alte obiecte foarte vechi. Discordanțe majore s-au înregistrat și în cazul datării cu potasiu-argon (K-Ar). De exemplu:

- Analiza prin metoda radiocarbonului (C_{14}) a unei bucăți de lemn din Australia a dovedit că aceasta ar data de 45.000 de ani, iar analiza prin metoda potasiu-argon a indicat că ar fi veche de aproximativ 45 milioane de ani!
- O rocă de pe vulcanul Sf. Elena se formase în mod evident în 1986, când vulcanul se răcise, dar datarea prin metoda K-Ar a indicat că are o vechime de 350.000 ani, cu o eroare posibilă de aproximativ 50.000 ani!
- Corpul unei foci ucise recent la Mc Murdo părea să aibă vârsta de 1.300 de ani (analiza cu C_{14})!
- Allan C. Riggs, fost membru al US Geological Survey, actualmente profesor la Universitatea din Washington, Seattle, aduce încă un exemplu: conform datării cu C_{14} , melci încă vii au „murit” acum 27.000 de ani!!!

Cam aceasta este acuratețea metodei! Dacă măsurătorile radiometrice sunt atât de imprecise pentru obiecte a căror vârstă este cunoscută, cum am putea să le acordăm încredere atunci când estimează vârsta unor obiecte cu vechime incertă?

Pentru estimarea vârstei reale a Pământului se utilizează și tehnica examinării atente a rocilor sedimentare. Teoria care susține că sedimentarea se produce într-un ritm constant este cunoscută sub numele de *uniformitarism*. Dacă ritmul din trecut este același cu cel de azi, atunci e clar că pentru formarea straturilor de rocă a fost nevoie de foarte mult timp. Grosimea mare a unor straturi de rocă sedimentară de sub picioarele noastre este adesea considerată a fi o dovadă în favoarea teoriei că Pământul e foarte bătrân.

Alte experimente și observații indică însă că procesul de depunere și formare a rocilor sedimentare poate fi foarte rapid prin catastrofe naturale, cum ar fi **potopul** care a acoperit întregul glob și despre care se vorbește în „Geneză”. Un astfel de potop ar fi putut să colecteze cantități imense de sedimente și să le depoziteze, declanșând procesul de formare a rocilor sedimentare. În acest proces, o mulțime de creaturi au fost îngropate rapid și au devenit fosile.

Pentru formarea unei fosile, trebuie ca animalul sau planta să fie îngropate foarte repede de noroi, praf vulcanic sau altă substanță protectoare. Astfel, organismul se va descompune sau va fi mâncat de viermi, ori de animalele prădătoare. Într-o etapă ulterioară, mineralele din apă, din roca sedimentară și din sol sunt absorbite de către corpul astfel conservat. Cu timpul, corpul capătă duritate, pentru că ajunge să fie saturat cu minerale.

Există dovezi credibile care arată cum animale și plante care au fost îngropate rapid s-au fosilizat. Broșura „Pietre și oase”, de exemplu, prezintă o ilustrație cu un ihtiozaur (o reptilă acvatică în formă de pește, acum dispărută) de 2,1 metri lungime, care a fost îngropat în timp ce își aducea pe lume puii. De asemenea au fost descoperite fosile de pești surprinși când înghițeau alți pești.

Concluzie: Prezența fosilelor în roca sedimentară indică faptul că aceasta s-a format cu repeziciune. În loc să confirme ipoteza unui Pământ „bătrân”, aceasta descoperire sugerează că planeta e mult mai tânără decât se crede în mod obișnuit.

Problema apariției speciilor noi aproape întotdeauna brusc în straturile fosilifere este frustrantă chiar și pentru Darwin.

El scria în „Originea speciilor”: „Maniera bruscă în care grupuri întregi de specii apar în anumite formațiuni a fost invocată de o parte dintre paleontologi ... ca un argument împotriva credinței în transformarea speciilor. Dacă într-adevăr numeroase specii, aparținând aceleiași rase sau familii de animale, au apărut simultan, acest fapt ar însemna sfârșitul teoriei evoluționiste prin selecție naturală.”

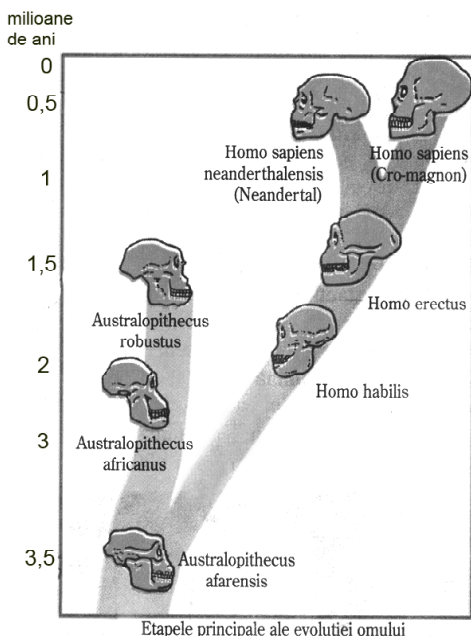
De cele mai multe ori, fosilele așezate în straturile geologice nu reprezintă nici un fel de ordine. De pildă, vietățile trilobite sunt considerate de evoluționiști ca fiind cele mai vechi forme de viață, cele mai primitive organisme pe care le cunoaștem. Cu toate acestea, în data de 1 iunie 1968k William Meister a descoperit fosile ale unor vietăți trilobite în Utah, în ceea ce părea a fi urma unui picior uman încălțat cu sandală! Nelămuririle privind straturile geologice nu se opresc aici. În straturile de rocă solidă, care se consideră că s-au format cu milioane de ani în urmă, au fost descoperite diverse obiecte făcute de mâna omului: un clopot, un lanț de aur, o lingură, vase metalice, o șurubelniță, cuie, monede și o păpușă; o descoperire neobișnuită a scos la iveală un ocean modern din oțel îngropat în piatră, în apropiere de localitatea London, din Texas. Geologii au calculat vechimea stratului respectiv ca fiind de 4 milioane de ani!

Răsfoiesc cu teamă și descopăr cu stupoare cum îmi arătau strămoșii australopiteci din familia lui Lucy, diferite specii de hominide de acum 2 milioane de ani, precum și primii oameni-maimuță care și-au luat soarta în mâini virând evoluția spre neanderthalieni și oamenii moderni, de Cro-Magnon, spre ceea ce suntem noi astăzi ... Un scenariu comun cu ceea ce studiază și liceenii la orele de evoluționism.

Gândul mă duce la mărturia Cuviosului Paisie Aghioritul referitor la această erezie conform căreia omul provine din maimuță:

„Ce neghiobii se spun astăzi la școli cu teoria lui Dar-

win etc (...) ... dacă te gândești că Hristos S-a născut din om, din Maica Domnului! Adică strămoșul lui Hristos a fost maimuță? Ce blasfemie! Și nu își dau seama că spun blasfemii!"

Pentru omul de cultură, marcă a modernității din România, dar și de pretutindeni, evoluționismul a devenit o certitudine. Foarte mulți oameni nu-și pun problema originii omului decât prin această perspectivă, cea a

lui Darwin, care postulează pentru întâia dată **originea omului din maimuțe**, prin evoluție biologică, în lucrarea sa „Originea omului și selecția sexuală” (1871).

În timp, generație după generație, oamenii de știință au încheat un edificiu evoluționist, pornind de la maimuța primitivă la omul actual, un edificiu evoluționist, pornind de la maimuța primitivă la omul actual, un edificiu în care nume ca parantrop, zinjantrop, atlantrop ș.a. s-au adăugat numelor mai vechi de pitecantrop sau sinantrop. Dar, după euforia nomenclatorică, multe genuri și specii „noi” s - a u dovedit a fi doar nume noi

Lucy (reconstrucție)

pentru specii cunoscute, falsuri sau produse ale imaginației artistice.

Speculația modernă privitoare la descendența omului este centrată pe un grup de fosile numit *Australopithecus* (*A. africanus*, *A. robustus*, *A. afarensis*). După studii aprofundate efectuate pe toate varietățile de *Australopithecus*, Charles Oxnard, unul dintre cei mai respectați anatomiști, a afirmat că nici unul dintre aceste specimene **nu** este înrudit cu omul.

„Este un fapt larg cunoscut că exemplarele de australopitec **nu** sunt similare cu oamenii din punct de vedere morfologic, că aceștia trebuie să-și fi petrecut cel puțin o parte din timp în copaci și că multe dintre specimenele de mai târziu au fost contemporane (au trăit în aceeași perioadă) cu primii reprezentanți ai familiei Homo.”

Richard Leakey, director al Muzeului Național din Kenya, fiul renumitului paleontolog Louis Leakey, afirmă: „Din craniul lui „Lucy” (unul dintre scheletele de australopiteci) lipseau atât de multe fragmente, încât mare parte din el este rezultatul imaginației, modelat în ghips, fiind, prin urmare, imposibil pentru noi să ajungem la o concluzie fermă în privința speciei căreia îi aparține.”

Însuși Donald Johanson, descoperitorul lui Lucy, a conchis mai târziu că Lucy **nu** este deloc înrudită cu oamenii!!

De fapt, nu caracteristicile scheletului au atras atenția asupra australopitecinelor. Uneltele au făcut-o. Orice om de știință poate recunoaște dovezile unei creații. Uneltele implică un meșter care le-a făcut. De vreme ce uneltele au fost găsite alături de *Australopithecus*, Louis Leakey a presupus că acea creatură a modelat uneltele. 13 ani mai târziu, Richard Leakey a găsit sub oasele descoperite de tatăl său, „oase virtual imposibil de deosebit de cele ale omului actual.”

Homo habilis

Homo habilis este denumirea științifică a unei întregi serii de fosile care inițial erau mai apropiate omului decât *Australopithecus*. Cercetările au fost îngreunate de faptul că multe dintre fosile, unele foarte diferite, au fost incluse în clasa

Homo habilis, care a primit din

acest motiv porecla de „coșul de gunoi”. În prezent majoritatea cercetătorilor consideră că *Homo habilis* nu este înrudit cu omul, fiind mai degrabă o varietate de maimuțe *Australopithecus* mai apropiată de cimpanzei sau urangutani. Un alt element care a produs confuzii cu privire la presupusa evoluție de la *Australopithecus* la *Homo habilis* este că s-au găsit dovezi că cele 2 specii au fost contemporane.

Despre ***Homo erectus*** se crede că este specia care a făcut tranziția la omul modern. Cele mai cunoscute exemplare sunt Omul de Java și Omul de Pekin.

Deși nu o fraudă deplină, Omul de Java (*Pithecanthropus erectus*) nu a fost cu mult mai bun decât Omul de Pildown. În 1887, calota craniană și femurul au fost găsite departe unul de celălalt, într-un nivel de pietriș. Eugene Dubois a renunțat ulterior la propria-i descoperire, reinterpretând-o ca resturile separate ale unui om și ale unui gibbon uriaș și – deoarece descoperise, dar păstrase secret vreme de 30 de ani – două cranii de oameni moderni în același nivel, a știut că celelalte descoperiri ale sale **nu** ar trebui numite strămoșii ființelor umane.

În ciuda acestor descoperiri Donald Johanson (1981) se referă la Omul de Java ca la o fosilă validă și Richard Lewontin(1881) dorește ca Omul de Java să fie „predat ca unul din cele cinci „fapte” ale evoluției” pe care le citează. Cu greu s-ar putea cita un motiv mai bun pentru a **nu** fi predată evoluția ca fapt!

Om

Homo erectus

Pithecanthropus

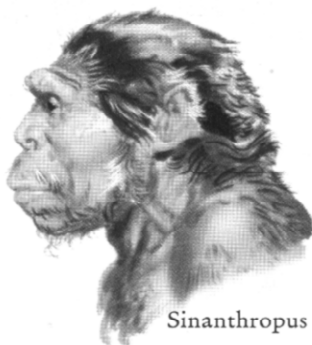
de Pekin pare a fi un alt „fapt fals” al evoluției. Denumit inițial *Sinanthropus pekinensis*, a fost reclasificat ca *Homo erectus*, nume de grup atribuit ulterior și Omului de Java. Dar astăzi, asemenea Omului de Java, a fost schimbat dintr-o ilustrare a evoluției într-un exemplu de știință deficitară. Nu s-au găsit decât craniile Omului de Pekin, niciodată scheletul inferior. Și toate craniile erau sparte în zona occipitală. Ele au fost găsite într-o peșteră lângă Pekin (China), înaintea celui de-al doilea război mondial, alături de oasele mai multor specii de animale și câteva unelte și urme de cultură umană.

Se pare însă astăzi că Omul de Pekin era mai degrabă hrana omului, **nu** strămoșul său! Se pare că uneltele au fost folosite asupra mai degrabă decât de către posesorii craniilor sparte (Gish, 1981). Carnea de maimuță este foarte tare și ațoasă și foarte dificil de mâncat. Dar creierul maimuței este cu totul altceva. Până în zilele noastre, locuitorii din Asia de Sud-Est obișnuiesc să taie capetele maimuțelor, să le pună la fiert, să le spargă în zona occipitală și să savureze acea delicată specială numită odată strămoșul nostru!

Ca un detaliu hilar, reconstituirile unor exemplare ale genului *Homo* variază, ca aspect Sinantropul fiind reconstituit astfel încât să semene cu tipul chinez actual, iar Pitecantropul mai degrabă cu rasa albă, ceea ce demonstrează în ce măsură reconstituirile antropologice

sunt opere de ficțiune. În fapt, o fosilă **nu** permite reconstituirea fidelă a exemplarului viu. Anumite părți – spre exemplu nasul, urechea externă sau organele genitale externe – sunt imposibil de modelat pe baza fosilelor. Chiar și forma generală a corpului **nu** poate fi decât aproximativă. N-ai cum ști ce culoare avea pielea unui hominid fosil și nici cât de oblici îi erau ochii!!! ...

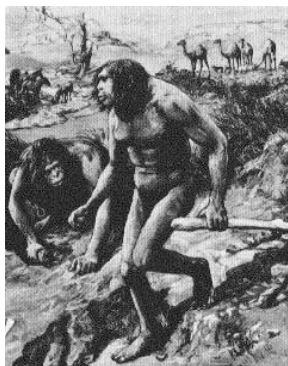
În domeniul cercetării fosilelor la primate, a

Omul de Pekin

survenit atât autoînșelarea cât și înșelăciunea conștientă. O singură măsea găsită în 1922 în **Nebraska** (SUA) a fost considerată de către cel puțin patru învățați renumiți (dr. H. Cook, prof. H.F. Osborn, prof. G.E. Smith și prof. H.H. Wilder) ca rămășiță a uneia din cele mai importante forme intermediare între om și strămoșul său asemănător maimuței și mediatizat cu multă vâlvă ca atare, înnobilit prin numele de ***Hesperopithecus haroldcookii***. Prin pură imaginație, dintele a fost plantat într-un craniu, craniul a fost plantat pe un schelet, apoi s-a așezat pe acest schelet (imaginar) musculatură, păr și în fine a fost îmbogățit chiar cu o familie! Mai târziu însă, la o cercetare mai atentă s-a dovedit că dintele nu aparținea de fapt unui strămoș al omului, ci unei specii dispărute de porc mistreț din America de Nord ...

- ***Hesperopithecus haroldcookii***

- ***Omul de Piltdown***

Pe lângă un asemenea fel de autoînșelare există, din păcate, și cazuri de înșelăciune cu bună știință, ca de exemplu, **Omul de Piltdown** (*Eoanthropos dawsonii*), înghețat cu iscusință (1912), care a preocupat pe mulți paleontologi renumiți vreme de nu mai puțin de 41 de ani fără ca vreunul din ei să descopere înșelăciunea.

Faptele s-au dovedit în acest caz a fi un fragment de mandibulă de maimuță și unul de craniu uman, colorate pentru a părea mai vechi. Unul din mistere este cine a pregătit falsul, dar adevăratul mister este cum de a putut cineva să creadă acest fals? Așa cum subliniază Gould (1979), „dovezile abraziunii artificiale (pilirii) săreau imediat în ochi, încât se pune întrebarea „cum au putut scăpa observației” până la momentul

respectiv? Colorarea (patina timpului) era făcută bine, dar fosilele de mamifere „importate” și uneltele cioplite erau evident frauduloase. Oamenii voiau să creadă în evoluție, așa că vedeau ceea ce doreau să creadă.

Resturi din **Omul de Neanderthal** (*Homo sapiens neanderthalensis*) au constituit singurul material fosil care a stat la dispoziția lui Darwin când și-a scris cartea despre descendența omului. Astăzi însă știm că omul de Neanderthal nu a fost un om primitiv care mergea aplecat, sălbatic și păros, ci că el a aparținut unei rase umane de *Homo sapiens* (genul de care aparținem noi înșine), că înfățișarea sa nu era deloc izbitoare (deviațiile lui corporale erau probabil urmarea rahitismului) și că deja înainte de el au fost alte rase moderne de oameni.

Neanderthalieni (îmbrăcați în haine, nu ar atrage prea mult atenția, astăzi)

Homo sapiens, omul modern (omul pur și simplu!), apare, prin cele mai vechi fosile ale sale, descoperite în Africa de Sud (regiunea Capului Bunei Speranțe) și în Etiopia. El a colonizat ulterior toată Africa, Asia, Europa și chiar Australia. Omul a fost contemporan atât cu *Homo erectus*, cât și cu *Homo neanderthalensis*, fără ca unul din aceștia să fie strămoșul lui.

Atunci, care este strămoșul cel mai apropiat al omului?

Cro-Magnon

Studiile genetice au venit în „ajutorul” paleontologiei spre a elucida problema.

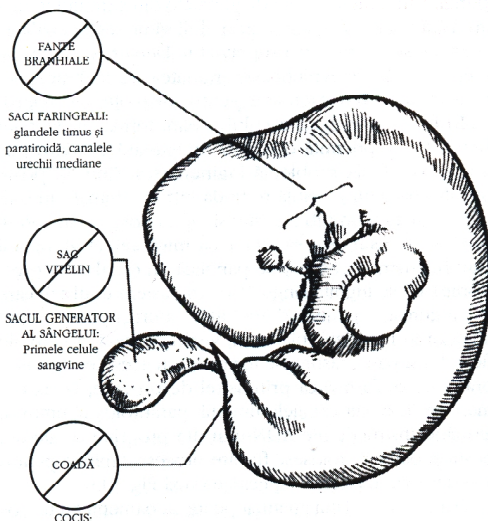
„Analiza **genomului mitocondrial** uman (ADN mitocondrial se transmite doar pe linie maternă și este foarte „conservator”, acumulează foarte greu mutații) a evidențiat faptul că toți oamenii din lume descind dintr-un unic strămoș de sex feminin, pe care chiar și evoluționiștii îl numesc *Eva mitocondrială*. Conform estimărilor geneticienilor, această Evă ar fi trăit în urmă cu 300.000-100.000 ani. Vedem deja că faptele nu concordă cu ideea unei populații întregi de maimuțe care s-ar fi transformat în oameni, iar din punct de vedere cronologic, teoria evoluției pe parcursul a mai multe milioane de ani se dovedește a fi falsă”. (Firmilian Gherasim)

O altă problemă care se ridică este cea a **numărului de cromozomi**, care este o caracteristică de specie, întotdeauna număr par la mamifere. Determinările arată că toate speciile de maimuțe, au 48 de cromozomi, în timp ce omul are numai 46. Nu putea avea loc o

evoluție continuă de la maimuță la om, deoarece nu poate exista nici o specie de mamifer cu 46,5 cromozomi și nici măcar cu 47 de cromozomi.

Dacă am presupune că, printr-o minune, o maimuță cu 48 de cromozomi ar fi dat naștere unui om cu 46 de cromozomi sau măcar unui semi-om cu 47 de cromozomi, întrebarea care se pune este următoarea: cu cine s-ar fi putut aceasta încrucișa pentru a da naștere la urmași? Cu o maimuță în nici un caz, deoarece numărul diferit de cromozomi i-ar face incompatibili. Rezultă că ar fi necesară o nouă minune și anume ca aproximativ în același timp și în același loc să apară un alt individ de sex opus, care să prezinte exact aceeași mutație. Deja suntem nevoiți să împingem șirul minunilor cam departe!

Embriologia are un talent aparte de a pleda în defavoarea darwinismului, poate tocmai fiindcă cercetează miracolul dezvoltării,

dezghiocarea operei de artă.

Minunata dezvoltare a embrionului uman ar trebui să facă din toți adepții ai creației, dar evoluționiștii susțin că așa numitele „fante branhiale”, „sac_vitelin și coadă” sunt rămășițe inutile ale evoluției (rudimente), care „demonstrează” că am evoluat din pești și reptile. Din fericire, alți

cercetători au arătat că toate cele 180 de organe care au fost trecute pe lista rudimentelor evolutive, au funcții importante pentru ființa umană.

O ființă umană **nu** va putea produce, nici chiar din greșeală, branhii sau o coadă, pentru că pur și simplu nu avem aceste instrucțiuni în ADN. Detaliile dezvoltării umane sunt cu adevărat uluitoare. În acest sens, J. Davy (1981) subliniază că: „În loc de a vedea animalele ca o colecție de mecanisme de

supraviețuire, s-ar putea să trebuiască să le privim ca pe niște opere de artă.” Opere de artă – tocmai așa au văzut creaționiștii ființele vii, de la bun început.

Iată câteva „splendori” din opera numită **om**:

- Ochiul uman poate transmite 1,5 milioane de mesaje simultan. Pe parcursul unei singure zile ochiul se mișcă de peste 100.000 de ori. În fiecare ochi există un număr de 137 milioane terminații nervoase, ce rețin orice mesaj virtual transmis de la ochi spre creier.
- Doar urechea internă conține tot atâtea circuite câte are sistemul telefonic al unei metropole.
- O singură celulă conține o cantitate de informație suficientă pentru a umple 10 milioane de cărți (Carl Sagan – Enciclopedia Britanică)
- Cantitatea de informație cuprinsă în creier o egalează pe cea conținută în 20 milioane de cărți. Creierul are 10.000.000.000 circuite și o memorie de 1.000.000.000.000.000.000.000 de biți. Creierul are 12 miliarde de celule și 120 trilioane de conexiuni.

„**O, cât ești de mare (...) în omul pe care Tu l-ai făcut!**”
(Acatist de mulțumire)

A venit Dumnezeu pe Pământ și noi continuăm să ne comportăm ca și cum El nu ar exista. Din păcate mulți au acceptat și s-au împăcat cu ideea că strămoșii omului au fost animale antropoide inferioare, dar găsesc umiltoare crearea noastră din țărână, „*din lutul pământului, din pulberea unei materii inerte și neînsuflețite*”. (Al. Kalomiros)

„**Miracolul** nu rezidă în pulberea din care a fost făcut Adam, ci din faptul că există o Atotputernicie care a binevoit, pentru dragostea Sa, a țese, odinioară, pulberea într-un prim trup omenesc.

Și care până în zilele noastre repetă miracolul, cu fiecare nou născut, de data aceasta nu din țărână, ci din acele trupuri.” (O. Iftime)

Mitul, venind din negura vremurilor, ca memorie umană colectivă, și fiind cel mai aproape de momentul antropogenezei, ar trebui să ne dea indicii importante despre aceasta. Practic în toate miturile omenirii apare o antropologie creaționistă, de

sorginte divină (mono- sau politeistă). Nicăieri în memoria ancestrală a omului **nu** apare ideea unor strămoși-maimuță sau ideea evoluției de la animal la om, ceea ce ar trebui să ne dea de gândit. Victor Kernbach sintetizează concluziile savanților în domeniul miturilor: „Crearea omului de către zei este precedată, în majoritatea miturilor antropogonice, doar de cosmogonia însăși. Din punct de vedere al sistemului creaționist, cele mai multe mituri se referă la o antropogonie de artizanat divin, lucrarea fiind de la început definitivă.”

Pornind de la învățămintele arhetipale conținute în Biblie (Vechiul Testament) aflăm că nu numai indivizi, ci și popoare au fost scoase din scena istoriei cu voia și îngăduința lui Dumnezeu pentru faptul că **nu** și-au împlinit menirea spirituală a existenței lor pe pământ, rămânând doar la stadiul primitiv spiritual (politeism, idolatrie). Nu ar fi exclus ca aceasta să fie și explicația pentru care specii umanoide, create de Dumnezeu cu intenția de a ajunge la a-L cunoaște pe Dumnezeu, nerodind în acest sens, au fost eliminate în timp. Doar omul a reușit să facă față acestei provocări spirituale deocamdată. Pentru că, parafrazându-l pe Mark Twain, „nici el (omul) nu se simte prea bine!” și viitorul lui, ca specie, este în continuare incert.

Fiind vorba de **viitorul omului**, întotdeauna se aud voci pesimiste, răsar optimiști naivi și se lansează cele mai bizare supoziții. „Corul pesimiștilor” propovăduiește decăderea inevitabilă a trupului și minții omenești! Omului îi este prezisă soarta pe care a avut-o ursul de cavernă. La antipodul viziunilor apocaliptice se află naivitățile oportuniste. Sunt vestite sloganurile ca de pildă acela că omul viitorului va fi cu mult mai inteligent decât omul actual. Anamniștii ne-au schițat și înfățișarea acestui suprageniu ipotetic. Un cap uriaș, adăpostind un creier excepțional de mare, sprijinit pe un trup pitic și hidos, fără gât, cu bazinul sudat de omoplat. Un monstru cerebral, capabil numai să gândească și să apese pe butoanele automatelor. Semizeu prin inteligența sa, sclav al propriei sale

civilizații automatizate. Incapabil de a râde și plânge, fără vise și pasiuni, monstrul cerebral apare ca o culme a evoluției omului spre artificializare, spre dezadaptare în raport cu natura.”(Bogdan Stugren)

„Un ucenic a întrebat pe Bătrânul său când va veni sfârșitul. Și Bătrânul a răspuns: „Când se va înmulți mintea.” Și asta o vedem astăzi.” (Părintele Dionisie Ignat)

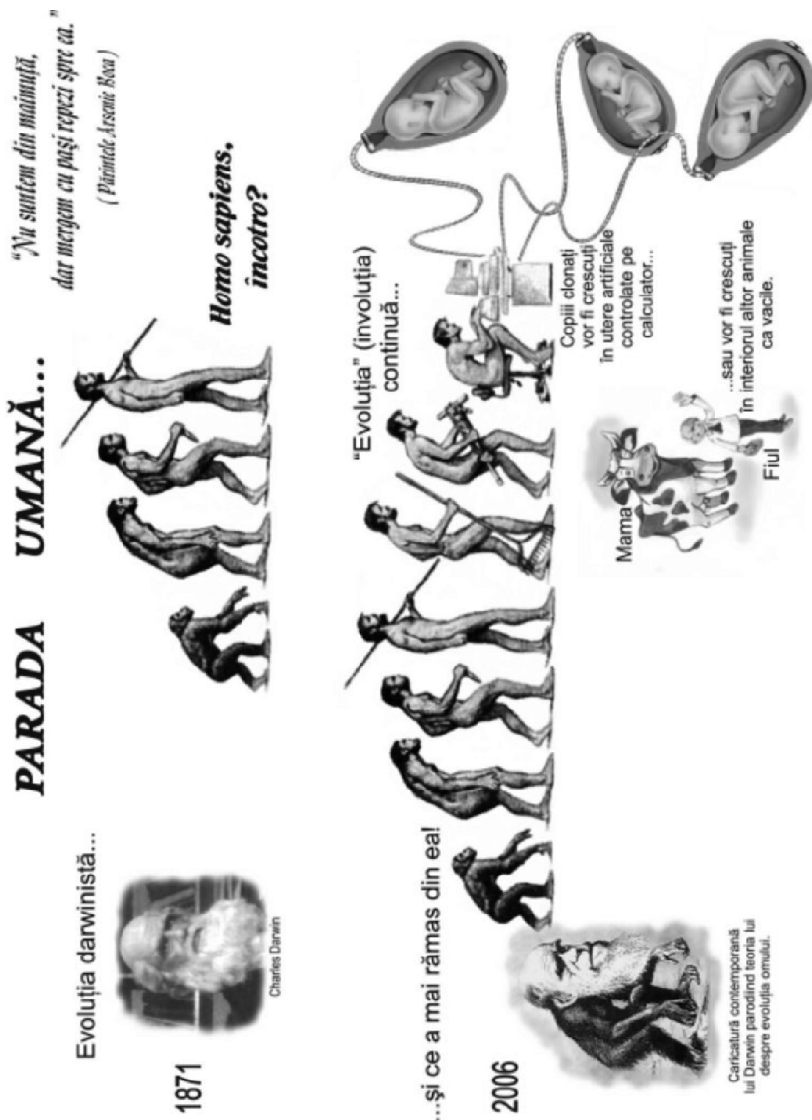
Tocmai de aceea semnele care se pot vedea astăzi cu ochiul liber că intelectul care stă să dea afară din omul modern, cibernetizat, tehnologizat, implantat cu cipuri de toate felurile, pare tot mai depărtat de modelul de sfințenie pentru care a fost proiectat, adică omul integral, omul îndumnezeit. După ce a suferit căderea din Raiul lui Dumnezeu, gârbovit de atâta intelect, acum e pe cale să sufere a doua cădere, mai gravă, luciferică, crezându-se pe sine capabil de a crea viață în laborator și de a se autocrea pentru a se înveșnici prin clone, deși doar la nivelul carcasei.

Quo vadis, Homine sapiens sapiens?

Pentru Darwin nu se mai poate face mare lucru, dar pentru noi cei de azi și pentru ei, cei de mâine, da. Evoluționismul s-a născut cu intenția de a fi o incomensurabilă **insultă** la adresa unui Creator pe Care autorul tezei, din motive personale, nu-L suporta. Darwin a scris fără a beneficia de ajutorul științelor moderne, fără un laborator în care să-și poată verifica ideile, inițial chiar și fără colegi de breaslă, care ar fi putut contesta teoria sa. Comunicarea și cunoștințele științifice s-au îmbunătățit exponențial de atunci, demonstrând că argumentele lui Darwin sunt complet nefondate. Iată, spre exemplu, concluzia unuia dintre cei mai de seamă oameni de știință, prof. L. Bounoure, fost președinte al Societății de Biologie din Strasbourg și director al Muzeului Zoologic: **„Evoluția este un basm pentru oameni mari. Această teorie nu a contribuit cu nimic la progresul științei. Este inutilă.”**

Prin urmare, suntem datori să punem întrebarea: **„Ce anume face ca această teorie a evoluției să fie atât de ușor de acceptat?** De ce un număr atât de mare de oameni se cramponează într-o teorie bazată pe atât de puține dovezi? De ce ea se predă cu atâta insistență în școală, în ciuda acestui fapt? Răspunsul este

următorul: evoluția este singura posibilitate de a explica viața, fără a crede în Dumnezeu. Dacă liderii conceptului de evoluție admit că viața a fost creată ei sunt de asemenea obligați să admită că există un Creator. Iar dacă oamenii admit că există un Creator, atunci s-ar putea să fie nevoiți să-și schimbe viața. Ar trebui să dea

socoteală unei puteri superioare. Schimbarea provoacă de multe ori disconfort, iar supunerea înseamnă renunțarea la mândrie și aroganță.

Ca urmare, **nu** ne surprinde faptul că mulți dintre evoluționiști sunt atei sau agnostici. De exemplu, un studiu recent publicat în revista „Nature” se ocupa de orientarea religioasă a membrilor Academiei Naționale de Știință, organizație care urmărește exclusiv propaganda teoriei evoluționiste. Din cei 517 membri specialiști în domeniul biologiei și fizicii, au răspuns după cum urmează:

- 72,2% s-au declarat în mod deschis atei
- 20,8% agnostici
- și doar 7% credeau în Dumnezeu. De fapt, credința în Dumnezeu era cel mai puțin prezentă în rândul biologilor.

Evoluția este atât de cunoscută nu pentru că se ridică la nivelul standardelor riguroase ale științei, ci pentru că ea corespunde viziunii asupra lumii, filozofiei acestui oameni. Ei consideră conceptul de Dumnezeu ca fiind uimitor, provocator sau chiar exasperant. Deci e normal să încerce să găsească modalități de explicare a existenței lor fără Dumnezeu.

Cum resping evoluționiștii dovezile aduse împotriva teoriei pe care o propagă?

- Una dintre modalități ar fi că nu dezvăluie lipsa de coerență a propriilor lor argumente. În cartea sa „The Bone Peddler”, William Fox dezgroapă secretele bine ascunse ale evoluționiștilor: *„Savanții implicați în cele mai noi cercetări au descoperit punctele vulnerabile ale evoluționismului clasic. Însă, în loc să facă publice aceste informații, ei au preferat să le păstreze în propriile baze de date și în interiorul comunității științifice.”*
- Pe de altă parte, evoluționiștii înșiși se amuză uneori de îndrăzneala teoriei pe care o susțin. La fel procedează în comentariul de mai jos dr. Edwin Conklin, profesor de biologie la Princeton: *„Probabilitatea ca viața să fi apărut în mod accidental poate fi comparată cu probabilitatea ca o explozie într-o tipografie să genereze un dicționar complex.”*
- Un alt mod de a eluda problemele constă în decizia de a continua să ai încredere în lucruri inexplicabile, după cum procedează dr. George Wald, profesor emerit de biologie al

Universității din Harvard și câștigător al Premiului Nobel pentru biologie în 1971: *„Există doar două explicații posibile la problema originii vieții: prin apariția generației spontane care a evoluat în timp sau ca o creație voluntară a lui Dumnezeu. O altă cale nu există. Apariția generației spontane a fost respinsă cu dovezi științifice de Louis Pasteur și colaboratorii săi cu mai bine de 120 de ani în urmă. Prin urmare rămâne în picioare o singură explicație, aceea că viața a apărut ca act voluntar de creație al lui Dumnezeu. Eu unul **nu** pot accepta această idee pentru că **nu** am intenția să cred în Dumnezeu. În consecință, aleg să cred într-un teorie despre care știu că este științific imposibilă, cu alte cuvinte, să cred în faptul că generația spontană a determinat evoluția vieții.”*

Cunoștințele despre evoluție i-au făcut pe oameni mai buni și mai înțelegători? Sigur că nu. Să presupunem preț de o clipă că oamenii sunt într-adevăr rezultatul combinațiilor și accidentelor naturii. Mai inteligenți decât celelalte animale, oamenii sunt totuși doar animale. Ei nu au o valoare intrinsecă mai mare decât caii, hamsterii sau aricii. Dacă oamenii provin din animale, atunci demnitatea, corectitudinea, bunătatea, cinstea, credința și justiția n-au nici o relevanță. Dacă omul nu e decât o reorganizare întâmplătoare a materiei, se poate afirma că el poate fi tratat ca un animal. Istoria e plină de exemple de indivizi și guverne care au îmbrățișat evoluția, i-au considerat pe oameni doar „accidente ale naturii” și, ca atare, i-au tratat chiar mai rău decât pe animale.

După părerea dr. Wolfgang Smith, el însuși fizician și matematician, începe astăzi, din fericire, să se contureze o poziție mai onestă:

- Un număr tot mai mare de teoreticieni părăsesc tabăra evoluționistă (...) și abandonează teoria darwiniană, nu atât din considerente religioase, sau fiind convinși de preceptele biblice, ci din rațiuni pur științifice și **nu** fără regrete.
- Dr. L. Lovtrup împărtășește aceeași părere în analiza sa: *„Cred că într-o bună zi, mitul darwinian va fi considerat cea mai mare înșelăciune din istoria științei. Când se va întâmpla acest lucru, mulți se vor întreba: «Cum a fost posibil așa ceva?»”*

Vânzătoarea, uitându-se compătimator, mă anunță delicat că am citit destul, că e ora închiderii!

În drum spre ieșire zăresc cartea „Amintiri din copilărie” a lui Ion Creangă. Evrika!!! A fost nevoie să străbat ere geologice demult apuse, să călătoresc pe cărămuri uitate de timp, spre a descoperi atât de aproape ceea ce căutam departe! Este șansa de care mă agăț. Este siguranța celui care dorește să-și scoată proprii copii din rătăcirea de a trăi copilăria în fața calculatorului sau ingerând idei evoluționiste, A celui care știe că scăldatul lui Nică în Ozana cea frumos curgătoare nu va fi stingherit de vreun procariot rătăcind poteca devenirii întru eucariote, că din cireșul mătușii Mărioara nu se vor înfrupta și australopiteci infometați, că din scorbură teiului va zbura o pupăză, nu vreun Archaeopteryx!

Este singura soluție pe care o întrezăresc în lumea în care trăim. O lume a alegerilor, a binelui sau a răului, a Adevărului sau a non-adevărului, deci a lui Dumnezeu sau a „tatălui minciunii” ...

Bibliografie

1. Arhim. Cleopa Ilie – *Minunile lui Dumnezeu din zidiri*, Ed. Ep. Romanului 1996
2. Breck J. – *Clonarea umană între mit și realitate*, Ed. Patmos, Cluj Napoca 2003
3. Cheran A. – art. *Apa și misterele ei* și art. *Misterul apei* – Formula AS nr. 663, apr. 2005
4. Cuv. Paisie Aghioritul – *Cu durere și dragoste pentru omul contemporan*, Schitul Lacu, Sf. Munte Athos, 2000
5. D'Ami R. Rinaldo – *Bunter Kinder-Kosmos. Tiere und Ur-und Vorzeit-kosmos franck*, 1973
6. Ene S., Brebenel G., Sandu Ghe., Iancu E. – *Manual de biologie* – cl. a XII-a, Ed. Gimnasium, București 2002
7. Gherasim F., Vlăduță I. – *Ortodoxia și eroarea evoluționistă*, Ed. Scara, București 2002
8. Glashonwer J. J. Willem – *Așa a apărut lumea* – Christliche Literatur Vorbereitung, Bielefeld
9. Iftime Oana – *Introducere în antievoluționismul științific*, Ed. Anastasia, București 2003
10. Morris H., Parker G. – *Introducere în știința creaționistă*, Ed. Anastasia, București 2000
11. Monahii Marler J., Wermuth A. – *Tinerii vremurilor de pe urmă – ultima și adevărata răzvrătire*, Ed. Sophia, București 2002
12. Mustață Ghe. – *Un Dialog despre Originile Lumii cu Părintele Ghelasie Gheorghe*, Conphys,
13. National Geographic-nr.5/nov.1985-art.*Faces from the past...lining up the fossil evidence*
14. Paraian Teofil arhim.- *Parintele Arsenie Boca-mare îndrumător de suflete din secolul xx*, Ed. Teognost, Cluj-Napoca, 2002
15. Semeniuc Sorin- *Omul viitorului*, ziarul „Banateanul”-nr.5/11 nov.2002
16. Stugren Bogdan – *Maimuța intecepta*
17. Serban C.- *Internetul. Tinerii în fața provocării*-Ed Cartea ortodoxa, Ed. Egumenita, Galati, 2005
18. White J., Comminellis N. - *Demisia lui Darwin*, Ed. Aqua Forte, Cluj, 2005

Lumina minții prin credință

(Tinerii în fața examenelor)

Horatiu Sasu

*“Înțelepciunea cea de sus întâi este curată,
apoi pașnică, îngăduitoare, ascultătoare,
plină de milă și de roade bune...” (Iacov
3:17)*

*“Strigă către Mine și Eu îți voi răspunde și
îți voi arăta lucruri mari și nepătrunse pe
care tu nu le știi” (Ieremia 33:3)*

**Examenele vin, cu întrebări în suflet, examenele trec lăsând
senin sau neguri... Iar viața oricărui tânăr e minunat complicată de
clipele de așteptare de dinaintea examenului, a tezelor, a testelor...**

**O dată trecute, fiecare din aceste probe ridică alte întrebări
peste întrebări. Și tensiunea crește cu apropierea unui nou examen.**

**Tu, tinere, ești oare chiar atât de neputincios în fața
necunoscutului? Nu te grăbi să dai un răspuns, înainte de a citi
atent paginile ce urmează...**

Părinte, orânduie-mi cărarea!

*“Descoperă Domnului calea ta și
nădăjduiește în El și El va împlini” (Ps.37,5)
“De aceea vă zic vouă: toate câte cereți,
rugându-vă, să credeți că le-ați și primit și
le veți avea” (**Marcu 11 : 24**) “Nu există
creație fără credință și speranță. Nu există
credință și speranță care să nu fie
exprimate în creație” (**Th. Wilder**)*

Pasul necesar e și suficient?

Mulți consideră învățarea ca un act exclusiv mecanic, de tipul reacției chimice, în care se amestecă doi compuși spre a se obține rezultatul dorit. E adevărat, calea nu e rea: ca să știi, trebuie neapărat să pui mâna pe carte, să înveți, să repeți, să revii asupra capitolelor grele și așa mai departe. Este deci necesar să faci eforturi de întipărire, reținere și reactualizare.

Dar este aceasta suficient pentru a fi sigur pe nota ta?

E bine să știi să înveți, să fii eficient; e primul pas către succes. Un pas necesar, dar... nu e suficient să înveți doar, să repeți, indiferent cât de organizat o faci, ca să fii sigur pe rezultatul dorit. Da, e suficient ca să spui că **ai șanse** - mai mari sau mai mici, dar de la "s-ar putea" și până la "sigur" e o cale lungă.

Mulți nu sunt în stare să depășească momentul "s-ar putea" și să pășească spre "sigur"; nu cunosc mijloacele prin care o pot face, **deși de avut avem cu toții astfel de mijloace**. Iar rezultatul este că, în loc ca examenul să fie o simplă formalitate, devine pur și simplu un coșmar în care așteptarea rezultatului se asociază de multe ori cu o agitație și cu o groază de nedescris.

Dar există și mulți elevi și studenți pentru care a învăța pentru un examen este sinonim cu a reuși. Dacă e să revin asupra comparației din chimie, ei se deosebesc de colegii sau de contracandidații lor prin aceea că pentru obținerea rezultatului dorit ei nu stau ca reacția - uneori foarte lentă - să se producă în timp. Ei introduc în amestecul inițial de substanțe încă una, numită **catalizator**, care, pe lângă că nu se consumă, are rolul extraordinar de a mări de câteva ori viteza de reacție și deci de a asigura obținerea aceleiași rezultat **de câteva ori mai repede**. Și la sfârșit îl găsești neschimbat în aceeași cantitate, gata să ajute iar și iar.

Despre astfel de catalizatori se vorbește în numeroase cărți care au apărut în ultimii ani: voința, motivația, visul.

Toate au rolul de a apropia un rezultat altminteri greu de anticipat cu siguranță în condițiile unei concurențe acerbă sau ale unor examene de facultate extrem de dificile. Sunt căile prin care să atragi succesul mai sigur și cu efort mai mic. Sunt catalizatorii învățării, iar cine îi stăpânește are succese "inexplicabile" în competiția cu alții (te-ai convins deja?).

Acum, alături de acești catalizatori, există unul, mai

puternic decât toate: **credința în Dumnezeu.**

Prin neguri de-ntrebări...

Poate ești credincios sau poate nu, iubite cititorule; poate că nici măcar nu ți-ai pus serios problema credinței; poate că, dimpotrivă, înainte de orice acțiune mai importantă măcar îți faci o cruce și îți spui în gând “Doamne ajută”. Indiferent cum stă situația pe moment, să încercăm acum să răspundem unor întrebări care îi frământă pe mulți, iar tu analizează răspunsurile prin prisma a ceea ce te interesează. O parte din aceste întrebări ar fi: felul în care te rogi este adecvat cu ceea ce ceri ? Oare nu ceri prea mult câteodată? Sau prea puțin?

Atunci când vei dori să fii sigur pe un rezultat bun, câteva acțiuni pornite din suflet te pot ajuta enorm să îți îndeplinești visul.

Observăm că înainte de examene bisericile, catedralele, mănăstirile sunt pline de elevi și de studenți veniți să se roage. O dată trecute examenele însă, prea puțini dintre cei ce veniseră în ajun de “hop” mai dădeau pe acolo. Reveneau însă, grupuri-grupuri, când îi îmboldeau din nou pericolul și emoțiile.

E evident deci că în momentele de tensiune extremă tinerei - chiar cei mai puțin credincioși - intuiesc o Forță în care se încred. Deci nu sunt în nici un caz neștiutori! Dar oare e de ajuns, pentru a fi împăcat cu tine însuși și pentru a primi ajutor de sus, să vii în trombă la biserică doar înainte de examen, după luni de zile de uitare? ...

Iată că multe întrebări își caută răspunsul. Iar răspunsul, pe care îl voi detalia în cele ce urmează, e unul singur: dacă vrei ca Dumnezeu să te lumineze în viață, roagă-te toată viața. Dacă vrei ca Dumnezeu să te ajute când înveți, roagă-te în fiecare zi când înveți. Apoi vei avea o meserie, și atunci roagă-te în fiecare zi să îți aducă bucuria lucrului bine făcut. Vei avea o familie - roagă-L pe bunul Dumnezeu să vă țină sănătoși - pe tine, pe soțul sau pe soția ta și pe copii.

Dar... până atunci examenele te presează. Cum să obții, în acest caz, lumina minții și ajutor de la Dumnezeu? Calea unică ți-am dezvăluit-o: roagă-te necontenit. “Neîncetat vă rugați”, spune Cartea Sfântă,

iar noi ar trebui să luăm aminte la acest îndemn.

Îndemnul sfânt

Ceea ce citești acum, cititorule, știi destul de puțin. Din păcate. Iată de ce voi reda și voi comenta, cu puțină mea putere de pătrundere, niște pasaje din Sfânta Scriptură; unele sunt destul de cunoscute, altele, însă, inexplicabil, sunt aproape necunoscute. Sau prost înțelese. Nu știi de ce, deoarece aceste versete ar trebui să încălzească inima fiecărui creștin și ar trebui aplicate în orice activitate. Inclusiv în pregătirea pentru examene foarte grele.

Este, cred, foarte cunoscută afirmația “Cere și ți se va da”; mulți o folosesc însă ironic, la adresa vreunui amic stăruitor, care nu s-a dat bătut până nu a obținut ceva de la un altul. Îndemnul vine însă din Biblie și e mult mai profund :

“Cereți și vi se va da; căutați și veți găsi; bateți și vi se va deschide.

Căci orișicine cere ia; cel care caută află și celui care bate i se va deschide” (Matei 7:7,8)

Să ne gândim puțin la aceste cuvinte : “Cereți și vi se va da”. “Cereți” - cui? Unui om? Ce om va putea să îți garanteze cu mâna pe inimă că vei intra la facultate sau că vei obține la examene **exact rezultatele pe care le dorești**? În puterea cui stă pe acest pământ să împartă calificative de “admis” și de “respins” ca și cum ar împărți niște bilete la colț de stradă? Cu rare excepții - încadrate adesea ca fraude în examen - **nimeni**. Răspunsul la întrebare ne este dat de același evanghelist: “**Tatăl vostru**, Cel din ceruri va da cele bune celor care cer de la El”. Sublinierea, fără ca să schimbe mesajul versetului 7:11, ne lămurește cu privire la Cel pe care trebuie să Îl rugăm: Tatăl nostru. Rugați-vă să vă ajute; cereți-I rezultatul pe care îl doriți - **și îl veți avea cu siguranță**, la vreme potrivită și așa cum este de folos.

CINE va primi ceea ce își dorește?

Răspunsul la întrebarea de mai sus îi frământă pe mulți, căci mulți se întreabă în sufletul lor: “Oare pot eu să primesc ceea ce cer?”. Este, din păcate, o atitudine care oglindește necredință - iar despre necredință în rugăciune vom vorbi imediat - în condițiile în care răspunsul ni-l dă însuși Iisus: *“Căci orișicine cere ia; cel care caută află și celui care bate i se va deschide”*. Și să ne mai amintim că tot Domnul Iisus a spus: “Nu au trebuință de doctor cei sănătoși, ci cei bolnavi” - nu au trebuință de ajutor cei puternici, ci cei slabi. Rugându-te, orișicine ai fi și oricât de păcătos, Dumnezeu Se apleacă asupra ta, te mângâie și te ajută.

Oare să fie totul chiar așa de ușor?

Să ți se îndeplinească dorințele cât ai bate din palme?

NU. Aici e poarta care desparte pe cei care primesc ajutorul Domnului de cei care nu îl pot primi. Iar această poartă este **CREDINȚA**. Ai credință? Atunci nimic nu-ți poate sta în cale. Nu ai credință? Atunci degeaba bolborosești câteva cuvinte pe care le crezi rugăciune, pentru că Dumnezeu rar se coboară să ți îndeplinească cât ai bate din palme orice dorință. Dar să vedem ce spun Scripturile despre credință în rugăciune:

“Adevărat grăiesc vouă: dacă veți avea credință cât un grăunte de muștar, veți zice muntelui acestuia: Mută-te de aici dincolo, și se va muta; și **nimic nu va fi vouă cu neputință**” (Matei 17:20).

Multe sunt vindecările săvârșite de Domnul Hristos, pe care El le îndeplinea spunând: “Fie ție după cum ai crezut” (Matei 8:13) sau “Credința ta te-a mântuit” (Matei 9:22), “Mare este credința ta, fie ție **după cum voiești**” (Matei 15:28), “Fiică, credința ta te-a mântuit, mergi în pace și fii sănătoasă de boala ta!” (Marcu 5:34). Sunt doar câteva

exemple despre condiția pe care trebuie să o îndeplinești când te rogi Tatălui: să ai credință. Evanghelistul Matei arată că în fața necredinței nici Iisus Hristos nu are ce face: ajuns în Nazaret, unde a fost primit cu îndoială, “n-a făcut acolo multe minuni, **din pricina necredinței lor**” (Matei 13:58). N-a vrut Iisus să îi vindece pe bolnavi ? A vrut, a vrut cu patimă, deoarece atât cât a fost pe Pământ a vindecat deopotrivă sufletul și trupul și a ajutat grabnic pe oricine avea nevoie de El.

A vrut, **așa cum vrea să te ajute și pe tine**, dar pur și
simplu **nu a fost lăsat**.

O deslușire

Domnul vorbește despre “munte”, interpretat de unii ca munte al patimilor, dar foarte bine și al deznădejdiilor, al neștiinței, al lipsei de încredere în tine... Ce înseamnă “să se arunce în mare”? Să dispară, să fie acoperit, să nu se mai vadă, deci să nu mai existe pentru tine.

De ce vorbește Mântuitorul despre munte și nu despre “lanțul muntos” al deznădejdiilor, al lipsei de voință? Răspunsul îl găsești dacă îți dai seama că în viață nimic nu se obține instantaneu.

Împarte scopul într-o serie de scopuri mai mici necesare pentru atingerea celui final. Întotdeauna este mai eficientă motivația prezentată într-un număr de “mici contribuții” decât cea concentrată direct pe scopul final. Nu poți deveni, oricât ți-ai dori, un bun economist, istoric, inginer, ziarist, jurist, filolog, dacă nu vei urca treaptă cu treaptă (sau și câte două trepte deodată, dacă îți stă în putere, dar să fie trepte solide).

Cred că ne putem gândi că dacă împarți scopul în mai multe trepte, pe fiecare din aceste trepte te așteaptă câte un munte de încercări, nelinești. Ia primul munte de obstacole, de pe prima treaptă, și aruncă-l în mare cu puterea Credinței. După ce ai trecut cu succes prima treaptă ia-te la luptă cu al doilea munte.

Și tot așa.

(Fragment din cartea “Lumina minții prin credință – tinerii în fața examenelor” de Horațiu Sasu)

Nume din Cartea Vietii:

NOEMINA

Corneliu C.

„...și au venit la Betleem. Iar dacă au sosit aici, s-a zvonit de ele în toată cetatea și se zicea: «Oare aceasta este **Noemina**?»”(Rut 1, 19)

Istoria vieții lui *Noemina* este dramatică, dar nu a unui om învins datorită vitregiilor sorții, ci a unui om biruitor prin credința în Dumnezeu. *Noemina* este:

1. O femeie credincioasă lui Dumnezeu

Noemina este un nume mare, printre femeile Vechiului Testament. Ea aparține poporului cu credință în Dumnezeu. Credința ei a fost puternic încercată de Dumnezeu, dar a rezistat mai presus de toate. Credința i-a fost reazemul prin situațiile tragice prin care a trecut în viață. Ea a pierdut aproape totul, dar nu a pierdut lucrul cel mai de preț: credința în Dumnezeul cel unic și adevărat.

Noemina a pierdut soțul, a pierdut pe cei doi fii, dar i-a rămas ca sprijin Dumnezeu. Și Dumnezeu a făcut o mare minune prin viața ei. Credința ei a făcut-o folositoare poporului ei și credincioșilor tuturor veacurilor.

2. O femeie care domină naufragiul vieții prin călăuzirea lui Dumnezeu.

Elimelec, soțul ei, i-a cerut să-l urmeze în Moab, să plece din țară, din Betleemul lui Iuda, pentru ca să-și salveze viața ei și a familiei de la foametea care s-a abătut asupra lor. Deși ea a iubit foarte mult poporul ei, a dat dovadă de supunere față de soț și de unitate familială, plecând într-o țară străină, păstrând dorul de revenire în patria sa.

Soarta vieții a fost vitregă cu ea. Și-a pierdut întâi soțul, rămânând văduvă și străină în Moab. Apoi, cei doi fii ai ei s-au căsătorit cu fete care nu proveneau din semințiile lui Israel, dar nici aceasta parcă nu a fost îndeajuns de zdrobitor. Totul s-a sfârșit cu moartea fiilor ei.

Tristețea și lacrimile au umplut casa ei un timp îndelungat. Își mânca pâinea amestecând-o cu lacrimi, aproape în fiecare zi. Soarele nu mai era așa de strălucitor pentru ea, privirea i s-a întunecat și vorbele ei nu erau decât vaiete și oftate. Cântecelul s-a transformat în bocete, viața și-a împărțit-o între muncă și cimitir.

Nurorile ei moabite, *Orpa* și *Rut* o iubeau și o stimau foarte mult. Ele au vrut să nu-i mai mărească durerea părăsind-o, ci să se sacrifice pentru bătrânețea ei. Dar ea nu vrea consolare cu un preț atât de mare, căci dorește fericirea nurorilor ei. La îndemnul ei, *Orpa* rămâne în Moab să se recăsătorească, să fie fericită. *Rut* refuză această propunere, căci simte în continuare cu acest suflet mare.

Credința în Dumnezeu o ajută pe *Noemina* să nu fie înfrântă de necazurile și mizeriile vieții pământești. Credința este un far luminos deasupra sorții și împrejurărilor vieții. Prin credință *Noemina* află drumul de salvare. Salvarea este Dumnezeu.

„...auzise ea în șesul Moabiților că Dumnezeu a cercetat pe poporul Său și i-a dat pâine”(Rut 1, 6).

Ea a crezut nu numai în cercetarea celor de departe, ci și în cercetarea ei de către Dumnezeu. Credința în cercetarea ei de către Dumnezeu i-a dat un impuls salvator de viață, care a antrenat cu sine și o nouă înflorire la viață pentru nora ei *Rut*.

Unul dintre cele mai frumoase răspunsuri care au fost date vreodată a fost răspunsul lui *Rut* către *Noemina*:

„Nu mă sili să te părăsesc și să mă duc de la tine; căci unde te vei duce tu, acolo voi merge și eu și unde vei trăi tu, voi trăi și eu; poporul tău va fi și poporul meu și Dumnezeul tău va fi și Dumnezeul meu”(Rut 1, 16).

Aceasta este mărturisirea de credință a lui *Rut*. *Noemina* a câștigat pe *Rut*, în mod liber la convingerea ei, la

împărtășirea destinului ei, la Dumnezeu ei.

Rut renunță la idoli și devine o credincioasă ca *Noemina*, primind pe Dumnezeu adevărat. Credința în Dumnezeu cel adevărat este o negare a credinței în idoli, este o soluție de viață. *Noemina* domină naufragiul vieții ei datorită credinței în Dumnezeu unic și adevărat și o ajută pe nora ei să-și biruie propriile ei naufragii prin exemplul său.

3. *Noemina este o soacră adevărată*

Binecuvântările înțelegerii dintre noră și soacră sunt foarte mari. *Noemina* a avut cuvinte și atitudini foarte înțelepte pentru nurorile ei. Ea nu a acționat niciodată ca să le îndepărteze de ea, ci numai pentru apropierea și câștigarea lor. Puterea ei de influență asupra nurorilor a fost acceptată cu plăcere de ele. Ea a cunoscut secretul înțelegerii cu nora. Ea nu s-a erijat în postura de stăpân al nurorii, ci i-a acordat libertatea necesară, condiție pentru fericire tinerei familii. Numai înțelepciunea soacrei și a nurorii pot conlucra la fericirea și prosperitatea casei părințești și a casei tinerilor.

Noemina este o dovadă a harului lui Dumnezeu de chemare în slujba Sa, indiferent de starea socială.

Noemina a fost săracă la sosirea în țara lui Israel. Rut la fel. Ele nu au avut bărbați care să le câștige pâinea, dar s-au rugat Domnului și au muncit chiar cea mai modestă muncă și Dumnezeu le-a salvat viața. Strângerea spicelor este cea din urmă muncă, dar Rut, la cererea lui *Noemina*, nu s-a rușinat să o facă. Dumnezeu cinstește munca omului și o binecuvântează. Orice muncă cinstită este de la Dumnezeu.

*

Smerenia lui *Noemina* și *Rut*, armonia dintre ele, au condus-o pe Rut, ca dintr-o străină de poporul Domnului să devină o mamă în genealogia lui Iisus.

Rut strălucește prin *Noemina* și amândouă prin Domnul Iisus Hristos. *Boaz* a luat-o pe *Rut* care i-a fost nevastă. Ea născut pe *Obed*, care este bunicul lui *David*.

Ce cinste la care nu s-a așteptat! *Noemina*, câștigătoarea la credință a lui Rut, și Rut, străbunica lui David. Pe tronul lui David va veni Iisus. Lui, „Domnul Dumnezeu îi va da scaunul de domnie al tatălui său, David” (Lc. 1, 32).

Poezii

Prof. Mariana Dima

Mai roagă-te, părinte, pentru mine

Îmi strigi din brazdă : - Nu te teme,
Copilă, pentru tine m-am rugat
Să ne-ntâlnim, acolo sus, în Rai;
Lucrează, nu ai vreme ca să stai!

- Părinte-al meu, duhovnice și tată,
Îngenunchez, mă rog și plâng mereu.
Dar neputința mea o iartă
Când mă lovește clopotul cu dangăt greu!

Îmi este dor de tine și de clipe sfinte,
Prin tine căpătam putere.
Aș vrea să fie totul ca-nainte.
Nu mai găsesc la nimeni mângâiere.

Mai roagă-te, părinte încă-o dată
Să-nving păcatul trupului și eu,
Să trec prin restul vieții fără pată...
Să te-odihnească-n pace Dumnezeu!

Spre Tine, Doamne...

Spre Tine, Doamne, azi ridic
Cu umilință glasul meu
Și-n chip de rugăciune-Ți zic:
- Ajută-mă, că-mi este greu!

Greșit-am, Doamne, iarăși, peste fire,
 Greșit-am la Pământ și Cer,
 M-am complăcut în amăgire,
 Dar în iertarea Ta încă mai sper.

Asemeni cu tâlharul de pe cruce,
 Îmi recunosc în ultim ceas căderea,
 Și Te implor, Iisuse dulce,
 Să-mi dăruie, cum știi, mângâierea...

Roagă-te lui Dumnezeu

Când ți-o fi vreodată greu,
 Roagă-te lui Dumnezeu;
 Când vei plânge cu amar,
 Cazi în față la altar!

Ajutorul tău e Domnul
 Ce le vede, știe toate.
 Nu căta să-ți deie omul
 Că și el ca tine poate.

Rugăciunea e vorbirea
 Omului cu Dumnezeu.
 El ți-e tată, El ți-e frate,
 Nu te va lăsa la greu !

Grădina

România-i o grădină
 În care Măicuța sfântă,
 Semănând har și lumină,
 Dă pământul roadă multă :

Parascheva din Moldova,
 Filofteia de la Argeș,
 Teodora de la Sihla,
 Teodosia Basarab...

Numai flori una și una
 Proaspete întotdeauna!
 Cu miros de primăvară
 Sfîntesc locurile-n țară!

Credința și cultura poporului român

Stoia Sorin

Credința și cultura poporului sunt pietrele de temelie ale formării și dăinuirii de două mii de ani a poporului român. Poporul român de la început a fost creștin și făuritor de cultură în diverse forme: portul popular, arta populară, obiectele casnice, uneltele de lucru și casele construite cu gust pentru frumos, poezia populară, cântecele și doinele populare, poveștile și legendele, obiceiurile și jocurile prin care oamenii și-au manifestat atât bucuriile cât și necazurile vieții. Acestea toate au fost create de țăranul român în universul satului în strânsă legătură cu Biserica pe care au înfrumusețat-o, asemeni sufletului țăranului român. Dar țăranul român nu a fost conștient că este făuritor de cultură, ci a făcut totul în mod firesc, normal, din iubire pentru frumos. Pentru că țăranii, precum sfinții, sunt simpli ca florile; nu știu nimic de frumusețea lor.

Mulți români, și mai ales generația tânără, nu cunosc și nu apreciază la valoarea reală tezaurul cultural creat de-a lungul secolelor de poporul român și nici profunzimea credinței strămoșești ortodoxe. Cei care se lasă ispitiți de lumea occidentală, cu modernismul ei și plăcerile ei trecătoare, au rețineri în a-și afirma credința și atracția pentru cultura populară, pe care ei o consideră specifică mediului rural. Cultura populară și credința strămoșească nu trebuie să constituie un motiv de inferioritate în fața nimănui, ci dimpotrivă, un motiv de mândrie și încredere în aceste valori care încorporează esența sufletului românesc. Nici un popor din lume nu a creat o cultură atât de bogată și de diversă, iar noi suntem datori să o cunoaștem, să o păstrăm și să o transmitem atât generațiilor viitoare cât și întregii lumi.

Plecând de la sintagma marelui poet și filozof Lucian Blaga: „*Veșnicia s-a născut la sat*”, se poate spune: „*cultura românească s-a născut la sat*”.

Satele românești seamănă între ele, dar de la un sat la altul, de la o provincie la alta, există nuanțe care dincolo de elementele comune prezente peste tot, nu copiază, ci îmbogățesc, diversifică modelele originale, în modurile de exprimare coloristică, literară, muzicală, geometrică și în temele pe care le abordează.

Multe din creațiile populare au semnificații religioase izvorâte din sufletul profund al poporului român și au constituit și surse de inspirație pentru cultura modernă.

Dintre acestea putem evidenția:

folclorul popular, colindul românesc, portul popular, covoarele și icoanele țărănești, porțile și casele țărănești.

Ființa poporului român se manifestă în deplina ei autenticitate prin *folclor*, creație nemijlocită a geniului popular. Folclorul românesc nu poate fi despărțit de sufletul poporului român, de religiozitatea lui. Cele mai însemnate calități ale sufletului românesc exprimate prin folclor sunt: credința, smerenia, ospitalitatea, bucuria, armonia cu natura. Bogăția folclorului este determinată de specificul rural al civilizației românești la începuturile sale. Culoarea și fondul creștin al folclorului sunt alte trăsături specifice care evidențiază calitățile sufletului românesc.

În muzica populară este exprimată întreaga ființă a unui popor. Așa cum spunea marele compozitor, dirijor, profesor și preot, *Timotei Popovici* (1870-1950): „*În cântecele poporului este exprimată foarte lămurit firea poporului cu modul lui deosebit de gândire și simțire, cu toate înclinările, suferințele și aspirațiunile sale*”. Muzica adevărată trebuie căutată „în coliba săracului, în câmpul înflorit și în lanurile auri, în crângul întunecos și în codrul frate de cruce, la munte și în poiana înverzită, în șezătorile fetelor și în horele din sărbători unde, nestingherit de nimeni, țăranul român își cântă suferințele și bucuriile sale, își varsă tot focul inimii lui curate. Acolo trăiește doina strămoșească”.

Analizând spiritualitatea poporului român plecând de la portul, cântecul și jocul popular, părintele profesor Dumitru Stăniloae spunea: „*Nimic nu ar putea scoate în evidență și accentua trăsăturile sufletului românesc așa de mult cum o face portul românesc. Poate că nici un popor n-a dăruit atâta timp pregătirii și împodobirii minuțioase a veșmintelor sale ca la poporul român...*

Tot așa nu există pe teritoriul României și pe vaste teritorii ale lumii, un popor care să cânte atât de variat și nuanțat ca el. Cântecul românesc realizează o simbioză cu peisajul românesc... Cântecul e legătura între poporul român și peisajul țării... Peisajul se transformă prin sufletul românesc în cântec, încărcat de tot ce simte sufletul românesc în acest peisaj. Cântecul românesc redă, ca și portul poporului român, bogăția de stări și de armonii a sufletului românesc. Și fiecare ins își modifică melodia după stările lui sufletești, fiecare român e un compozitor”.

Părintele Stăniloae evidențiază semnificațiile jocului românesc, rolul acestuia în relațiile din satul românesc și chiar în viitorul acestuia, prin faptul că potrivirea tinerilor la joc este un criteriu important la întemeierea familiei: „*Jocul*

așa de fin și de sprinten în armonia lui ca și portul românesc. Între hora domoală, sărbătorească, în care toți se privesc în față și își zâmbesc, între învârtita, în care flăcăul încearcă sprinteneala de suveică a fetei și fata capacitatea de purtare ușoară, dar energică a ei de către flăcău, și brăulețul mărunț și iute al flăcăilor; se înscrie o bogăție de jocuri de toate ritmurile, de toate formele, exprimând o mare bogăție de stări sufletești; însă toate pline de grație, punând în relief grația portului, comunicabilitatea și reținerea, vitalitatea vijelioasă și rânduiala armonioasă. Portul și jocul formează un mic spectacol de zâmbet, de armonie, strălucind în lumina soarelui, al soarelui interior, al veseliei și al atenției reciproce în comuniune, și al soarelui exterior, care mărește bucuria generală”.

O îngemănare binecuvântată între credința și cultura populară, o regăsim în *colindele* care se cântă pentru vestirea nașterii Mântuitorului lumii, Domnul Isus Hristos, Fiul lui Dumnezeu. Colindele exprimă esența spiritualității românești, ca sinteză între viziunea creștină a lumii și experiența de viață a poporului care le-a creat. Concepția creștină și sensibilitatea populară au dat naștere unei creații de o frumusețe și originalitate fără egal. În colinde, poporul român a ales din natura însuflețită și din cea neînsuflețită numai elementele specifice sufletului său care participă la cel mai important eveniment al omenirii.

Colindele s-au dovedit a fi o sursă inepuizabilă de inspirație pentru cultura modernă. Mari poeți au preluat teme, motive și mai ales duhul și atmosfera colindelor, trecându-le prin sfera sensibilității lor lirice. Muzicieni și formații corale s-au inspirat din melosul colindelor, deschizând calea spre prelucrarea lor simfonică. Ne bucurăm când aflăm că în preajma Crăciunului, frumoasele colinde românești au răsunat pe mari scene ale lumii. Iubitorii muzicii se vor întreba cine este autorul acestor nestemate de suflet? Li se va spune: poporul român.

Colindele au avut și au rolul de a mișca sufletul. Un motiv fundamental al colindelor românești este acela legat de simbolul euharistic. Pâinea este Trupul lui Hristos, iar vinul este Sângele Lui. Un popor agricol își închipuie calea mântuirii prin elementele esențiale ale îndeletnicirilor lui. Acestea sunt sfințite prin semnificația lor religioasă și general umană.

Pe linia acestor sensuri înrudite este și „Plugușorul”, marele poem agrar al muncii și fertilității.

Chiar și „Miorița”, piesa cea mai reprezentativă a spiritualității românești a apărut într-un mediu profund religios. Marele poet

Lucian Blaga intuia că „mândrul ciobănel, tras ca prin inel” este o prefigurare a lui Iisus Hristos, Cel care va mântui lumea de păcate. Plaiul mioritic nu e numai o metaforă „gură de rai”, ci turmele de miei ne sugerează puritatea și inocența Raiului, la fel cum lumea păcatului este ilustrată de hotărârea celor doi ciobani ca să-l omoare pe al treilea. Acceptarea morții ne duce cu gândul la jertfa lui Iisus pentru ridicarea păcatelor lumii. Maica Domnului, pentru care poporul român are un cult deosebit, este prezentă în poem prin diminutivul „măicuță”, simbol al iubirii de mamă.

Covorul românesc din casele țărănești din toate zonele țării: Oltenia, Moldova, Basarabia și Transilvania, de o frumusețe artistică deosebită, sunt rodul muncii și imaginației sâtenelor cu mâini de aur care nu au studiat la nici o academie de arte.

Icoanele pe sticlă din Transilvania, icoanele pe lemn și picturile bisericilor au fost realizate de țărani până la apariția școlilor care au teoretizat meșteșugul lor.

În sat au apărut creștăturile de pe bâtele ciobanilor, precum și șerparele late din piele cu ținte, în forme artistice și cu modele geometrice deosebite obținute prin tehnici țărănești.

Sculpturile din pridvoarele caselor, stâlpii, precum și porțile sculptate, pline de simboluri de mare rafinament artistic și filosofic, sunt mai vechi decât Poarta Sărutului, a lui Constantin Brâncuși. El a luat-o din sculptura țărănească românească. Și Coloana Infinitului din Târgu Jiu se regăsește în stâlpii caselor de la țară. Constantin Brâncuși a spiritualizat-o, a individualizat-o și a transformat-o în simbol artistic al infinitului către Sus, către Dumnezeu.

În zilele noastre, în loc să ne mândrim cu zestrea culturală și cu credința ortodoxă cu care ne identificăm în lume - mănăstirile și tradițiile populare fiind cartea de vizită a țării - sunt unii cărora le este rușine să recunoască că părinții, moșii și strămoșii lor sunt sau au fost țărani. Mai mult, tineretul care a preluat un comportament mai libertin din occident și au asimilat niște valori care îndepărtează pe om de la menirea lui firească pe acest pământ, folosește cuvântul „țaran” pentru a defini un comportament așa zis mai „înapoiat”, care nu se adaptează la schimbările pe care ei le consideră moderne. Iartă-i, Doamne, că nu știu ce spun!

Ce am putea noi prelua bun din Occident pe linie de credință și cultură? Nimic bun! Occidentul se îndreaptă cu pași repezi spre un ateism generalizat, în cultură se promovează fără sens libertinajul erotic, iar dorința industrializării totale a

cu natura. Literatura occidentală, generată de individualismul poftelor nestăpânite după plăceri, a produs șiruri de romane, care, în numele descătușării omului de legile bunei conviețuiri sociale, au justificat cu argumente inconsistente pasiunea dezordonată a amorului liber, împingând întreaga societate în robia și dezordinea acestor pasiuni. Aceasta a produs un tineret, care neurmărind niște idealuri generoase, recurge disperat la droguri, a ajuns la antiliteratură, antiartă, într-un cuvânt la autodistrugere.

În Occident și în America se înregistrează o îndepărtare a omului de credință. În Franța peste jumătate din populație s-au declarat atei și în multe țări occidentale există numeroase parohii fără credincioși și fără preoți. Aceasta din cauză că religia catolică a fost impusă în mare parte prin forță și s-a îndepărtat de credința apostolică rânduindu-se prin sinoadele ecumenice. Aceasta în timp ce la noi, deși am trecut printr-o perioadă neagră de aproape jumătate de secol de comunism, credința poporului român este vie, oamenii se întorc la credință, se construiesc biserici și mănăstiri, iar viața monahală este înfloritoare cu numeroși tineri și tinere care au renunțat la deșertăciunile lumii pentru iubirea lui Hristos. În Ardeal s-au reconstruit cele 150 de mănăstiri ortodoxe, adică toate mănăstirile ortodoxe din Transilvania care au fost distruse cu tunul sau incendiate între anii 1700-1785 de către armatele austro-ungare, în efortul lor de convingere a ortodocșilor din această zonă de a trece la Biserica Catolică. Mulți preoți și călugări care s-au opus trecerii la Biserica Catolică au fost martirizați. Acestea ar trebui să li se amintească fraților greco-catolici, atunci când încearcă să ne convingă că Biserica Catolică este cea mai reprezentativă în lume, că pentru români ar fi mult mai avantajos să aparțină acestei Biserici. Să rămânem noi în credința strămoșească, ortodoxă, credința cea adevărată care nu s-a îndepărtat de învățăturile apostolice, care nu a asuprit pe nimeni, nu a practicat prozelitismul și care primește cu brațele deschise pe oricine care vine la ea cu credință.

În Occident nu există o cultură populară. Cultura este specifică îndeosebi clasei intelectuale care promovează alte valori decât cele izvorâte din legătura nemijlocită a omului cu natura, din armonia cu care poporul român a trăit cu natura. Aceasta se explică prin nestatornicia acestor popoare de origine migratoare care s-au mutat în diferite locuri, spre deosebire de poporul român care s-a format și a trăit pe același teritoriu, deși au trecut atâtea valuri de năvălitori și, deși s-a aflat la confluența celor trei mari imperii: otoman, țarist și austro-ungar. Poporul român a creat o cultură bogată și variată în paralel cu lupta neîncetată împotriva dușmanilor din afara țării pentru apărarea gliei strămoșești, precum și luptând cu dușmanii din țară pe

iar apoi, aceștia, s-au impus ca stăpâni, încercând să-și impună și legea lor. Credința și obiceiurile adânc înfipte în ființa poporului român au zădărnicit încercările de schimbare a rânduiei strămoșești.

În efortul ei de modernizare civilizația occidentală s-a îndepărtat de credință și a distrus natura. Realizând înstrăinarea și nefericirea generată de modernizare, mulți occidentali încearcă să înțeleagă legătura firească a omului cu natura apropiindu-se de civilizațiile populare.

În zilele noastre în care valorile culturale ale poporului român riscă să fie înlocuite de manifestările zgomotoase ale civilizației moderne, un rol mai important în conștientizarea tuturor oamenilor, și mai ales a credincioșilor, pentru cunoașterea și aprecierea acestui tezaur neprețuit trebuie să și-l asume preoții. În predicile din duminici și sărbători, precum și la alte evenimente, pe lângă învățăturile din Sfânta Evanghelie preoții ar putea evidenția și valorile culturale create de poporul român de-a lungul secolelor care au fost strâns legate de valorile credinței poporului.

În decursul istoriei preoții au contribuit la promovarea învățământului și culturii în rândul poporului. Primele școli au apărut în tinda bisericii, învățători fiind preoții, iar primii cărturari de la noi au fost preoți.

Pentru menținerea dragostei față de portul popular, ar fi foarte frumos ca de sărbători, și chiar în fiecare duminică, oamenii să meargă îmbrăcați în costum popular la biserică. Nu cred să existe ceva mai frumos pe lumea aceasta, decât o biserică plină cu credincioși îmbrăcați în costum popular. Sunt unele sate din Maramureș și din Mărginimea Sibiului unde oamenii, mai ales cei mai bătrâni, merg duminica la biserică în costum popular. Preoții ar trebui să-i convingă pe credincioși să mențină acest frumos obicei. Consider că fiecare român, indiferent unde l-a așezat Dumnezeu în această viață trecătoare, la sat sau la oraș, în țară sau în lumea largă, ar trebui să aibă la loc de cinste în casa sa, costumul sau costumele populare din zonele de obârșie ale părinților, moșilor și strămoșilor săi. Privirea sau atingerea costumului popular în momente de cumpănă în viață și în credință, face să vibreze în fiecare român sângele strămoșilor, sângele Brâncovenilor, simbolul jertfei românești pentru credința strămoșească și pentru neamul românesc. Domnitorul Constantin Brâncoveanu a ales în loc de lepădarea de credința creștină, o suferință inimaginabilă, la care nu știu dacă un părinte pământean poate să fie martor fără să-și piardă mințile, să vadă în fața ochilor săi cum cei patru fii ai săi: Matei, Radu, Ștefan și Constantin și ginerele său, stolnicul Ianache, sunt uciși prin tăierea capetelor, iar la sfârșit cu o nerăbdătoare așteptare,

care să pună capăt acestui coșmar, să-și dea și el viața în mâna călăului. Această incredibilă crimă s-a petrecut în ziua de 15 august 1714, în ziua de Sfântă Mărie Mare, în ziua în care domnitorul împlinea 60 de ani, în Constantinopol (Istanbulul de astăzi), capitala imperiului otoman, la comanda criminalului sultan Ahmed al III-lea, la care, din păcate, au asistat în calitate de invitați și ambasadori ai unor țări civilizate din Occident. Tradiția ne spune, că cel mai mic dintre copii, Matei, de 18 ani, înfricoșat, ar fi fost ispitit să se turcească, ca să scape cu viață, la care domnitorul i-a spus: „*Fiul meu drag, nu vei putea trăi cu rușinea de a-ți fi trădat și credința și neamul! La ce bun să-ți salvezi o astfel de viață? Ești fiu de domn creștin. Păstrează-ți rangul ca să nu rădă păgânii de tine și de Mântuitorul Hristos*”.

Pentru ca portul popular să nu se piardă în negura vremii, ar trebui ca în satele unde încă mai trăiesc femeile care cunosc meșteșugul confecționării de costume populare, acestea să fie încurajate și motivate să-l practice în continuare, iar fiii satelor să fie convinși să le cumpere și să le țină la loc de cinste în casele lor, iar la sărbători să se îmbrace cu costumele populare din zonele în care s-au născut sau din care se trag strămoșii lor.

Sunt preoți care slujesc cu har atât pe altarul credinței cât și pe altarul culturii prin interpretarea cu însuflețire și pioșenie a cântecului popular și prin purtarea cu evlavie a costumului popular. Unii oameni privesc cu îndoială slujirea de către preoți și în Biserică și pe scenă, în slujba culturii poporului român. Dacă Dumnezeu a dat unor semeni de-ai noștri mai multe daruri și au blagoslovenie de la arhieriei care sunt oameni luminați, pentru reprezentarea prin cântec, colinde, doine, obiceiuri și portul popular a zonelor folclorice de obârșie, de ce să ne mirăm noi? Nu trebuie să ne îndoim, ci să le mulțumim. Așa cum se cuvine să-i mulțumim unui preot pentru că slujește Sfânta Liturghie și prin chemarea Duhului Sfânt ne învrednicește să fim martori la jertfa Mântuitorului Iisus Hristos, așa trebuie să le mulțumim celor care prin efortul și harul lor, păstrează și duc mai departe obiceiurile și tradițiile poporului român.

În toate momentele importante ale vieții poporului român preoții au fost alături de popor mergând până la jertfa supremă pentru apărarea credinței și a drepturilor românilor, mai ales în Transilvania, unde românii au trebuit să se lupte permanent pentru apărarea ființei naționale. În timpul Revoluției de la 1848 din Transilvania pentru apărarea drepturilor naționale ale românilor, preoții au luptat cu arma în mână în armata condusă de Avram Iancu pentru apărarea Munților Apuseni, rezistând până la urmă, în fața armatelor austro-ungare. Nicolae Bălcescu arată că „generalii acestei oști țărănești erau niște preoți și niște tineri, abia ieșiți

jurisprudență, ei nu puseseră până atunci mâna pe o armă, cât nevoia îi sili a se face generali și a câștiga bătălii”.

Astăzi, lupta preoților este mult mai grea pentru că ființa poporului român și credința sunt amenințate de dușmani și de păcate mult mai grele: necredința, iubirea de bani, drogurile, băutura, fumatul, violența în comportare și vorbire, lipsa de respect față de valorile promovate de familie, desfrâul generalizat. Împotriva acestor păcate și al tuturor păcatelor preoții ar trebui să lupte și să le ceară oamenilor fără menajamente să se lepede de ele. Din păcate nu toți preoții spun oamenilor cum trebuie să se comporte în biserică și în afara ei și să nu se abată de la învățăturile Evangheliei. Numai la unele biserici și mănăstiri se spune femeilor că nu au voie să intre cu capul descoperit și în pantaloni, le spun oamenilor când trebuie să stea în genunchi în timpul Liturghiei, să nu fumeze, să nu bea cafea, să nu se îmbete și toate păcatele de care trebuie să se ferească. Unii preoți motivează că nu spun aceste lucruri deoarece, dacă le-ar spune nu ar mai merge lumea la biserică. Nu-i adevărat! La bisericile și mănăstirile la care se respectă această rânduială merge mai multă lume decât acolo unde acestea sunt îngăduite. *Părintele Arsenie Boca*, care a înfierat fără ocolișuri toate păcatele oamenilor, pentru că Dumnezeu i-a arătat că „*să nu se mai roage de El să le ierte păcatele oamenilor; ci să se roage de oameni să se lase de păcate*”, a fost căutat de mii de credincioși atât în timpul vieții cât și după moarte, la mormântul de la Mănăstirea Prislop, fiind considerat cel mai mare duhovnic al neamului românesc.

Evidențierea valorilor culturale proprii nu trebuie privită ca o rețineră pentru intrarea noastră în marea familie a statelor europene. Ne dorim să intrăm în Europa, dar nu oricum. Să nu acceptăm să fim tratați ca o rudă săracă, ci să avem o atitudine demnă, mândri de valorile cu care venim în acest spațiu multicultural. Să fim conștienți că intrăm în Europa cu o cultură bogată și profundă, cu o natură minunată și mai puțin alterată și cu o credință autentică și vie din care pot să se adape și cei care nu știu ce înseamnă viața fericită, trăită în iubire față de Hristos, de natură și de semenii noștri.

Bibliografie:

Dumitru Stăniloae, *Reflecții despre spiritualitatea poporului român*, Editura Elion, București, 2004;

Antonie Plămădeală, *De la Filotei al Buzăului la Andrei Șaguna*, Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu, 1997;

Antonie Plămădeală, *De la Alecu Russo la Nicolae de la Rohia*, Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu, 1997

În amintirea fratelui Alexandru,
un tânăr de care s-au bucurat oamenii și Dumnezeu

Alexandru Cocan, Alex – cum îl numeam noi, a fost și un prieten al nostru, al celor de la revista ortodoxă „Porunca Iubirii”. A lucrat la noi ca voluntar și o scurtă vreme ca angajat (în vacanța de vară; era student la informatică).

Odată a venit și a spus că atunci când era copil a visat că mergea în urma Mântuitorului pe drumul spre Golgota, pe drumul spre răstignire și, la un moment dat, a luat el Crucea Mântuitorului și a purtat-o o parte din drum. Acest vis l-a impresionat așa de tare că nu l-a uitat până acum, la 23 de ani. Dar l-a ținut în taină, nu l-a spus la nimeni. Era comoara lui de suflet. Am interpretat acest vis ca însemnând că Alex va avea o viață grea dar frumoasă, o cruce grea dar frumoasă. Nu m-am gândit niciodată că va avea o viață scurtă. Dar a plăcut mult lui Dumnezeu și l-a luat la El. Când lui Dumnezeu i-a plăcut de Sfântul Ilie, așa de mult i-a plăcut de el, că l-a răpit pur și simplu la cer, cu tot cu trup! I-a plăcut lui Dumnezeu și de Alex și l-a luat de-a dreapta Lui. De aceea, dacă este firesc, este omenește să-l plângem pe Alex, căci a lăsat un gol, a lăsat un pustiu în inimile părinților și tuturor prietenilor (au fost peste o sută de coroane depuse la mormânt), totuși, duhovnicește, sufletește, în adâncul inimii noastre, putem să ne bucurăm în continuare de Alex, căci acolo unde este, este bine. O mamă își plângea de un an copilul mort, dar, într-o noapte acesta i s-a arătat în vis și i-a spus: *„Mamă, tată, nu mai plângeți căci acolo unde sunt, sunt bine, dar lacrimile voastre mă ard”*. Să ne rugăm la Dumnezeu să-i întărească pe părinții lui Alex în acest timp de grea încercare. Dumnezeu să-l odihnesască!

Redacția

